

The background of the entire page is a vibrant nighttime photograph of a construction site in a city. Several large tower cranes are positioned around a central building under construction. The building's upper floors are illuminated with bright lights, and a large, cylindrical concrete structure is visible in the foreground. In the background, a dense urban skyline is visible, with several skyscrapers lit up with various colors of light, including red and yellow. The overall scene is one of active construction and urban development.

VUOSIKATSAUS

**Yhtiökokous
28. helmikuuta 2017 Helsingissä**

Lisätietoa sivulla 88.

**Hallituksen osinkoehdotus 1,55
euroa B-sarjan osaketta kohden**

Lisätietoa sivulla 88.

KONEen taloudellisten katsausten julkaisuajat 2017

Tilinpäätöstiedote ja tilinpäätös 2016	torstai 26. tammikuuta 2017
Painettu tilinpäätös 2016	viikko 8, helmikuu 2017
Osavuositarkastus tammi–maaliskuu 2017	torstai 27. huhtikuuta 2017
Osavuositarkastus tammi–kesäkuu 2017	keskiviikko 19. heinäkuuta 2017
Osavuositarkastus tammi–syyskuu 2017	torstai 26. lokakuuta 2017

Vuoden 2017 toisella neljänneksellä julkaistaan erillinen yritysraportti vuodelta 2016.

Sisällysluettelo

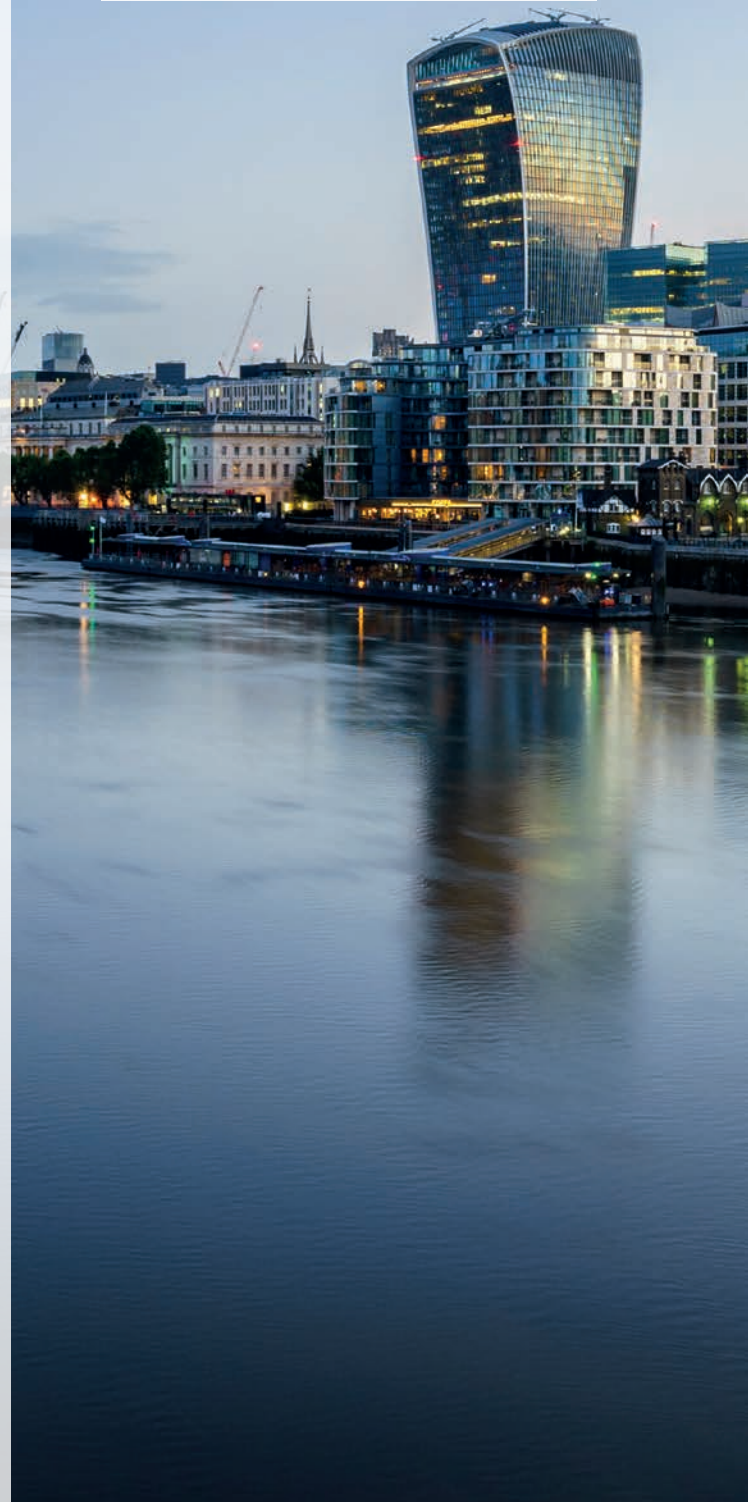
2	KONE lyhyesti
4	KONEen strategia ja liiketoimintamalli
6	Hallituksen toimintakertomus
	Konsernitilinpäätös*
18	Konsernituloslaskelma
19	Konsernitase
20	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
21	Konsernin rahavirtalaskelma
22	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot*
22	1. Laadintaperiaatteet
25	2. Taloudellinen kehitys
26	2.1 Liikevaihto
27	2.2 Kulut
27	2.3 Poistot
28	2.4 Valuuttakurssiherkkyys
29	2.5 Rahoitustuotot ja -kulut
30	2.6 Tuloverot
30	2.7 Osakekohtainen tulos
31	2.8 Muut laajan tuloksen erät
32	3. Nettokäyttöpääoma
33	3.1 Vaihto-omaisuus ja saadut ennakot
34	3.2 Myyntisaamiset
34	3.3 Siirtosaamiset
34	3.4 Siirtovelat
35	3.5 Varaukset
36	3.6 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
37	4. Yritysosot ja investoinnit
38	4.1 Hankitut liiketoiminnot
39	4.2 Liikearvo
40	4.3 Muut aineettomat hyödykkeet
41	4.4 Aineelliset hyödykkeet
43	5. Pääomarakenne
44	5.1 Pääomanhallinta
45	5.2 Oma pääoma
47	5.3 Rahoitusriskit ja -instrumentit
50	5.4 Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
51	5.5 Talletukset ja lainasaamiset
51	5.6 Sijoitukset osakkuusyhtiöihin
52	5.7 Työsuhde-etuudet
54	5.8 Rahoitusleasingvelat
54	5.9 Vastuut
55	6. Muut
55	6.1 Johdon henkilöstöetuudet
56	6.2 Osakeperusteiset maksut
59	Osakkeet ja osakkeenomistajat
62	Tunnusluvut ja taloudellinen kehitys
62	Tunnuslukujen laskentakaavat
63	Emoyhtiön tilinpäätös*
76	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
76	Hallinnointiperiaatteet
80	Hallitus
81	Johtokunta
82	Hallituksen voitonjakoehdotus ja allekirjoitukset*
83	Tilintarkastuskertomus

* osa virallista tilinpäätöstä

Olemme uudistaneet vuosikatsauksemme

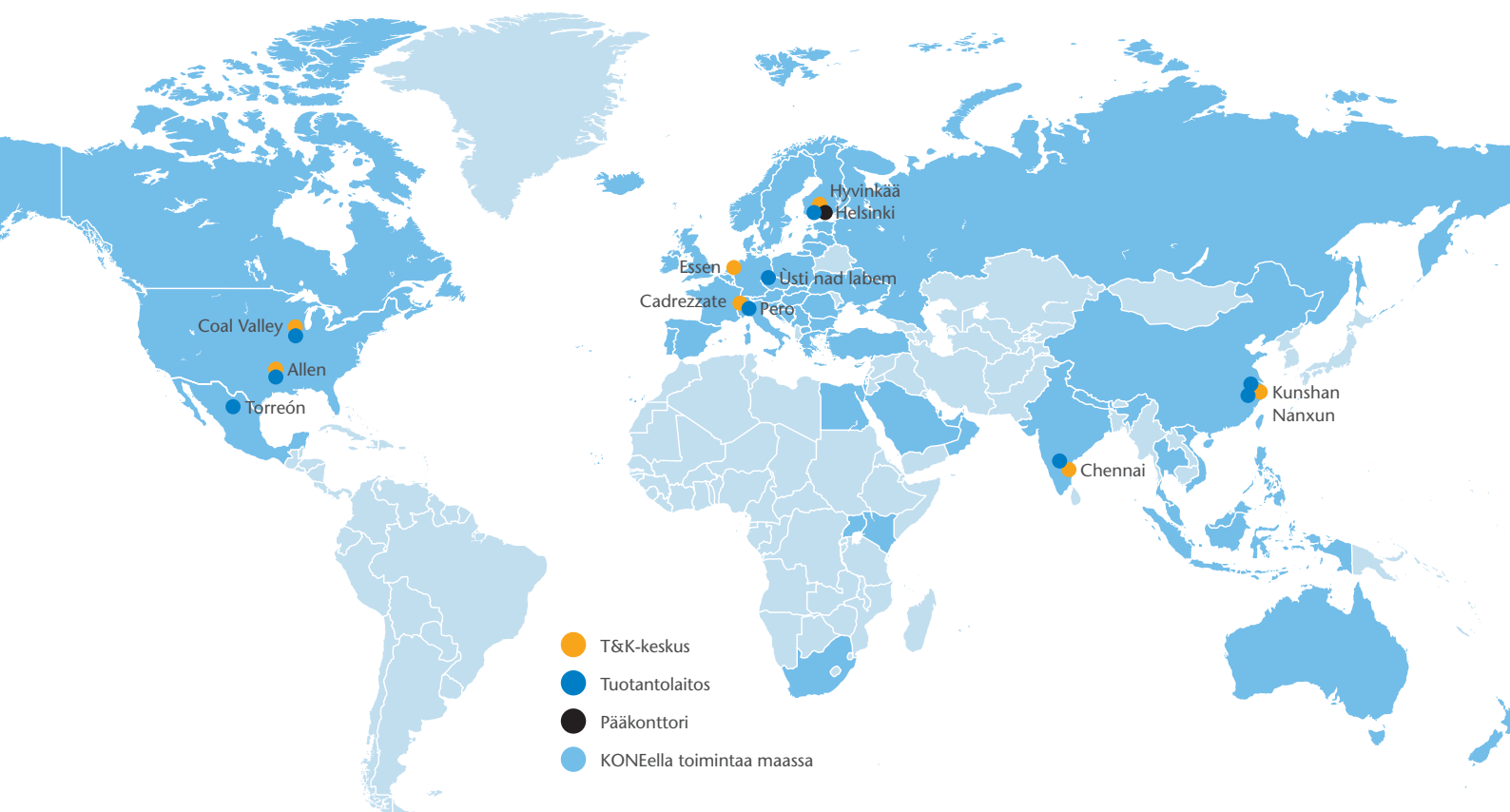
Uutta tässä raportissa

- Uusi Vuosikatsaus sisältää Hallituksen toimintakertomuksen, tilintarkastetun tilinpäätöksen, Selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä Tilintarkastuskertomuksen
- Enemmän kuvaajia ja taulukoita luettavuuden parantamiseksi
- Liitetiedot on jaettu kuuteen erilliseen osioon paremman yleiskuvan saamiseksi KONEen kehityksestä vuonna 2016
- Laadintaperiaatteet on siirretty niille olennaisten osioiden viereen raportin käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi

KONE lyhyesti

KONEen tavoitteena on tehdä kaupungeista parempia paikkoja elää. Olemme alallamme yksi maailman johtavista yrityksistä. Valmistamme hissejä, liukuportaita ja automaattioivia sekä tarjoamme ratkaisuja laitteiden huoltoon ja modernisointiin rakennusten koko elinkaaren ajan. Teemme ihmisten liikkumisesta korkeammassa ja älykkäämmässä rakennuksessa turvallista, mukavaa ja luotettavaa.

Liikevaihto **8 784** Me
vuonna 2016

>50 000
työntekijää

Perustettu
Suomessa vuonna
1910

~400 000
asiakasta

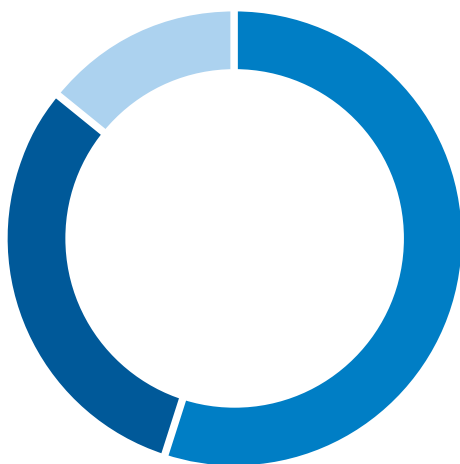
>1 100 000
laitetta KONEen
huoltokannassa

Toimintaa yli
60 maassa

Valtuutettuja
jakelijoita ja agenteja
lähes 100 maassa

Avainluvut

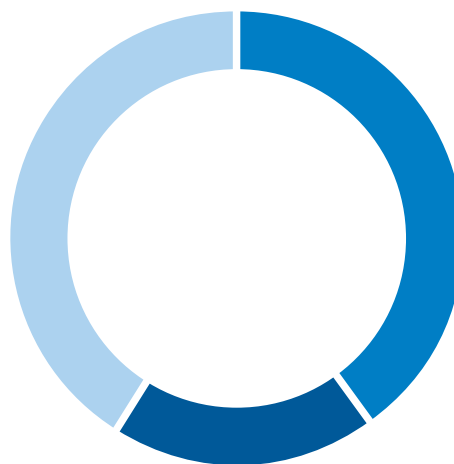
Liikevaihto liiketoiminnoittain

■ Uudet laitteet 55 % (57 %)
 ■ Huolto 31 % (31 %)
 ■ Modernisointi 14 % (12 %)

1-12/2016 (1-12/2015)

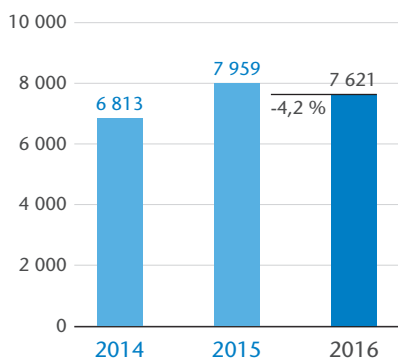
Liikevaihto markkina-alueittain

■ EMEA 40 % (39 %)
 ■ Amerikka 19 % (17 %)
 ■ Aasian ja Tyynenmeren alue 41 % (44 %)

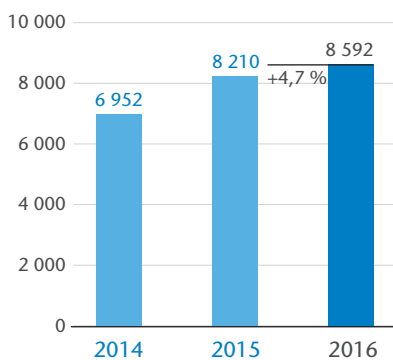
1-12/2016 (1-12/2015)

Saadut tilaukset* (Me)

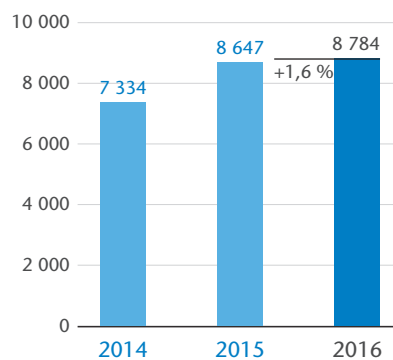

*) Saadut tilaukset eivät sisällä huoltosopimuksia

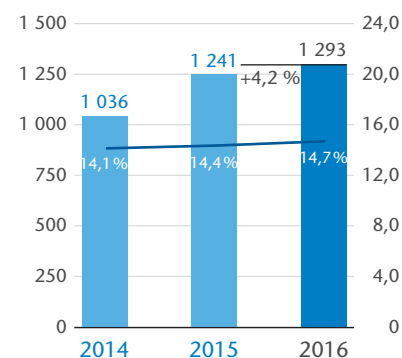
Tilaukanta (Me)

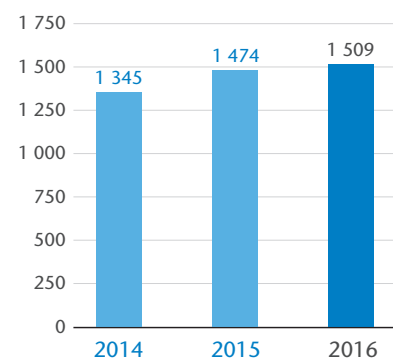
Liikevaihto (Me)

Liikevoitto (Me) ja liikevoittomarginaali (%)

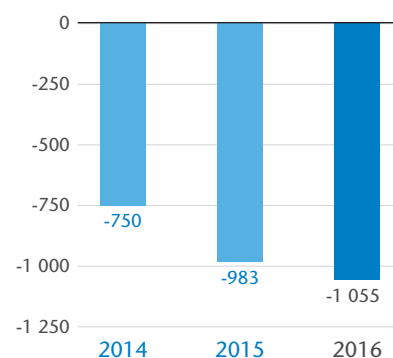

Rahavirta* (Me)

*) Rahavirta liiketoiminnasta ennen rahoituseriä ja veroja

Nettokäyttöpääoma* (Me)

*) Sisältäen rahoitus- ja veroerät

■ Liikevoitto
 ■ Liikevoittomarginaali

Uusi vaihe KONEen strategiassa: "Menestymme asiakkaan kanssa"

Missio

KONEen tavoitteena on tehdä kaupungeista parempia paikkoja elää.

Ymmärrämme, miten rakennuksissa ja niiden välillä liikutaan.

Teemme liikkumisesta turvallista, mukavaa ja luotettavaa.

Visio

KONE tarjoaa parhaan käyttäjäkokemuksen.

Tuomme asiakkaille ja loppukäyttäjille helppoutta, tehokkuutta ja elämyksiä rakennusten koko elinkaaren ajan.

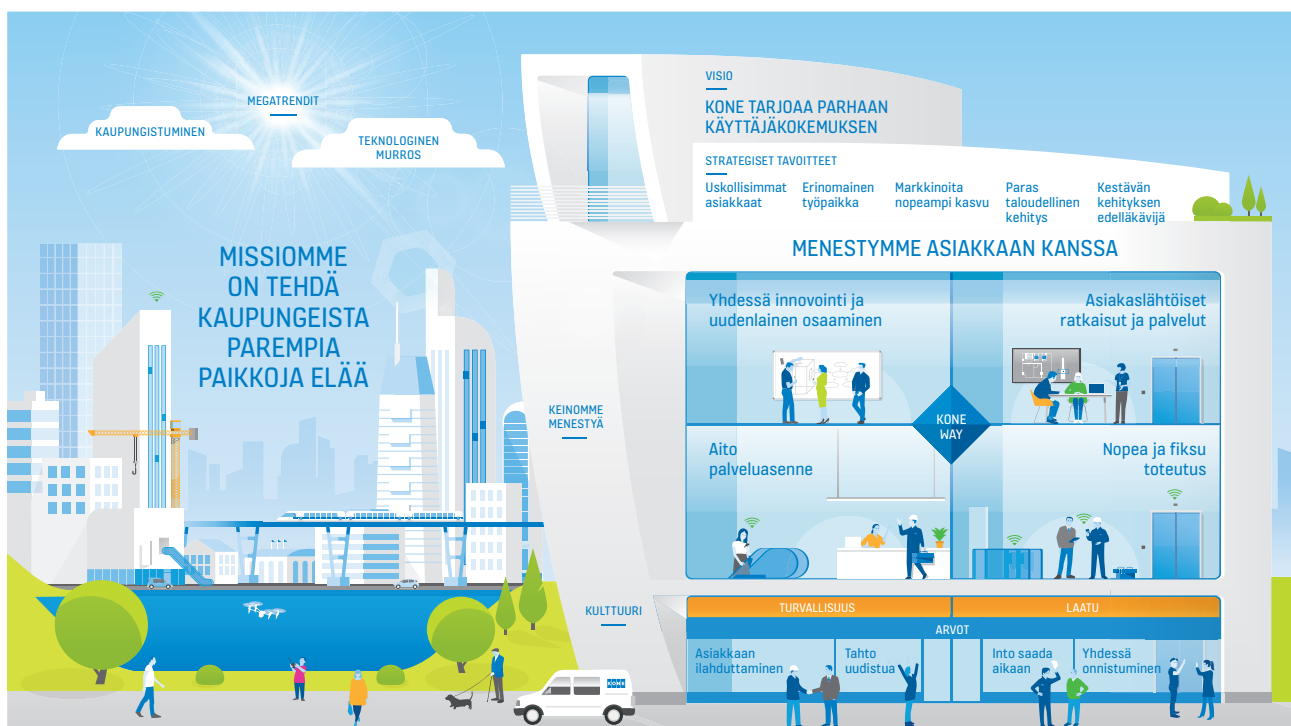
KONEen strategiakauden 2017–2020 teema on "Menestymme asiakkaan kanssa". Tavoitteena on erottautua kilpailijoista entistä selkeämmin asettamalla asiakkaiden ja käyttäjien tarpeet kaiken kehittämisen keskiöön. Kaupungistuva maailma tarjoaa jatkossakin hyviä kasvumahdollisuuksia hissi- ja liukuporrastoimialalla. Uudet teknologiat ja verkottuminen mahdollistavat arvonluonnin asiakkaille uusilla tavoilla, jotka huomioivat paremmin heidän yksilölliset tarpeensa. Samalla

teknologian kehitys on muuttanut asiakkaiden odotuksia nopeudesta, läpinäkyvyydestä ja ennustettavuudesta. KONE aikoo nopeuttaa uusien palveluiden ja ratkaisujen tuontia markkinoille tekemällä läheisempää yhteistyötä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

KONE on määritellyt uudelle strategiakaudelle neljä "keinoa menestyä", jotka tukevat tavoitteisiin pääsyä:

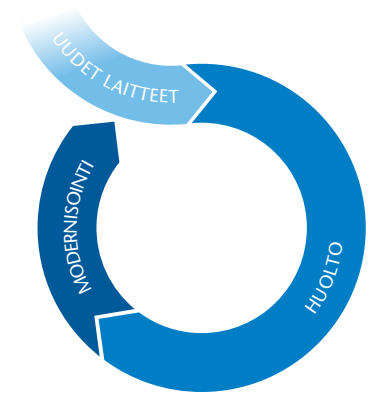
- Yhdessä innovointi ja uudenlainen osaaminen
- Asiakaslähtöiset ratkaisut ja palvelut
- Nopea ja fiksu toteutus ja
- Aito palveluasenne

Keinot menestyä ohjaavat sekä liiketoiminnan että tuotteiden ja palveluiden kehittämistä.

Liiketoimintamalli: Ratkaisuja rakennusten koko elinkaaren ajaksi

Tuotamme asiakkaillemme arvoa jokaisessa rakennuksen elinkaaren vaiheessa. Tarjoamme innovatiivisia ja ympäristöystävällisiä ratkaisuja uusille laitteille ja varmistamme toiminnassa olevien laitteiden käytettävyyden ja turvallisuuden. Lopulta tarjoamme modernisointiratkaisuja laitteiden ikääntyessä.

Uudet laitteet

Hissit, liukuportaat, liukukäytävät, automaattiovet ja integroidut kulunvalvontajärjestelmät

- **Asiakkaat:** Rakennusyhtiöt, kiinteistökehittäjät, konsultit, arkkitehdit, rakennusten omistajat
- **Kasvun ajurit:** Kaupungistuminen, demografiset muutokset
- **Kilpailuympäristö:** Muutama globaalisti toimiva laitevalmistaja; korkeampi fragmentoituminen Aasiassa, korkea konsolidoitumisaste Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa
- **Liiketoiminnan ominaispiirteet:** vähän pääomaa sitova liiketoimintamalli ja negatiivinen käyttö pääoma, tuotanto kevyttä; melko syklinen; korkea konversioaste huoltokantaan

Huolto

Ratkaisuja laitteiden huoltoon ja suorituskyvyn seurantaan tehokkaan ihmisvirran varmistamiseksi

- **Asiakkaat:** Kiinteistönomistajat, taloyhtiöt, kiinteistöhuoltoyritykset
- **Kasvun ajurit:** laitekannan kasvu, muutos kohti korkeampaa lisäarvoa
- **Kilpailuympäristö:** Muutama globaalisti toimiva yritys; fragmentoitunut markkina, suuri määrä pieniä ja keskisuuria yrityksiä paikallisesti
- **Liiketoiminnan ominaispiirteet:** vakaa, turvallisuus- ja luotettavuusvaatimusten tukema liiketoiminta, pitkät asiakassuhteet ja vakaa rahavirta; pirstaloitunut asiakaskunta; vähän pääomaa sitova liiketoimintamalli

Modernisointi

Modernisointiratkaisuja ikääntyville laitteille komponenttien vaihtamisesta täysmodernisointiratkaisuihin

- **Asiakkaat:** Kiinteistönomistajat, taloyhtiöt, kiinteistöhuoltoyritykset
- **Kasvun ajurit:** ikääntyvä laitekanta, korkeammat turvallisuus- ja ympäristövaatimukset
- **Kilpailuympäristö:** Muutama globaalisti toimiva yritys; melko fragmentoitunut markkina, suuri määrä pieniä ja keskisuuria yrityksiä paikallisesti
- **Liiketoiminnan ominaispiirteet:** vaatii usein räätälöityjä ratkaisuja; huoltoliiketoimintaa syklisempi; vähän pääomaa sitova liiketoimintamalli

Hallituksen toimintakertomus

KONEen toimintaympäristö

Markkinaympäristö alueittain

	Uuslaitemarkkina yksiköissä	Huoltomarkkina	Modernisointimarkkina
EMEA	Hieman kasvua	Kasvua	Kasvua
Keski- ja Pohjois-Eurooppa	Hieman kasvua	Hieman kasvua	Selvää kasvua
Etelä-Eurooppa	Melko vakaa	Melko vakaa	Elpymisen merkkejä
Lähi-itä	Melko vakaa	Kasvua	Kasvua
Amerikka	Hieman kasvua	Hieman kasvua	Hieman kasvua
Aasian ja Tyynenmeren alue	Hieman laskua	Huomattavaa kasvua	Huomattavaa kasvua
Kiina	Jonkin verran laskua	Huomattavaa kasvua	Huomattavaa kasvua

Vakaa > hieman > jonkin verran > selvästi > huomattavasti / merkittävästi > vahvasti / voimakkaasti

Vuonna 2016 uusien laitteiden markkina heikkeni hieman maailmanlaajuisesti johtuen laskusta Kiinan suurella uusien laitteiden markkinalla. Muista markkinoista EMEA-alueella nähtiin hienoista kasvua ja myös Pohjois-Amerikassa kysyntä kasvoi hieman korkealta tasolta. Modernisointimarkkina kasvoi maailmanlaajuisesti kautta alueiden. Myös huoltomarkkinan kasvu jatkui maailmanlaajuisesti. Kasvu oli nopeinta Aasian ja Tyynenmeren alueella ja hitaampaa kehittyneemmillä markkinoilla.

EMEA-alueella uusien laitteiden markkina kasvoi hieman Keski- ja Pohjois-Euroopassa erityisesti asuinrakentamisen vauhdittamana. Alueen suuremmista markkinoista positiivinen kehitys jatkui Saksassa, kun taas epävarmuus kasvoi Isossa-Britanniassa vuoden 2016 toisella vuosipuoliskolla. Etelä-Euroopassa uusien laitteiden markkina oli melko vakaa ja markkinalla oli havaittavissa elpymisen merkkejä. Markkina pysyi kuitenkin matalalla tasolla. Ranskassa ja Italiassa uusien laitteiden markkina pysyi vakaana alhaisella tasolla, kun taas Espanjassa markkinan elpyminen alhaiselta tasolta jatkui. Lähi-idässä uusien laitteiden kysyntä oli melko vakaalla tasolla. Modernisointimarkkina kasvoi selvästi Keski- ja

Pohjois-Euroopassa, erityisesti Saksassa. Etelä-Euroopassa modernisointimarkkina osoitti elpymisen merkkejä verrattuna edellisvuoteen. Huoltomarkkina kasvoi EMEA-alueella, mutta kasvuvauhti vaihteli maittain.

Pohjois-Amerikassa uusien laitteiden markkina kasvoi hieman korkealta tasolta. Kasvuun myötävaikutti Yhdysvaltojen uuslaitemarkkina, jossa nähtiin laaja-alaista positiivista kehitystä kautta segmenttien. Myös modernisointikysyntä kasvoi hieman Pohjois-Amerikassa. Huoltoliiketoiminnassa markkina kasvoi hieman, mutta kilpailuympäristö pysyi melko haastavana.

Aasian ja Tyynenmeren alueella uusien laitteiden markkina laski hieman vuonna 2016 Kiinan laskusta johtuen. Kiinassa uusien laitteiden markkina laski selvästi rahamääräisesti mitattuna. Yksiköissä mitattuna markkina laski jonkin verran. Sekä asuinrakentamisen segmentti että kaupallinen segmentti laskivat, kun taas pienempi infrastruktuurisegmentti kasvoi merkittävästi hallituksen elvytystoimenpiteiden vauhdittamana. Markkinaympäristö Kiinassa vaihteli merkittävästi eri alueiden välillä. Kysyntä jatkui melko vahvana suurimmissa kaupungeissa, mutta pienemmissä kaupungeissa kehitys oli heikompa.

Aasian ja Tyynenmeren alueen muista markkinoista Intian uuslaitemarkkina kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna, kun taas Kaakkois-Aasian markkinoilla kehitys oli vaihtelevaa. Australiassa uusien laitteiden markkina pysyi korkealla tasolla, kun taas modernisointimarkkinan kasvu jatkui. Aasian ja Tyynenmeren alueen huoltomarkkinat kasvoivat edelleen.

KONE kilpailee useiden yhtiöiden kanssa kaikilla maantieteellisillä alueilla. Erityisesti palveluliiketoiminnassa markkinoilla on laaja joukko toimijoita, lukuisia pieniä sekä suurempia kilpailijoita. Vuoden 2016 aikana hintakilpailu pysyi vaihtelevana. Kiinassa hintakilpailu uusien laitteiden markkinalla tiukentui edelliseen vuoteen verrattuna. EMEA-alueella uusien laitteiden hinnoitteluympäristö pysyi melko haastavana erityisesti Etelä-Euroopan markkinoilla. Hinnoitteluympäristö Pohjois-Amerikan uusien laitteiden markkinalla parani edelleen. Huollossa EMEA-alueella vallitsi tiukka hintakilpailu erityisesti Etelä-Euroopassa ja myös joillakin Keski- ja Pohjois-Euroopan markkinoilla. Myös Pohjois-Amerikassa hintakilpailu pysyi melko tiukkana huoltoliiketoiminnassa mutta lieventyi hieman modernisoinnissa.

Saadut tilaukset

Saadut tilaukset ja tilauskanta, Me

	2016	2015	Kasvu historiallisin valuuttakurssein	Kasvu vertailukelpoisiin valuuttakurssein
Saadut tilaukset	7 621	7 959	-4,2 %	-1,6 %
Tilaukanta	8 592	8 210	4,7 %	5,4 %

Saatujen tilausten kehitys alueittain*

	Uuslaitetilaukset	Modernisointitilaukset	Kokonaistilaukset
EMEA	Jonkin verran kasvua	Selvää kasvua	Jonkin verran kasvua
Keski- ja Pohjois-Eurooppa	Jonkin verran kasvua	Selvää kasvua	Jonkin verran kasvua
Etelä-Eurooppa	Vakaata	Jonkin verran kasvua	Hieman kasvua
Lähi-itä	Jonkin verran kasvua	Erittäin vahvaa kasvua	Selvää kasvua
Amerikka	Jonkin verran kasvua	Huomattavaa kasvua	Selvää kasvua
Aasian ja Tyynenmeren alue	Selvää laskua	Selvää kasvua	Selvää laskua
Kiina	Huomattavaa laskua	Erittäin vahvaa kasvua	Huomattavaa laskua

*) rahamääräisesti mitattuna vertailukelpoisiin valuuttakurssein

Vakaa > hieman > jonkin verran > selvästi > huomattavasti / merkittävästi > vahvasti / voimakkaasti

Saadut tilaukset laskivat 4,2 % vuonna 2016 ja olivat 7 621 (1–12/2015: 7 959) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisiin valuuttakurssein laskettuna saadut tilaukset laskivat 1,6 %. Vuonna 2016 tilaukset laskivat jonkin verran uusien laitteiden liiketoiminnassa. Volyymiliiketoiminnan tilaukset laskivat selvästi ja suurprojektitilaukset kasvoivat selvästi. Myös modernisointitilaukset kasvoivat selvästi. Saadut tilaukset koostuvat pääosin uusien laitteiden ja modernisoinnin tilauksista. KONE ei sisällytä huoltosopimuksia saatuihin tilauksiin, mutta niihin luetaan huoltoliiketoimintaan liittyviä tilauksia, kuten korjauksia.

KONEen uusien laitteiden tilaukset hissi- ja liukuporraslaitemäärissä laskettuna olivat noin 158 000 laitetta (2015: noin 161 000 laitetta).

Tilaukanta kasvoi 4,7 % vuoden 2015 loppuun verrattuna ja oli 8 592 (31.12.2015: 8 210) miljoonaa euroa vu-

den 2016 lopussa. Vertailukelpoisiin valuuttakurssein laskettuna kasvu oli 5,4 %. Saatujen tilausten suhteellinen kate laski hieman toisella vuosipuoliskolla, mutta tilauskannan kate pysyi hyvällä tasolla. Kohdistettu hinnoittelustrategia sekä parannukset tuotteiden kokonaiskilpailukyvyssä, tuotekustannus mukaan lukien, ovat auttaneet hyvien suhteellisten katteiden säilyttämisessä. Tilausten peruutukset pysyivät hyvin alhaisella tasolla.

KONEen uusien laitteiden tilaukset hissi- ja liukuportaiden määrissä laskettuna olivat noin 158 000 laitetta (2015: noin 161 000 laitetta).

EMEA-alueella saadut tilaukset kasvoivat jonkin verran vertailukelpoisiin valuuttakurssein vuoteen 2015 verrattuna. Uusien laitteiden tilaukset alueella kasvoivat jonkin verran. Tilaukset kasvoivat Keski- ja Pohjois-Euroopassa, missä erityisesti Saksa ja Pohjoismaat vauhdittivat kasvua. Etelä-Euroopassa uusien laitteiden saadut tilaukset olivat vakaat. Espanjassa tilaukset kasvoivat huomattavasti ja Italiassa selvästi, kun taas Ranskassa tilaukset laski-

vat hieman. Lähi-idässä uusien laitteiden tilaukset kasvoivat jonkin verran. KONEen modernisointitilaukset EMEA-alueella kasvoivat selvästi vuoteen 2015 verrattuna ja kehitys oli myönteistä kautta alueen.

Amerikan alueella saadut tilaukset kasvoivat selvästi vertailukelpoisiin valuuttakurssein vuoteen 2015 verrattuna. Uusien laitteiden saadut tilaukset kasvoivat jonkin verran erityisesti seurauksena kasvusta Yhdysvalloissa. Modernisoinnin saadut tilaukset kasvoivat huomattavasti Pohjois-Amerikassa.

Aasian ja Tyynenmeren alueella saadut tilaukset laskivat selvästi vertailukelpoisiin valuuttakurssein edellisvuoteen verrattuna. Uusien laitteiden saadut tilaukset laskivat selvästi, sillä Kiinassa, painoarvoltaan merkittävimmissä maassa, tilaukset laskivat huomattavasti. Muun Aasian ja Tyynenmeren alueella tilanne oli vaihteleva. Intiassa uusien laitteiden tilaukset kasvoivat hieman, kun taas Australiassa tilaukset laskivat selvästi. Modernisointitilaukset kasvoivat Aasian ja Tyynenmeren alueella selvästi.

Liikevaihto

Liikevaihto markkina-alueittain, Me

	2016	2015	Kasvu historiallisin valuuttakurssein	Kasvu vertailukelpoisen valuuttakurssein
EMEA	3 477	3 370	3,2 %	4,9 %
Amerikka	1 659	1 466	13,1 %	13,5 %
Aasian ja Tyynenmeren alue	3 649	3 812	-4,3 %	-0,7 %
Yhteensä	8 784	8 647	1,6 %	3,9 %

Liikevaihto liiketoiminnoittain, Me

	2016	2015	Kasvu historiallisin valuuttakurssein	Kasvu vertailukelpoisen valuuttakurssein
Uudet laitteet	4 793	4 935	-2,9 %	0,2 %
Palvelut	3 991	3 713	7,5 %	8,8 %
Huolto	2 773	2 642	5,0 %	6,2 %
Modernisointi	1 219	1 071	13,8 %	15,4 %
Yhteensä	8 784	8 647	1,6 %	3,9 %

Liikevaihdon kehitys markkina-alueittain ja liiketoiminnoittain*

	Uudet laitteet	Huolto	Modernisointi
EMEA	Jonkin verran kasvua	Hieman kasvua	Selvää kasvua
Amerikka	Huomattavaa kasvua	Jonkin verran kasvua	Huomattavaa kasvua
Aasian ja Tyynenmeren alue	Jonkin verran laskua	Huomattavaa kasvua	Erittäin vahvaa kasvua

*) rahamääräisesti vertailukelpoisen kurssien

Vakaa > hieman > jonkin verran > selvästi > huomattavasti / merkittävästi > vahvasti / voimakkaasti

KONEen liikevaihto kasvoi vuonna 2016 1,6 % edellisvuoteen verrattuna ja oli 8 784 (1–12/2015: 8 647) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisen valuuttakurssein liikevaihto kasvoi 3,9 %. Vuonna 2016 toteutuneiden yrityskauppojen kautta kertyneellä liikevaihdolla ei ollut olennaista vaikutusta KONEen tilikauden liikevaihtoon.

Uusien laitteiden liikevaihto oli 4 793 (4 935) miljoonaa euroa, mikä vastaa 2,9 % laskua vuoteen 2015 verrattuna.

Vertailukelpoisen valuuttakurssein uusien laitteiden liikevaihto kasvoi 0,2 %.

KONE toimitti noin 136 000 uutta hissiä ja liukuporrasta vuoden 2016 aikana (2015: noin 137 000).

KONE toimitti laitemäärissä laskettuna noin 136 000 uutta hissiä ja liukuporrasta vuonna 2016 (2015: noin 137 000).

Palveluiden (huolto ja modernisointi) liikevaihto kasvoi 7,5 % ja oli yhteensä 3 991 (3 713) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisen valuuttakurssein palveluiden liikevaihto kasvoi 8,8 %. Huollon liikevaihto kasvoi 5,0 % historiallisin ja 6,2 % vertailukelpoisen valuuttakurssein ja oli 2 773 (2 642) miljoonaa euroa. Modernisoinnin liikevaihto kasvoi 13,8 % ja oli 1 219 (1 071) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisen valuuttakurssein liikevaihto kasvoi 15,4 %.

KONEen hissi- ja liukuporrashuoltokanta kasvoi edelleen ja siihen lukeutui selvästi yli 1 100 000 laitetta vuoden 2016 lopussa (lähes 1 100 000 laitetta vuoden 2015 lopussa).

KONEen hissien ja liukuportaiden huoltokanta kasvoi yli 6 % ja ylitti selvästi 1 100 000 laitetta vuoden 2016 lopussa (lähes 1 100 000 laitetta vuoden 2015 lopussa). Huoltokannan kasvu oli seurausta ennen kaikkea hyvänä jatkuneesta uusien toimitettujen laitteiden siirtymisestä huoltokantaan. Myös yritysostot myötävaikuttivat huoltokannan kasvuun. Raportointikauden aikana kilpailijoilta voitettujen tai näille hävittyjen huoltosopimusten erotus oli edelleen hieman negatiivinen mutta

paremmalla tasolla kuin edellisen vuoden lopussa. Toinen huoltokannan kasvua hidastanut tekijä oli tavanomainen laitteiden poistuminen kannasta johtuen rakennusten käytön päättymisestä.

Uusien laitteiden liikevaihdon osuus koko liikevaihdosta oli 55 % (57 %) ja palvelujen liikevaihdon osuus 45 % (43 %). Huollon osuus kokonaisliikevaihdosta oli 31 % (31 %) ja modernisoinnin 14 % (12 %). Liikevaihdosta 40 % (39 %) tuli EMEA-alueelta, 19 % (17 %) Amerikasta ja 41 % (44 %) Aasian ja Tyynenmeren alueelta. Suurimmat maat liikevaihdolla mitattuna olivat Kiina, Yhdysvallat, Ranska ja Saksa. Kiinan osuus oli noin 30 %, Yhdysvaltojen osuus noin 15 % ja Ranskan sekä Saksan osuus noin 5 % KONEen vuoden 2016 kokonaisliikevaihdosta.

EMEA-alueen liikevaihto kasvoi 3,2 % ja oli 3 477 (3 370) miljoonaa euroa. Ver-

tailukelpoisin valuuttakurssein kasvu oli 4,9 %. Uusissa laitteissa liikevaihto kasvoi jonkin verran ja huollossa hieman. Modernisoinnin liikevaihto kasvoi selvästi.

Amerikan alueen liikevaihto kasvoi 13,1 % ja oli 1 659 (1 466) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisin valuuttakurssein kasvu oli 13,5 %. Uusien laitteiden ja modernisoinnin liikevaihto kasvoi huomattavasti. Huollon liikevaihto kasvoi jonkin verran.

Aasian ja Tyynenmeren alueen liikevaihto laski 4,3 % oli 3 649 (3 812) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisin valuutoin lasku oli 0,7 %. Uusien laitteiden liikevaihto laski jonkin verran, mutta huollon liikevaihto kasvoi merkittävästi ja modernisoinnin liikevaihto kasvoi erittäin voimakkaasti.

Tulos

Tulos

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevoitto, Me	1 293	1 241
Voitto ennen veroja, Me	1 330	1 364
Osakekohtainen tulos, e	2,00	2,01

KONEen liikevoitto (EBIT) vuonna 2016 kasvoi 1 293 (1–12/2015: 1 241) miljoonaa euroon ja oli 14,7 % (14,4 %) liikevaihdosta. Liikevoiton kasvu oli seurausta myönteisestä kehityksestä kaikissa liiketoiminnoissa. Kasvun taustalla oli laaja-alainen positiivinen kehitys kautta alueiden erityisesti Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. KONEen saavuttamat parannukset tuote- ja kustannuskilpailukyvyssä sekä kohdistetut hinnoittelutoimenpiteet lievensivät monilla markkinoilla vallinneen tiukan hintakilpailun vaikutusta. KONE jatkoi panostusten kasvattamista liiketoiminnan kasvua tukevilla alueilla, erityisesti

kasvavilla markkinoilla, tutkimus- ja tuotekehitystoiminnassa sekä prosessikehityksessä ja IT:ssä. Valuuttojen epäsuotuisilla muuntokursseilla oli 44 miljoonan euron negatiivinen vaikutus liikevoiton kasvuun.

Nettorahoituserät olivat 35,8 (122,4) miljoonaa euroa. Nettorahoituserät koostuvat pääosin sijoitusten korkotuotoista. Vertailukaudella Toshiba Elevator and Building Systems Corporationilta (TELC) saadulla 118,2 miljoonan euron ylimääräisellä osingolla oli merkittävä myönteinen vaikutus rahoitustuottoihin. Lisäksi yritysostoihin liittyvien optiovelkojen uudelleen-

arvostus vaikutti nettorahoituseriin negatiivisesti vertailukaudella.

KONEen voitto ennen veroja oli 1 330 (1 364) miljoonaa euroa. Verot olivat 307,7 (311,4) miljoonaa euroa. Tämä vastaa 23,1 % (22,8 %) efektiivistä veroastetta koko tilikaudelle. Vertailujaksolla efektiiviseen veroasteeseen vaikutti positiivisesti Toshiba Elevator and Building System Corporationilta (TELC) saatu ylimääräinen osinko. Tilikauden voitto tällä katsauskaudella oli 1 023 (1 053) miljoonaa euroa.

Laimentamaton osakekohtainen tulos oli 2,00 (2,01) euroa.

Tase ja rahavirta

Tase ja rahavirta

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Rahavirta liiketoiminnasta	1 509	1 474
Nettokäyttöpääoma	-1 055	-983,4

KONEen tase oli erittäin vahva joulukuun 2016 lopussa.

KONEen liiketoiminnan rahavirta (ennen rahoituseriä ja veroja) tammijoulukuussa 2016 oli 1 509 (1–12/2015: 1 474) miljoonaa euroa. Rahavirran taustalla oli liikevoiton kasvu ja nettokäyttöpääoman myönteisenä jatkunut kehitys.

Nettokäyttöpääoma parani, ja oli joulukuun 2016 lopussa -1 055 (31.12.2015: -983,4) miljoonaa euroa sisältäen rahoitusveroerät. Tämä johtui saatujen ennako-

maksujen parantuneesta tasosta suhteessa vaihto-omaisuuteen.

Korollinen nettovelka oli joulukuun 2016 lopussa -1 688 (31.12.2015: -1 513) miljoonaa euroa. KONEen rahavarat yhdessä lyhytaikaisten talletusten ja lainasaamisten kanssa olivat 2 086 (1 903) miljoonaa euroa raportointikauden lopussa. Korolliset velat olivat yhteensä 405,5 (406,1) miljoonaa euroa sisältäen eläkevastuisiin liittyvän 176,7 (169,2) miljoonan euron nettovelvoitteen ja lyhytaikaisia

lainoja 15,4 (12,0) miljoonaa euroa. Korolliset velat sisältävät lisäksi yritysostojen optiovelkaa 10,5 (192,4) miljoonaa euroa. Korollisiin velkoihin vaikutti GiantKONEeseen liittyvän optiovelan maksu vuoden 2016 aikana. Nettovelkaantumisaste oli -60,4 % (31.12.2015: -58,7 %) ja omavaraisuusaste 46,8 % (31.12.2015: 45,4 %).

Osakekohtainen oma pääoma oli 5,42 (4,94) euroa.

Investoinnit ja yritysostot

Investoinnit

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Käyttöomaisuus	99,6	76,4
Leasingsopimukset	27,8	16,3
Yritysostot	99,2	64,9
Yhteensä	226,6	157,6

KONEen investoinnit ja yritysostot olivat 226,6 (1–12/2015: 157,6) miljoonaa euroa. Investoinnit olivat pääasiassa investointeja tutkimukseen ja kehitykseen, tietojenkäsittelyyn, operatiivisen liiketoiminnan sekä tuotannon välineisiin, tiloihin ja laitteisiin. Yritysostot olivat 99,2 (64,9) miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 aikana KONEen suurompiin yritysostoihin kuuluivat enemmistöosuus Citylift-yhtiöstä Espanjassa,

City Elevator Company Yhdysvalloissa, thyssenkruppin suomalainen tytäryhtiö thyssenkrupp Hissit Oy, sekä Capital Elevator Services Yhdysvalloissa. Lisäksi KONE osti raportointikauden aikana muita pieniä huoltoliiketoimintoja Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Raportointikauden yritysostoilla erikseen tai kokonaisuutena ei ollut merkittävää vaikutusta KONEen tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

Raportointikauden aikana KONE osti jäljellä olevan 20 % osuuden kiinalaisesta tytäryhtiöstään GiantKONEesta noin 180 miljoonalla eurolla. KONE on konsolidoinut GiantKONEen kokonaisuudessaan tilinpäätökseensä joulukuusta 2011 alkaen, joten yritysostolla ei ole vaikutusta KONEen liikevaihtoon tai liikevoittoon.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimus- ja kehitysmenot

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tutkimus- ja kehitysmenot	140,5	121,7
Osuus liikevaihdosta, %	1,6	1,4

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot olivat 140,5 (1–12/2015: 121,7) miljoonaa euroa eli 1,6 % (1,4 %) liikevaihdosta. Tutkimus- ja tuotekehitysmenot sisältävät sekä uusien tuote- ja palvelukonseptien kehittämisen että olemassa olevien ratkaisujen ja palveluiden jatkokehityksen. KONEen hissit ja liukuportaat perustuvat alallaan johtavaan energiatehokkaaseen teknologiaan.

KONEen asiakkaat ja loppukäyttäjät ovat tutkimus- ja tuotekehitystyön keskiössä. Visiomme mukaan KONEen ratkaisut tarjoavat parhaan käyttäjäkokemuksen. Tuomme asiakkaille ja loppukäyttäjille helppoutta, tehokkuutta ja elämyksiä rakennusten koko elinkaaren ajan. KONEen tavoite on tarjota toimialan kilpailukykyisimmät ratkaisut, jotka tuovat parhaiten arvoa asiakkaille koko elinkaaren ajan uusimman teknologian ja vahvojen kumppanuuksien avulla.

Raportointivuoden aikana KONE aloitti yhteistyön IBM:n kanssa. KONE ottaa käyttöön IBM Watson IoT -järjestelmälustan, jolla kerätään ja tallennetaan laitteista tietoa sekä rakennetaan uusia digitaalisia palveluja. KONEen tavoitteena on tuottaa asiakkaille uudenlaista lisäarvoa pilvipalve-

luita hyödyntämällä. Vuonna 2016 KONE myös laajensi yhteistyötään Salesforcen kanssa tarjotakseen asiakkailleen ympäri maailmaa nopeampaa, älykkäämpää ja personoidumpaa palvelua Salesforce Service Cloud Lightning -palvelun avulla.

Vuonna 2016 KONE jatkoi tarjontansa kehittämistä ja julkisti sekä uusia ratkaisuja että päivityksiä olemassa oleviin ratkaisuihin. KONE esitteli KONE MonoSpace® 500-volyymihissitarjontansa Yhdysvaltojen ja Kanadan markkinoille. Kiinassa ja muun Aasian ja Tyynenmeren alueella KONE julkisti useita päivityksiä ja parannuksia sekä kaupallisen- että asuinrakentamisen segmenteille. Intiassa KONE laajensi hissisivalikoimaansa. Euroopassa KONE toi markkinoille päivitetyn turvallisuusstandardin mukaisen tarjooman sekä päivitetyn turvallisuusstandardin mukaiset KONE NanoSpace™ sekä KONE ProSpace™ asuinrakennushissit. KONE laajensi modernisointivalikoimaansa Euroopassa julkistamalla KONE HydroMod™ 200 -ratkaisun hydraulisten hissien modernisointiin.

KONE laajensi KONE People Flow Intelligence -tarjoomaansa julkaisemalla seuraavan sukupolven ratkaisun kohdekerrosohjaukseen toimitilasegmentillä. Lisäksi

KONE paransi KONE Access™ -kulunhallintajärjestelmän yhteensopivuutta, minkä myötä sen voi yhdistää lähes minkä tahansa hallinnointi- ja valvontajärjestelmän kanssa.

Raportointivuoden aikana KONE avasi uusimman Yhdysvaltojen-tuotanto ja tutkimus- ja tuotekehityslaitoksensa Allenissa, Teksasissa. Uusissa tiloissa toimii KONEen Amerikan alueen tuotantotoimintoja sekä tutkimus- ja tuotekehityskeskukseen, mukaan lukien testitorni.

Vuonna 2016 Talouslehti Forbes listasi KONEen sijalle 56 maailman 100 innovatiivisimman yrityksen joukosta (2015: 48). KONE on Forbesin listalla mukana kuudentena vuonna peräkkäin ja on vuoden 2016 listauksen ainoa hissi- ja liukuporrasyhtiö. Lisäksi KONE sai tunnustusta muotoilustaan vuoden 2016 aikana. KONE Card Collector voitti iF Design Award -muotoilupalkinnon. KONE palkittiin iF Design Awards -kilpailussa neljättä kertaa. Ajomukavuutta mittaava KONE DT6 -työkalu ja hissiin vapaasti sijoitettava Rondel Light -kohdevalo saivat Red Dot Product Design Award -palkinnon.

Muutokset organisaatiossa ja johtokunnassa

Vuonna 2016 KONE ilmoitti muutoksista organisaatiossa ja johtokunnassa.

KONEen sisäisen organisaation rakenne muuttui 1.4.2016 alkaen. Pierre Liautaud, joka on aiemmin vastannut Länsi- ja Etelä-Euroopan sekä Afrikan alueista vuodesta 2011 lähtien, vastaa jatkossa myös Lähi-idästä. Muutos tuo synergiaetuja Lähi-idän ja Afrikan alueiden välille ja tukee näin KONEen kasvustrategian toteuttamista molemmilla alueilla.

Thomas Hinnerskov aloitti KONEen palveluksessa 1.9.2016 Keski- ja Pohjois-

Euroopan aluejohtajana ja johtokunnan jäsenenä. Hän raportoi toimitusjohtaja Henrik Ehrnroothille. Thomas Hinnerskov seuraa tehtävässään Noud Veegeriä, joka lopetti KONEen palveluksessa 2.4.2016.

Ilkka Hara aloitti KONEen palveluksessa talousjohtajana ja johtokunnan jäsenenä 8.8.2016. Hän raportoi toimitusjohtaja Henrik Ehrnroothille. Ilkka Hara seuraa tehtävässään Eriikka Söderströmiä, joka lopetti KONEen palveluksessa 31.7.2016.

Axel Berkling nimitettiin Aasian ja Tyynenmeren alueesta vastaavaksi johtajaksi ja

KONEen johtokunnan jäseneksi 1.10.2016 alkaen. Hän raportoi toimitusjohtaja Henrik Ehrnroothille. Aasian ja Tyynenmeren alue kattaa KONEen liiketoiminnan tällä maantieteellisellä alueella Kiinaa lukuun ottamatta. Axel Berkling seuraa tehtävässään Neeraj Sharmaa, joka on päättänyt hakeutua uusien haasteiden pariin KONEen ulkopuolella.

Henkilöstö

Työntekijöiden lukumäärä

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Keskimäärin	50 905	48 469
Kauden lopussa	52 104	49 734

KONEen henkilöstöstrategian tarkoitus on edistää yrityksen liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista. Strategian päämäärä on varmistaa henkilöstön saatavuus, sitoutuminen yritykseen, motivaatio ja jatkuva kehittäminen. Eettiset periaatteet ohjaavat kaikkea KONEen toimintaa. Henkilöstöä koskevat oikeudet ja velvollisuudet kieltävät kaikenlaisen syrjinnän ja takaavat oikeuden turvalliseen ja terveeseen työympäristöön sekä henkilökohtaiseen hyvinvointiin.

Yksi KONEen vuoden 2014 alussa käynnistetyistä viidestä kehitysohjelmasta oli nimeltään ”Huippuammattilaisten tiimi”, joka saatettiin menestyksekkäästi päätökseen vuonna 2016. Ohjelmaan kuului lukuisia hankkeita, joiden tavoitteena oli auttaa kaikkia työntekijöitä suoriutumaan tehtävistään parhaalla mahdollisella tavalla, kehittää asennus- ja huoltotoiminnan työntekijöiden osaamista systemaattisesti sekä varmistaa, että jokaiseen tehtävään saadaan siihen parhaiten sopiva henkilö. Ohjelmaan kuuluvissa hankkeissa nähtiin myönteistä kehitystä ja KONE jatkaa työskentelyään näiden teemojen parissa myös tulevaisuudessa.

Vuonna 2016 kehityskeskustelut pidettiin 95 prosentille niiden piiriin kuuluvasta henkilökunnasta ja ennätyksellisellä 97 prosentilla oli kirjallisesti dokumentoitu henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Vuoden aikana KONEella kiinnitettiin erityistä huomiota kehityskeskusteluiden laadun parantamiseen, mukaan lukien keskusteluihin valmistautumisen, rakentavan kaksisuuntaisen keskustelun, työntekijöiden valmentamisen sekä työntekijöiden rohkaisemisen omien vahvuksiensa käyttämiseen entistä paremmin.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen pysyi painopistealueena raportointikauden aikana. KONEen tarjonnassa oli yli 3 600

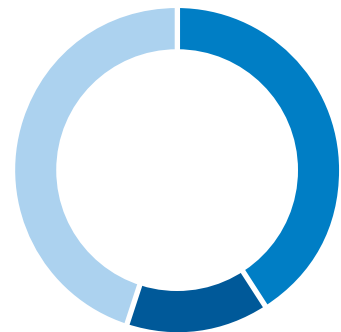
koulutusohjelmaa ja verkkopohjaista kurssia ja lisäksi useita uusia koulutusohjelmia käynnistettiin vuoden aikana. Vuoden 2016 lopussa KONEella oli yli 30 koulutuskeskusta ympäri maailman. Raportointivuoden aikana panostettiin erityisesti paikallisten koulutusten kehittämiseen, aktiiviseen oppilaitosyhteistyöhön sekä koulutustyökalujen kehittämiseen. KONE jatkoi myös verkkopohjaisen oppimisen kehittämistä. Vuoden 2016 lopussa lähes kaikissa KONE-maissa oli käytössä verkkopohjainen oppimislusta, jossa suoritettiin 124 000 kurssia vuoden aikana. Lisäksi henkilöstön kehittäminen sisäisten työkiertomahdollisuuksien avulla pysyi painopistealueena ”Visit a job” -ohjelman myötä. Ohjelma on todettu tehokkaaksi menetelmäksi työssä oppimisen ja yksiköiden välisen yhteistyön parantamiseksi. Lyhytkestoinen työkierto on otettu hyvin vastaan KONEella, ja yli 400 työntekijää osallistui ”Visit a job” -työkiertoon vuonna 2016.

Vuonna 2016, KONE jatkoi toimiaan tunnettavuutensa lisäämiseksi potentiaalisten työntekijöiden keskuudessa vahvistamalla maailmanlaajuisia oppilaitosyhteistyötään. Vuoden 2016 aikana yhteistyö aloitettiin menestyksekkäästi 75 uuden oppilaitoksen kanssa ympäri maailman. Lisääntyneen oppilaitosyhteistyön lisäksi KONEen palkkaamien työharjoittelijoiden määrä kasvoi selvästi.

KONE toteutti joulukuussa 2016 11. vuosittaisen henkilöstökyselynsä. Kyselyn tulokset julkaistaan vuoden 2017 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja tulosten pohjalta laaditaan konkreettiset toimintasuunnitelmat.

Työturvallisuus pysyi KONEen keskeisenä painopistealueena vuoden aikana. Tapaturmien yleisyyttä mittaava IIFR-tunnusluku (Industrial Injury Frequency Rate) parani edelleen ja oli 2,1 vuonna 2016

Henkilöstö markkina-alueittain

- EMEA 41 % (42 %)
- Amerikka 14 % (13 %)
- Aasian ja Tyynenmeren alue 45 % (45 %)

31.12.2016 (31.12.2015)

(2015: 2,3). Keskimääräinen luku onnettomuuksien vuoksi menetetyistä työpäivistä parani 32,5 päivään (2015: 38). Lisäksi proaktiiviseen turvallisuuden parantamiseen tähtäävien turvallisuushuomioiden määrä kasvoi 70 %. Toukokuussa 2016 KONEen viides maailmanlaajuinen turvallisuusviikko pidettiin kaikissa KONEen yksiköissä teemalla ”Safety is our business”. Viikon aikana järjestettiin useita turvallisuuden liittyviä tapahtumia sekä ulkoisille että sisäisille sidosryhmille.

KONEen palveluksessa oli joulukuun 2016 lopussa 52 104 (31.12.2015: 49 734) henkilöä. Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä oli 50 905 (1–12/2015: 48 469). Henkilöstökulut raportointikaudelta olivat 2 634 miljoonaa euroa (2 446). Henkilöstöstä 41 % (31.12.2015: 42 %) sijoittui EMEA-alueelle, 14 % (13 %) Amerikkaan ja 45 % (45 %) Aasian ja Tyynenmeren alueelle.

Ympäristö

Ympäristövastuu merkitsee KONEelle innovatiivisten sekä energia- ja kustannustehokkaiden ratkaisujen tarjoamista asiakkaille ja omien toimintojen haitallisten ympäristövaikutusten vähentämistä. KONEen pitkän tähtäimen ympäristöta-voitteisiin kuuluu johtava asema matalan hiilijalanjäljen People Flow® -ratkaisujen toimittajana, jolla on tehokkaat ja ympäristöystävälliset toiminnot. KONE pyrkii edelleen vahvistamaan alallaan johtavaa asemaansa kestävässä kehityksessä tuemalla ympäristöystävällisen rakentamisen hankkeita ja kaupunkiympäristöjen maailmanlaajuisista muutosta älykkäiksi ekokaupungeiksi.

KONEen toiminnan merkittävin ympäristövaikutus liittyy KONEen ratkaisujen kuluttamaan sähköenergiaan niiden elinkaaren aikana, mikä korostaa ekotehokkaiden innovaatioiden kehittämisen tärkeyttä. Tämän mukaisesti KONEen painopistealueena on parantaa entisestään yrityksen toimittamien hissien, liukupor- taiden ja ovien energiatehokkuutta. KONE pyrkii myös jatkuvasti pienentämään toimintojensa hiilijalanjälkeä ja varmistamaan, että KONEen toimittajat noudat- tavat vastaavia vaatimuksia ja ympäristö- tavoitteita. KONEen omassa toiminnassa eniten hiilidioksidipäästöjä syntyy yhtiön logistiikkatoiminnoista, ajoneuvokannan käytöstä ja sähkökulutuksesta KONEen toimipaikoissa.

Muita tapahtumia

Euroopan komissio teki vuonna 2007 päätöksen liittyen johtavien hissi- ja liuku- porrasyritysten, mukaan lukien KONEen paikallisten tytäryritysten, väitettyihin kil- pailua rajoittaviin toimiin paikallisilla mark- kinoilla Saksassa, Luxembourgiassa, Bel- giassa ja Hollannissa ennen vuoden 2004 alkua. Vuonna 2007 myös Itävallan kartel- lioikeus teki päätöksen liittyen suurimpien hissi- ja liukuporrasyritysten, mukaan

KONE jatkoi ratkaisujensa energiate- hokkuuden kehittämistä vuonna 2016 Erinomaisuus ympäristöasioissa -ohjel- mansa tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä KONE laajensi tuotteidensa luokitusta ISO 25745 -energiatehokkuusstandardin mukaisesti. KONE E MonoSpace® ja Z MiniSpace™ -hissit saivat parhaan mahdollisen A-luo- kan luokituksen vuonna 2016 kymmenen jo aiemmin luokituksen saaneen hissien lisäksi. Myös KONE TransitMaster™ 140 -liukuporras sai liukuportaille parhaan mahdollisen luokituksen A+++ jo edellis- vuonna luokituksen saaneen KONE Travel- Master™ 110 -liukuportaan lisäksi.

Vuoden 2016 viimeisellä vuosineljän- neksellä kansainvälinen, voittoa tavoitte- lematon, ympäristösuorituskyvyn arvioin- tiin erikoistunut CDP-organisaatio nimesi KONEen yhdeksi maailman johtavista yri- tyksistä ilmastonmuutoksen torjunnassa. Toista vuotta peräkkäin KONE pääsi tuhan- sien yritysten joukosta CDP:n maailman- laajuiselle A-listalle. Vuonna 2016 KONE sai myös tunnustusta johtavana ilmaston- muutosta torjuvana toimittajayrityksenä ja saavutti sijoituksen uudella, maailmanla- ajuisella toimittajayritysten A-listalla. Listalle valitaan CDP:n toimittajakyselyyn vastan- neista yrityksistä parhaat kaksi prosenttia. Toimittajakyselyn kohdeyrityksiä oli valitse- massa 75 monikansallista ostajaa, mukaan lukien KONEen asiakkaita.

lukien KONEen paikallisen tytäryrityksen, väitettyihin kilpailua rajoittaviin toimiin Itävallan paikallisilla markkinoilla ennen vuoden 2004 puoliväliä. KONEen aiem- min tiedottaman mukaisesti eräät yritykset ja julkisyhteisöt ovat nostaneet kyseisiin vuoden 2007 päätöksiin liittyviä vahin- gonkorvauskanteita päätösten osalta mer- kityksellisissä maissa. Kanteet on nostettu useita päätöksiin liittyviä yhtiöitä vastaan

KONE pääsi heinä- ja joulukuussa osaksi kansainvälistä FTSE4Good-indeksiä, joka mittaa yritysten suoriutumista ympä- ristö- ja vastuullisuuskysymyksissä. KONE menestyi indeksissä erityisen hyvin ympä- ristöteemoissa ja sai täydet pisteet ilmas- tonmuutoksen ja saastumisen torjunnasta sekä resurssien kestävästä käytöstä.

KONE julkaisi vuoden 2015 yritysvas- tuuraporttinsa kesäkuussa 2016. Raportti noudattaa Global Reporting Initiativen G4-raportointiohjeita soveltuvin osin. KONEen merkittävimpiä ympäristösaavu- tuksia vuonna 2015 oli raportoitujen kas- vihuonepäästöjen vähentäminen KONEen omassa toiminnassa. KONEen vuoden 2015 hiilijalanjälki suhteessa omaan toi- mintaan (liikevaihtoon) pieneni 4,4 % vuoteen 2014 verrattuna, kun liikevaih- don kehitys lasketaan vertailukelpoisin valuuttakurssein. KONEen kasvihuone- päästöraportointi on varmennettu ulkoi- sesti. Marraskuussa 2016 KONEen vuoden 2015 yritysraportti palkittiin vuoden parhaana raporttina Suomen vastuulli- suusraportointikilpailun kansalaisjärjestön valinta -sarjassa. Tänä vuonna valinnan teki Greenpeace Suomi. Raadin palautteen mukaan vastuullisuusasiat ovat vahvasti mukana KONEen arvoissa ja liiketoimin- nassa.

tietyt KONEen yhtiöt mukaanlukien. Kaikki kanteita koskevat oikeudenkäynnit ovat erillisiä ja ne ovat eri vaiheissa. Vastaajien yhteisvastuullisesti korvattavaksi vaadittu summa oli yhteensä 237 miljoonaa euroa joulukuun 2016 lopussa (31.12.2015: 262 miljoonaa euroa). KONE pitää vahingon- korvauskanteita perusteettomina. Varausta ei ole tehty.

Merkittävimmät riskit

KONE on alttiina riskeille, jotka voivat johtua yhtiön operatiivisesta toiminnasta tai liiketoimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Alla kuvatuilla riskitekijöillä voi mahdollisesti olla haitallinen vaikutus KONEen liiketoimintaan tai taloudelliseen tilaan ja siten yhtiön arvoon. Myös muut riskit, joista KONE ei ole tällä hetkellä tietoinen, tai joiden ei tällä hetkellä katsota olevan merkittäviä, voivat kuitenkin muodostua merkittäviksi tulevaisuudessa.

STRATEGISET RISKIT

Globaalin taloustilanteen huonontuminen voisi johtaa sekä markkinaympäristön heikentymiseen että kilpailutilanteen kiristymiseen. Erityisesti rakennusmarkkinan odotettua voimakkaampi lasku tai pitkäaikainen heikkous voisi johtaa hissi- ja liukuporrasmarkkinan laskuun ja haastavampaan markkinaympäristöön palveluliiketoiminnassa. Erityisesti pitkään jatkuvalla markkinan heikentymisellä Kiinassa, joka muodostaa noin 30 % KONEen liikevaihdosta, voisi olla negatiivinen vaikutus KONEen kasvuun ja kannattavuuteen.

Digitalisaatiolla ja siitä johtuvilla uusilla asiakasvaatimuksilla sekä mahdollisella uudella kilpailulla, ekosysteemeillä sekä liiketoimintamalleilla voisi olla merkittävä vaikutus hissi- ja liukuporrastoimialaan. Epäonnistuminen ulkoisen toimintaympäristön muutosten ennakoimisessa tai näihin vastaamisessa voisi aiheuttaa KONEen kilpailukyyn, markkinaosuuden tai kannattavuuden heikentymisen.

KONE toimii alalla, jolla on erilaisia paikallisia säännöksiä. Äkilliset tai odottamatomat muutokset lainsäädännössä, koodissa tai standardeissa voivat johtaa prosessien tai teknologian muutostarpeisiin, mikä puolestaan voisi vaikuttaa negatiivisesti KONEen kannattavuuteen kyseessä olevissa maissa. Lisäksi geopolittisen

tilanteen tai regulatiivisen protektionismin kiristyminen voisi johtaa haastavampaan markkinaympäristöön kyseessä olevissa maissa. Tämänkaltaisella kehityksellä voisi olla negatiivinen vaikutus KONEen toimintaan.

Merkittävä osa KONEen komponenttitoimittajista sekä tehdaskapasiteetista sijaitsee Kiinassa sekä hissien että liukuportaiden osalta. Kauppasopimusten muutoksilla tai kaupparajoitusten lisääntymisellä voisi olla negatiivinen vaikutus KONEen toimintaan.

OPERATIIVISET RISKIT

Yhtenä toimialan johtavista yrityksistä KONEella on vahva brändi ja maine. Brändi- ja mainehaitoilla voisi olla vaikutus KONEen liiketoimintaan ja taloudelliseen kehitykseen. Mahdollinen mainehaitta voisi syntyä esimerkiksi onnettomuuden tai tuotelaadusta johtuvien ongelmien vuoksi. Tuotelaadusta johtuvilla ongelmilla voisi olla myös vaikutus KONEen taloudelliseen kehitykseen.

KONE toimii tietyillä nopeasti kasvavilla markkinoilla, joilla liiketoiminnan nopeaan laajentumiseen keskittynyt johtaminen on välttämätöntä. Tämä koskee erityisesti ammattitaitoisen henkilöstön, komponenttien ja materiaalien saatavuutta, sekä toimitettujen tuotteiden ja palvelujen laadun varmistamista. Puutteet resursoinnissa, laadun varmistamisessa tai muissa projekteihin liittyvissä kriittisissä seikoissa voisivat johtaa toimitusten viivästymiseen ja ennakoimattomiin kuluihin, joilla puolestaan voisi olla negatiivinen vaikutus yhtiön kannattavuuteen.

KONEen liiketoiminnot ovat riippuvaisia hankintakanavien, operatiivisten palvelujärjestelmien, tuotantolaitosten ja logistiikkaprosessien toimintavarmuudesta, laadusta ja luotettavuudesta. Myös tieto-

tekniikka on merkittävässä osassa KONEen toiminnassa, ja KONEen liiketoiminta on riippuvainen tiedon saatavuudesta ja laadusta. Tästä johtuen materiaalariskien ohella KONE on myös alttiina kyberturvallisuusriskeille, sillä operatiiviset informaatiojärjestelmät voivat olla alttiita toiminnan keskeytymiselle, toimintahäiriöille sekä talletetun tiedon häviämislle. Tämä voi johtaa prosessien ja tuotteiden saatavuuden keskeytyksiin ja täten vaikuttaa KONEen liiketoimintaan. Kyseiset ongelmat voisivat johtua kyberhyökkäyksistä, haittaohjelmista, palvelunestohyökkäyksistä, vilpillisistä yrityksistä sekä tietomurroista.

Valtaosa KONEen toimitusketjussa käytetyistä komponenteista on alihankittu ulkoisilta toimittajilta, minkä vuoksi KONE on altis komponenttien sekä raaka-aineiden hintojen muutoksille. Odotettua suuremmalla komponenttien tai raaka-aineiden hinnannousulla voi olla merkittävä vaikutus KONEen kannattavuuteen.

RAHOITUSRISKIT

Merkittävä osa KONEen liikevaihdosta on muissa valuutoissa kuin euroissa, mikä altistaa KONEen valuuttakurssien muutoksista aiheutuville riskeille. KONE on myös alttiina rahoituslaitoksiin liittyville vastapuoliriskeille. Altistuminen näille riskeille aiheutuu siitä, että KONEella on merkittäviä summia likvidejä varoja talletettuna ja sijoitettuna rahoituslaitoksiin ja instrumentteihin sekä johdannaisiin. Lisäksi, KONE on alttiina riskeille, jotka liittyvät sen asiakkaiden maksukykyyn ja -aikatauluun, ja jotka voivat johtaa luottotappioihin. Merkittävillä muutoksilla eri maiden rahoitus- tai verosääntelyssä voi myös olla merkittävä vaikutus KONEen taloudelliseen kehitykseen. Tarkempia tietoja rahoitusriskeistä on julkaistu tilinpäätöksen 2016 liitetiedoissa 2.4 ja 5.3.

Riskienhallinta

Riski	Toimenpiteet riskien lieventämiseksi
Talustilanteen heikentyminen, erityisesti Kiinassa, ja sen vaikutus globaaliin markkinaympäristöön	KONE pyrkii jatkuvasti parantamaan kilpailukykyään kaikissa liiketoiminoissa sekä kaikilla liiketoiminta-alueilla. KONEella on laaja maantieteellinen kattavuus ja tasapainoinen liiketoimintaportfolio
Epäonnistuminen ulkoisen toimintaympäristön muutosten ennakoimisessa, mukaanlukien digitalisaation mahdollistamat uudet asiakasvaatimukset sekä kilpailu, ekosysteemit ja liiketoimintamallit	KONEen tavoitteena on olla toimialan johtaja investoimalla tutkimus- ja kehitystyöhön ja käyttämällä avoimen innovaation lähestymistapaa. KONE myös seuraa tarkasti markkinan ja toimialan nousevia trendejä.
Yllättävät muutokset sääntelyssä, koodeissa ja standardeissa, mukaanlukien regulatiivisen protektion nousu	Vähentääkseen riskiä sääntely-ympäristössä tapahtuvista odottamattomista muutoksista, KONE on aktiivisesti mukana kehittämässä säännöksiä, koodeja ja standardeja
Häiriö globaalissa toimitusketjussa, erityisesti Kiinassa	Vähentääkseen toimitusketjun mahdollisia häiriöitä, KONE kehittää aktiivisesti liiketoiminnan jatkuvuuden hallintamenetelmiä. KONE seuraa myös merkittävempien alihankkijoidensa toimintaa ja vakavaraisuutta. Tavoitteena on myös varmistaa kriittisten komponenttien ja palveluiden osalta vaihtoehtoisten hankintakanavien saatavuus. KONEella on lisäksi globaali omaisuus- ja keskeytysvakuutusohjelma.
Ongelmat tuotelaadun kanssa sekä mainehaitat	KONE on määritellyt suunnittelu, toimitus, tuotanto, asennus ja huolto-prosessit sisältäen tiukat laadunvarmistusprosessit. Lisäksi KONEen tavoitteena on läpinäkyvä ja luotettava kommunikointi mainehaittojen ehkäisemiseksi. KONEella on myös tiukat hallinnointiperiaatteet.
Tarvittavien operatiivisten resurssien varmistaminen	KONE hallitsee näitä riskejä proaktiivisella projekti ja resurssisuunnittelulla sekä tiukoilla laadunvarmistusprosesseilla.
IT-järjestelmien laatu ja luotettavuus sekä kyber-turvallisuusriskit	KONEen turvallisuusohjeet määrittelevät kontrollit tiedon suojaukselle sekä toiminnassa ja kehitystyön alla oleville tietojärjestelmille kyberturvallisuusuhkien havaitsemiseksi ja niistä palautumiseksi. KONE toimii ulkopuolisten turvallisuuspalveluntarjoajien kanssa sekä tunnettujen teknologiapartnereiden kanssa hallitakseen riskejä.
Raaka-aineiden hintojen muutokset	Pienentääkseen raaka-aine ja hankintahintojen vaihtelua KONE pyrkii solmimaan kiinteähintaisia sopimuksia merkittävien toimittajien kanssa huomattavalle osalle raaka-aine- ja komponenttihankinnoistaan.
Rahoitusriskit	KONEen rahoitustoiminto vastaa keskitetysti KONEen rahoitusriskien hallinnasta. Tarkempia tietoja rahoitusriskeistä on julkaistu tilinpäätöksen 2016 liitetiedoissa 2.4 ja 5.3.

Yhtiökokouksen päätökset

KONE Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 7. maaliskuuta 2016. Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.–31.12.2015.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin kahdeksan. Hallituksen jäseninä jatkavat Matti Alahuhta, Anne Brunila, Antti Herlin, Iiris Herlin, Jussi Herlin, Ravi Kant, Juhani Kaskeala sekä Sirpa Pietikäinen.

Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään kokouksessa hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Antti Herlinin ja varapuheenjohtajaksi Jussi Herlinin.

Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Jussi Herlin puheenjohtajaksi sekä Anne Brunila, Antti Herlin ja Ravi Kant jäseniksi. Anne Brunila ja Ravi Kant ovat riippumattomia sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäseniksi valittiin Antti Herlin puheenjohtajaksi sekä Matti Alahuhta, Jussi Herlin ja Juhani Kaskeala jäseniksi. Juhani Kaskeala on riippumaton sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista ja Matti Alahuhta on riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen puheenjohtajan palkkioksi 54 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkioksi 44 000 euroa ja jäsenten palkkioksi 33 000 euroa. Lisäksi vahvistettiin 500 euron kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista kuitenkin siten, että muualla kuin Suomessa asuville valiokuntien jäsenille em. kokouspalkkio valiokuntien kokouksista on 2 000 euroa. Vuospalkkiosta 40 prosenttia suoritetaan KONE Oyj:n B-sarjan osakkeina ja loput rahana.

Yhtiökokous myönsi hallitukselle valtuuden omien osakkeiden hankkimiseen.

Osakkeita voidaan hankkia enintään 52 440 000 kappaletta siten, että A-sarjan osakkeita voidaan hankkia enintään 7 620 000 kappaletta ja B-sarjan osakkeita enintään 44 820 000 kappaletta. Valtuus on voimassa yhden vuoden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Tilintarkastajiksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja KHT Niina Viilke.

Osingoksi vahvistettiin hallituksen esityksen mukaisesti 1,3975 euroa kutakin 76 208 712 A-sarjan osaketta kohden ja 1,40 euroa kutakin ulkona olevaa 436 957 058 B-sarjan osaketta kohden. Osingonjaon täsmäytyspäivä oli 9. maaliskuuta 2016 ja osingot maksettiin 16. maaliskuuta 2016.

Osakepääoma ja markkina-arvo

Vuonna 2013 KONE myönsi ehdollisen optio-ohjelman. Optio-oikeudet 2013 otettiin julkisen kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla 1.4.2015. Optio-oikeuksia oli yhteensä 750 000 kappaletta, joista 55 000 omistaa KONE Oyj:n tytäryhtiö. Raportointikauden aikana optio-oikeuksilla 2013 merkittiin yhteensä 749 438 uutta KONEen B-sarjan osaketta. Joulukuun 2016 lopussa jäljellä ulkona olevilla optio-oikeuksilla voitiin merkitä enintään 514 278 osaketta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä kaksi (2) uutta B-sarjan osaketta, merkintähinnan ollessa 31.12.2016 24,00 euroa osakkeelta. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2015–30.4.2017.

Joulukuussa 2013 KONE myönsi ehdollisen 2014 -optio-ohjelman. Optio-oikeudet 2014 otettiin julkisen kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla 1.4.2016. Optio-oikeuksia oli yhteensä 1 500 000 kappaletta, joista 133 000 omistaa KONE Oyj:n tytäryhtiö. Raportointikauden aikana optio-oikeuksilla 2014 merkittiin yhteensä 13 130 uutta KONEen B-sarjan osaketta. Joulukuun 2016 lopussa jäljellä ulkona olevilla optio-oikeuksilla voitiin merkitä enintään 1 353 870 osaketta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä yhden (1) KONEen B-sarjan uuden osakkeen merkintähinnan ollessa 31.12.2016 28,20 euroa osakkeelta. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2016–30.4.2018.

Joulukuussa 2014 KONE myönsi ehdollisen 2015 -optio-ohjelman. Optio-oikeuksia 2015 annetaan yhtiön hallituksen 18. joulukuuta 2014 tekemällä päätöksellä noin 560 konsernin avainhenkilölle. Päätös perustuu varsinaisen yhtiökokouksen 1. maaliskuuta 2010 antamaan valtuutukseen. Optio-oikeuksia annetaan yhteensä enintään 1 500 000 kappaletta. Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella on 36,20 euroa osakkeelta, minkä lisäksi merkintähintaa alennetaan ehtojen mukaisissa tapauksissa, muun muassa ennen osakkeiden merkintää tapahtuvien osingonjakojen määrällä. Merkintähintana 31. joulukuuta 2016 oli 33,60 euroa osakkeelta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä yhden (1) KONEen B-sarjan uuden tai yhtiön hallussa olevan oman osakkeen. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2017–30.4.2019. Osakkeiden merkintäaika alkaa 1.4.2017, koska KONE-konsernin tilikauden 2015–2016 taloudellinen kehitys oli yhtiön hallituksen kokonaisarvion perusteella vähintään yhtä hyvä kuin KONEen merkittävimmillä kilpailijoilla keskimäärin.

KONEella on käytössä kaksi erillistä osakepohjaista kannustinjärjestelmää. Toinen osakepohjainen kannustinjärjestelmä on suunnattu KONEen ylimmälle johdolle kattaen n. 60 henkilöä (toimitusjohtaja, johtokunta ja muu ylin johto) ja toinen muille erikseen määriteltäville KONEen avainhenkilöille, yhteensä n. 425 henkilölle. Molempien ohjelmien mahdollinen palkkio määräytyy vuosittain liikevaihdon ja liikevoiton kasvun perusteella. KONEen hallituksella on kuitenkin mahdollisuus muuttaa tavoitteiden perusteita vuosittain. Mahdollinen palkkio maksetaan KONE Oyj:n B-sarjan osakkeina sekä rahana siltä osin, mikä tarvitaan kattamaan osakkeista aiheutuvat verot ja veronluontoiset maksut. Kannustinjärjestelmiin liittyy kiello luovuttaa palkkiona saatuja osakkeita sekä osakkeiden ja rahasuorituksen palautusvelvollisuus työ- tai toimisuhteen päättyessä kahden vuoden aikana kunkin ansaintajakson päättymisestä. Osana ylimmän johdon osakepohjaista kannustinjärjestelmää on asetettu pitkän aikavälin tavoite omistukselle.

31. joulukuuta 2016 KONEen osakepääoma oli 65 771 110,26 euroa. Osakepääoma koostui 449 960 170 listatusta B-sarjan osakkeesta ja 76 208 712 listaamattomasta A-sarjan osakkeesta. KONEen markkina-arvo 31. joulukuuta 2016 oli 21 851 miljoonaa euroa ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Markkina-arvo lasketaan sekä listaamattomien A-sarjan että listattujen B-sarjan osakkeiden perusteella lukuun ottamatta hankittuja omia osakkeita. A-sarjan osakkeet on arvostettu B-sarjan osakkeen raportointikauden päätöskurssiin.

Omat osakkeet

Tammijoulukuun 2016 aikana KONE käytti valtuutustaan omien osakkeiden ostamiseen. Huhtikuussa KONE luovutti 391 662 hallussaan ollutta B-sarjan osaketta osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään ja 2 923 B-sarjan osaketta osana hallituksen vuosipalkkiota. Toukokuussa KONE osti takaisin yhteensä 1 000 000 omaa B-sarjan osakettaan. KONEelle palautui osakepalkkiojärjestelmän 2013–2015 ehtojen mukaisesti elokuussa 21 752, lokakuussa 5 554 ja joulukuussa 10 876 yhtiön omaa B-sarjan osaketta. Joulukuun 2016 lopussa konsernilla oli hallussaan 12 884 141 B-sarjan osaketta. Yhtiön hallussa olevat osakkeet edustavat 2,9 % kaikista listatuista B-sarjan osakkeista, mikä vastaa 1,1 % kaikista äänistä.

Kaupankäynti Nasdaq Helsinki Oy:ssä

Tammijoulukuussa 2016 Nasdaq Helsinki Oy:ssä kaupankäynnin kohteena oli 194,7 miljoonaa KONE Oyj:n B-sarjan osaketta. Osakkeiden vaihto katsauskaudella oli 8 075 miljoonaa euroa. Keskimääräinen päivittäinen osakevaihto oli 769 607 osaketta (1–12/2015: 1 032 543). Osakkeen hinta 31. joulukuuta 2016 oli 42,57 euroa. Osakkeen hinnan volyyymilla painotettu keskiarvo oli katsauskaudella 41,47 euroa. Katsauskaudella osakkeen korkein hinta oli 47,89 euroa ja matalin 35,50 euroa. Nasdaq Helsinki Oy:n lisäksi KONEen B-sarjan osakkeella käydään kauppaa myös useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. KONEen B-osakkeiden vaihdon volyyymi Nasdaq Helsinki Oy:ssä vastasi noin 28,7 % koko niiden vaihdon volyyymista tammijoulukuussa 2016 (lähde: Fidessa Fragmentation Index, <http://fragmentation.fidessa.com>).

Rekisteröityjen osakkeenomistajien lukumäärä oli katsauskauden alussa 56 441 ja lopussa 57 471. Yksityisten osakkeenomistajien lukumäärä katsauskauden lopussa oli 53 693, mikä vastaa noin 13,2 % listatuista B-sarjan osakkeista.

Hallintarekistereiden mukaan 50,1 % KONEen listatuista B-sarjan osakkeista oli katsauskauden lopussa ulkomaisten osakkeenomistajien omistuksessa. Muut ulkomaiset omistukset katsauskauden lopussa vastasivat 1,4 % listatuista B-sarjan osakkeista. Kaiken kaikkiaan 51,5 % KONEen listatuista B-sarjan osakkeista oli katsauskauden lopussa ulkomaisessa omistuksessa, mikä vastaa noin 19,1 % kaikista äänistä.

Liputusilmoitukset

Tammijoulukuun 2016 aikana KONE vastaanotti useita Arvopaperimarkkinalain 9. luvun 10. pykälän mukaisia ilmoituksia Black Rock, Inc:iltä. Ilmoitukset vastaanotettiin 6. tammikuuta, 7. tammikuuta, 8. tammikuuta, 17. maaliskuuta, 18. maaliskuuta, 21. maaliskuuta, 29. huhtikuuta, 1. syyskuuta, 20. lokakuuta ja 28. lokakuuta. Kaikki ilmoitukset on pörsstitiedotettu ja ne ovat saatavilla KONE Oyj:n internet-sivuilta osoitteessa www.kone.com. Viimeisimmän, 31. lokakuuta 2016 tiedotetun ilmoituksen mukaan BlackRock, Inc.:in ja sen hallinnoimien rahastojen omistusosuus KONE Oyj:n osakkeiden kokonaismäärästä laski alle viiteen (5) prosenttiin 27. lokakuuta 2016.

Markkinanäkymät 2017

Pohjois Amerikka		EMEA		Aasian ja Tyynenmeren alue	
Uudet laitteet	Palvelut	Uudet laitteet	Palvelut	Uudet laitteet	Palvelut
Hienoista kasvua	<p>Huolto Hienoista kasvua</p> <p>Modernisointi Hienoista kasvua</p>	Hienoista kasvua	<p>Huolto Hienoista kasvua</p> <p>Modernisointi Hienoista kasvua</p>	<p>Kiina Odotetaan laskevan 0–5 % tilatuissa yksiköissä ja kilpailun pysyvän tiukkana</p> <p>Kiinan ulkopuolella Jonkin verran kasvua</p>	<p>Huolto Vahvaa kasvua</p> <p>Modernisointi Vahvaa kasvua</p>

Markkinanäkymät 2017

Uusissa laitteissa Kiinan markkinan odotetaan laskevan 0–5 % tilatuissa yksiköissä ja myös tiukan kilpailun odotetaan jatkuvan. Muualla Aasian ja Tyynenmeren alueella markkinan odotetaan kasvavan. Markkinan Pohjois-Amerikan sekä Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan alueella odotetaan kasvavan hieman.

Modernisointimarkkinan odotetaan kasvavan hieman Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa ja kehittyvän vahvasti Aasian ja Tyynenmeren alueella.

Huoltomarkkinan odotetaan kasvavan voimakkaimmin Aasian ja Tyynenmeren alueella, ja kasvavan hieman myös muilla alueilla.

Liiketoimintanäkymät 2017

KONEen liikevaihdon kasvun arvioidaan olevan -1 % ja 3 % välillä vertailukelpoisin valuuttakurssein verrattuna vuoteen 2016.

Liikevoiton (EBIT) arvioidaan olevan 1 180–1 300 miljoonaa euroa olettaen, että valuuttojen muuntokurssit pysyisivät

suunnilleen tammikuun 2017 keskimääräisellä tasolla.

Liikevaihdon näkymä perustuu KONEen huolto- ja tilauskantaan sekä markkinanäkymiin.

Liikevoiton näkymä perustuu tämänhetkiseen liikevaihtoonusteseen yhdistettynä kannattavuuteen vaikuttaviin tekijöihin. Vuonna 2017 kannattavuuteen odotetaan vaikuttavan esimerkiksi parantunut laatu ja tuottavuus, hinnoittelu ja liiketoimintajakauma, saatujen tilausten katteiden hienoinen lasku vuonna 2016 sekä kustannuspaineet korkeammista raaka-ainekustannuksista sekä tutkimus- ja kehitys- sekä IT-kustannuksista.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2016 oli 1 896 466 275,82 euroa, josta tilikauden voiton osuus on 870 373 574,84 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävissä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 1,5475 euroa kutakin ulkona

olevaa 76 208 712 A-sarjan osaketta kohden ja 1,55 euroa kutakin ulkona olevaa 437 076 029 B-sarjan osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 795 400 826,77 euroa.

Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat 1 101 065 449,05 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Osinko ehdotetaan maksettavaksi 9.3.2017. Kaikki osingonmaksun täsmäytyspäivänä ulkona olevat osakkeet, lukuun ottamatta emoyhtiön hallussa olevia omia osakkeita, ovat oikeutettuja osinkoon vuodelta 2016.

Yhtiökokous 2017

KONE Oyj:n yhtiökokous pidetään tiistaina 28. helmikuuta 2017 klo 11.00 Finlandia-talossa osoitteessa Mannerheimintie 13, Helsinki.

Helsingissä 26. tammikuuta 2017

KONE Oyj:n hallitus

Osakeyhtiölain ja Valtiovarainministeriön asetuksen arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta edellyttämiä tietoja, kuten osakelajeja, osakkeenomistajia, lähipiiriä, osakepalkintaa ja optio-oikeuksien ehtoja sekä taloudellisia tunnuslukuja, esitetään vuosikatsauksen sivuilla 59–62, jotka ovat osa virallista toimintakertomusta, sekä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tämä raportti sisältää tulevaisuuteen suuntautuneita lausumia, jotka perustuvat tällä hetkellä KONEen johdon tiedossa oleviin oletuksiin ja tekijöihin sekä sen tämänhetkisiin päätöksiin ja suunnitelmiin. Vaikka johto uskoo, että tulevaisuuteen suuntautuneet oletukset ovat perusteltuja, mitään varmuutta ei ole siitä, että kyseiset oletukset osoittautuvat oikeiksi. Tämän vuoksi tulokset voivat erota merkittävästi tulevaisuuteen suuntautuneisiin lausumiin sisältyneistä oletuksista johtuen muun muassa muutoksista taloudessa, markkinoilla, kilpailuolosuhteissa sekä muutoksista laissa ja säännöksissä ja valuuttakursseissa.

Konsernituloslaskelma

Me	Liite	1.1.–31.12.2016	%	1.1.–31.12.2015	%
Liikevaihto	2.1	8 784,3		8 647,3	
Kulut ja poistot	2.2, 2.3	-7 491,0		-7 405,8	
Liikevoitto (EBIT)		1 293,3	14,7	1 241,5	14,4
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	5.6	1,2		0,6	
Rahoitustuotot	2.5	66,8		198,9	
Rahoituskulut	2.5	-31,0		-76,5	
Voitto ennen veroja		1 330,3	15,1	1 364,4	15,8
Verot	2.6	-307,7		-311,4	
Tilikauden voitto		1 022,6	11,6	1 053,1	12,2
Tilikauden voiton jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajille		1 023,7		1 032,3	
Määräysvallattomille omistajille		-1,1		20,7	
Yhteensä		1 022,6		1 053,1	
Emoyhtiön osakkeenomistajille tilikauden voitosta laskettu osakekohtainen tulos, e					
	2.7				
Laimentamaton osakekohtainen tulos, e		2,00		2,01	
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, e		1,99		2,00	

Laaja konsernituloslaskelma

Me	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilikauden voitto		1 022,6	1 053,1
Muut laajan tuloksen erät verovaikutus huomioon:	2.8		
Muuntoero		-23,2	177,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden suojaus		-8,6	-23,5
Tulevien kassavirtojen suojaus		-13,7	-10,7
Erät jotka saatetaan tulevaisuudessa siirtää tulosvaikutteisiksi		-45,5	143,2
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus		-9,9	-11,6
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-9,9	-11,6
Muut laajan tuloksen erät yhteensä verovaikutus huomioon:		-55,3	131,6
Tilikauden laaja tulos		967,3	1 184,6
Laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		968,4	1 163,9
Määräysvallattomille omistajille		-1,1	20,7
Yhteensä		967,3	1 184,6

Konsernitase

Varat Me	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	4.2	1 371,8	1 306,7
Muut aineettomat hyödykkeet	4.3	292,9	271,5
Aineelliset hyödykkeet	4.4	368,3	345,4
Osuudet osakkuusyhtiöissä	5.6	5,0	4,4
Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	5.3, 5.4	124,9	118,3
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I 5.3, 5.5	7,4	7,0
Työsuhde-etuudet	I 5.3, 5.7	-	8,4
Laskennalliset verosaamiset	II 3.6	318,4	299,7
Pitkäaikaiset varat yhteensä		2 488,5	2 361,4
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	II 3.1	1 373,5	1 326,7
Myyntisaamiset	II 3.2, 5.3	1 573,7	1 480,2
Siirtosaamiset	II 3.3, 5.3	368,4	391,6
Tuloverosaamiset	II	61,4	42,4
Lyhytaikaiset talletukset ja lainasaamiset	I 5.3, 5.5	1 496,6	1 350,6
Rahavarat	I 5.3	589,2	552,7
Lyhytaikaiset varat yhteensä		5 462,8	5 144,2
Varat yhteensä		7 951,3	7 505,6
Oma pääoma ja velat Me			
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	5.2	65,8	65,7
Ylikurssirahasto		100,3	100,3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		166,1	140,7
Arvonmuutos- ja suojausrahasto		-29,9	-16,2
Muuntoero		240,3	272,1
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus		-113,5	-103,6
Kertyneet voittovarot		2 353,8	2 068,5
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		2 782,9	2 527,5
Määräysvallattomien omistajien osuudet		12,7	48,0
Oma pääoma yhteensä		2 795,6	2 575,5
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat	I 5.3	203,1	32,5
Työsuhde-etuudet	I 5.3, 5.7	176,7	169,2
Laskennalliset verovelat	II 3.6	154,2	140,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		534,0	342,6
Varaukset	II 3.5	183,2	173,6
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	I 5.3	14,1	10,9
Lyhytaikaiset lainat ja muut velat	I 5.3	11,6	193,5
Saadut ennakot	II 3.1	1 976,9	1 829,4
Ostovelat	II 5.3	743,3	728,9
Siirtovelat	II 3.4, 5.3	1 610,0	1 575,2
Tuloverovelat	II	82,5	76,0
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		4 438,5	4 414,0
Oma pääoma ja velat yhteensä		7 951,3	7 505,6

I-kirjaimella merkityt taserivit sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.

II-kirjaimilla merkityt taserivit sisältyvät nettokäyttöpääomaan.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Me	Liite	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Arvonmuutos- ja suojaurahasto	Muuntoero	Työsuhde-etuuk- sien uudelleen- arvostus	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Tilikauden voitto	Määräysvallatto- mien omistajien osuudet	Yhteensä
1.1.2016		65,7	100,3	140,7	-16,2	272,1	-103,6	-210,6	2 279,1		48,0	2 575,5
Tilikauden voitto										1 023,7	-1,1	1 022,6
Muut laajan tuloksen erät:	2.8											
Muuntoeron muutos						-23,2						-23,2
Ulkomaisten tytäryhtiöiden suojaus						-8,6						-8,6
Tulevien rahavirtojen suojaus					-13,7							-13,7
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus							-9,9					-9,9
Tapahtumat osakkeenomistajien ja määräysvallattomien omistajien kanssa:	5.2											
Voitonjako									-718,2			-718,2
Oman pääoman lisäys (optio-oikeudet)		0,1		18,3								18,4
Omien osakkeiden osto								-39,3				-39,3
Muutos määräysvallattomien omistajien osuuksissa									9,1		-34,2	-25,1
Optio- ja osakepalkitseminen				7,1				13,1	-3,1			17,1
31.12.2016		65,8	100,3	166,1	-29,9	240,3	-113,5	-236,7	1 566,7	1 023,7	12,7	2 795,6

Me	Liite	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Arvonmuutos- ja suojaurahasto	Muuntoero	Työsuhde-etuuk- sien uudelleen- arvostus	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Tilikauden voitto	Määräysvallatto- mien omistajien osuudet	Yhteensä
1.1.2015		65,6	100,3	127,0	-5,5	118,3	-92,0	-150,8	1 855,0		44,5	2 062,4
Tilikauden voitto										1 032,3	20,7	1 053,1
Muut laajan tuloksen erät:	2.8											
Muuntoeron muutos						177,4						177,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden suojaus						-23,5						-23,5
Tulevien rahavirtojen suojaus					-10,7							-10,7
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus							-11,6					-11,6
Tapahtumat osakkeenomistajien ja määräysvallattomien omistajien kanssa:	5.2											
Voitonjako									-616,3			-616,3
Oman pääoman lisäys (optio-oikeudet)		0,1		13,7								13,8
Omien osakkeiden osto								-71,2				-71,2
Muutos määräysvallattomien omistajien osuuksissa											-17,3	-17,3
Optio- ja osakepalkitseminen								11,4	8,0			19,4
31.12.2015		65,7	100,3	140,7	-16,2	272,1	-103,6	-210,6	1 246,7	1 032,3	48,0	2 575,5

Konsernin rahavirtalaskelma

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Myyntitulot	8 872,8	8 586,1
Ostot, palkat ja muut menot	-7 363,3	-7 112,3
Rahavirta liiketoiminnasta ennen rahoituseriä ja veroja	1 509,5	1 473,7
Saadut korot	43,8	33,0
Maksetut korot	-3,0	-2,1
Saadut osingot ja pääoman palautukset	7,2	136,8
Muut rahoituserät	-61,8	123,1
Maksetut verot	-317,2	-317,8
Rahavirta liiketoiminnasta	1 178,4	1 446,7
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-115,8	-92,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit	0,4	4,2
Yrityshankinnat vähennettynä hankituilla rahavaroilla	-82,2	-66,5
Rahavirta investoinneista	-197,6	-155,0
Rahavirta investointien jälkeen	980,8	1 291,8
Talletusten ja lainasaamisten nettomuutos	-154,2	-373,3
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-176,7	-1,4
Pitkäaikaisten lainojen nostot	160,0	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-4,2	-14,5
Omien osakkeiden osto	-39,3	-71,2
Oman pääoman lisäys (optio-oikeudet)	18,4	13,5
Voitonjako	-718,2	-616,3
Muutokset määräysvallattomien omistajien osuuksissa	-26,7	-18,4
Rahavirta rahoitustoiminnasta	-941,0	-1 081,4
Rahavarojen muutos	39,8	210,3
Rahavarat kauden alussa	552,7	336,1
Valuuttakurssien vaikutus	-3,3	6,2
Rahavarat kauden lopussa	589,2	552,7

Valuuttakurssimuutosten vaikutus on eliminoitu konsernin rahavirtalaskelmaa laadittaessa muuntamalla alkava tase tilikauden päättymispäivän kurssien mukaan.

Liikevoiton yhteys liiketoiminnan rahavirtaan

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevoitto	1 293,3	1 241,5
Käyttöpääoman muutos ennen rahoituseriä ja veroja	109,7	132,3
Poistot ja arvonalentumiset	106,5	100,0
Rahavirta liiketoiminnasta ennen rahoituseriä ja veroja	1 509,5	1 473,7

Korollisen nettovelan muutos

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Korollinen nettovelka kauden alussa	-1 512,6	-911,8
Korollinen nettovelka kauden lopussa	-1 687,6	-1 512,6
Korollisen nettovelan muutos	-175,0	-600,8

Konserni- tilinpäätöksen liitetiedot

1

LAADINTA- PERIAATTEET

TÄSSÄ OSIOSSA

- Laatimisperusta
- Uudet standardit
- Konsolidointiperiaatteet
- Segmentti-informaatio
- Arvionvaraiset erät tilinpäätöksessä

Laadintaperiaatteet löytyvät relevantin liitetiedon kohdalta osioista 2–6.

Laatomisperusta

KONE Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. KONE Oyj ja sen tytäryhtiöt muodostavat KONE-konsernin ("KONE" tai "konserni"). KONEen tavoitteena on tarjota paras käyttäjäkokemus kehittämällä ja toimittamalla ratkaisuja, jotka mahdollistavat ihmisten liikkumisen rakennuksissa sujuvasti, turvallisesti, mukavasti ja viivytyksettä yhä enemmän kaupungistuvassa ympäristössä. KONE tarjoaa asiakkailleen edistyksellisiä hissejä, liukuportaita, automaattiovia ja integroitua ratkaisuja parantamaan käyttäjäkokemusta rakennuksissa ja niiden välillä. KONE tarjoaa lisäksi huolto- ja modernisointipalveluja toiminnassa oleville laitteille.

KONE Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa käyttöön hyvä-

syttäjien kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS) noudattaen 31. joulukuuta 2016 voimassa olevia standardeja ja tulkintoja.

KONE on soveltanut tilikauden aikana voimaantulleita KONEtta koskevia standardimuutoksia ja tulkintoja. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Vuonna 2017 voimaantulevilla IFRS-standardilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. KONE Oyj:n hallitus on 26. tammikuuta

2017 hyväksynyt konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan varsinaisella yhtiökokouksella on oikeus hyväksyä, hylätä tai muuttaa tilinpäätöstä sen julkaisemisen jälkeen.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei laadintaperiaatteissa ole erikseen toisin mainittu. Tilinpäätöksessä esitetyt luvut on pyöristetty tarkoista arvoista, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summalu- vusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Rahoituserät kirjataan kaupantekohetken mukaan.

Uudet standardit

International Accounting Standards Board on julkistanut kolme uutta KONEtta koskevaa standardia, IFRS 15, Myyntituotot asiakassopimuksista, IFRS 9, Rahoitusinstrumentit ja IFRS 16, Vuokrasopimukset. IFRS 15 ja IFRS 9 -standardeja on sovellettava 1. tammikuuta 2018 alkaen ja IFRS 16 -standardia 1. tammikuuta 2019 alkaen. IFRS 16:n aikaisempi soveltaminen on sallittua mutta vain yhdessä IFRS 15:n kanssa. Euroopan Unioni on hyväksynyt IFRS 15 ja IFRS 9 -standardit mutta ei vielä IFRS 16 -standardia.

IFRS 15

IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. Tuloutus tapahtuu, kun (tai sitä mukaa kun) asiakas saa määräysvallan luvattuun tavarahan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisistä tuotteista tai palveluista. Lisäksi IFRS 15 sisältää kattavat liitetietovaatimukset yhtiön asiakassopimuksista, sopimusten suoritevelvoitteista ja merkittävistä arvioista. KONE aikoo ottaa standardin käyttöön täysin takautuvasti vaadittuna soveltamispäivänä.

KONE on laatinut IFRS 15 -standardin vaikutuksista alustavan arvion, joka voi muuttua tarkempaa analyysia tehtäessä. Lisäksi KONE arvioi IASB:n vuoden 2016 selvennyksiä ja seuraa standardin kehitystä. Alustavan arvion perusteella standardin vaikutus koskee pääosin uusien laitteiden ja modernisoinnin sopimuksia, joissa tulouksen arvioidaan tapahtuvan sitä mukaa valmistusasteen mukaisesti, kun asiakas saa määräysvallan luvattuun omaisuuserään ts. erilliseen suoritevelvoitteeseen. Suoritevelvoitteella tarkoitetaan

erotettavissa olevaa tuotetta tai palvelua, josta asiakas voi hyötyä erikseen. KONEen uuslaite- ja modernisaatiosopimuksissa erillinen suoritevelvoite on tavallisesti yksittäisen laitteen eli hissien, liukuportaan tai muun People Flow™ ratkaisun toimitus ja asennus. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella suoritevelvoitteen arvioiduista kokonaiskustannuksista. Valmistusasteen mukainen tuloutus vaatii tulevien myyntien ja kustannusten tarkkaa ennustamista koko sopimuksen kestoajalle. Nämä merkittävät ennusteet ovat perustana tuloutettavalle myynnille ja sisältävät viimeisimmät arvot sopimuksien myynnistä, kustannuksista ja sopimuksiin sisältyvistä riskeistä oikaistuin tyypillisillä ennustetarkennuksilla samankaltaisille sopimuksille. Ennusteet saattavat merkittävästi muuttua johtuen sopimuksen valmistusasteesta sekä sopimuksien laajuuden, kustannusarvioiden ja asiakkaiden suunnitelmien muutoksista tai muista tekijöistä.

IFRS 15:n soveltamisella on huomattava vaikutus KONEen tilinpäätökseen. Muutokset tuloutuksen ajoituksessa vaikuttavat raportoituun liikevaihtoon ja liikevoittoon. Käytännössä valmistusasteen mukaisen tulouksen odotetaan aikaistavan tuloutusta myös niille uuslaite- ja modernisaatiosopimuksille, joita ei ole juu erikseen määritelty valmistusasteen mukaisesti tuloutettaviksi pitkäaikaisiksi suurprojekteiksi.

Taseen näkökulmasta standardin soveltaminen tulee merkittävästi alentamaan keskeneräisten töiden ja niihin liittyvien etukäteismaksujen määrää mutta jonkin verran lisäävän saatavien määrää. Tällä hetkellä KONEen ei ole mahdollista luotettavasti arvioida uuden standardin kvantitatiivisia vaikutuksia tilinpäätökseen, mutta

KONE tekee tarkemman arvion standardin vaikutuksista seuraavien kahdentoista kuukauden aikana.

IFRS 9

IFRS 9 sisältää uudistetun ohjeistuksen rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen sekä uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin ja uudet yleisen suojauslaskennan vaatimukset. KONE arvioi parhaillaan uuden standardin vaikutusta tilinpäätökseen ja aikoo ottaa standardin käyttöön vaadittuna soveltamispäivänä. KONEen alustavan arvion mukaan IFRS 9:n käyttöönotolla ei kuitenkaan odoteta olevan huomattavaa vaikutusta KONEen tilinpäätöstapahtumiin tai -arvoihin.

IFRS 16

IFRS 16:n mukaan kaikki vuokrasopimukset esitetään vuokralle ottajan taseessa. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja. Standardi sisältää lyhytaikaisia sopimuksia ja arvotaan vähäisiä omaisuuseriä varten laaditut vapaaehtoiset helpotukset. Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin nykyisin voimassa olevan standardin mukaan, eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingisopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin.

KONE on aloittanut alustavan arvion IFRS 16 -standardin vaikutuksista tilinpäätökseen. Huomattavin havaittu vaikutus on, että KONE kirjaa taseeseen uusia varoja ja velkoja, jotka ovat pääosin nykyisten muiden vuokrasopimusten sisäl-

tämiä toimitiloja ja autoja. Lisäksi kyseisiin vuokrasopimuksiin liittyvien kulujen luonne muuttuu IFRS 16:n korvatussa vuokratulon käyttöoikeusomaisuuserän poistolla ja vuokrasopimusvelasta aiheutu-

valla korkokululla, joka raportoidaan osana rahoituskuluja. KONE ei ole vielä määrittänyt IFRS 16 -standardin käyttöönoton kvantitatiivisia vaikutuksia tilinpäätökseen. KONE tekee tarkemman arvion standar-

din vaikutuksista seuraavien kahdentoista kuukauden aikana. Siirtymätavasta ei ole vielä tehty päätöstä – myös mahdollisuutta aikaisempaan soveltamiseen IFRS 15:n käyttöönoton yhteydessä arvioidaan.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on tilikauden lopussa välittömästi tai välillisesti yli puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta enemmistöosakkaiden kanssa tehtyjen sopimusten kautta. Omistuksen lisäksi otetaan huomioon myös mahdollinen muu määräysvallan tosiasiallinen luonne (erityistä tarkoitusta varten perustettu yksikkö). Hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja vastaavasti myydyt toiminnot ovat mukana määräysvallan lakkaamiseen saakka. Konserniyhtiöiden keskinäinen osakkeenomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike, mukaanlukien ehdollinen kauppahinta sekä hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja velat on arvostettu käypään

arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot on kirjattu kuluksi.

Määräysvallattomien omistajien osuus yrityshankinnan kohteesta arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteelliseen omistussuuteen hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta hankintahetkellä. Tilikauden voiton tai tappion jakautuminen emoyhtiön osakkeenomistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelmassa. Laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön osakkeenomistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään konsernitaseessa omana eränään osana taseen omaa pääomaa.

Osakkuusyhtiö on yhtiö, jossa konsernilla on 20–50 prosenttia äänivallasta ja

vähintään 20 prosentin omistusosuus tai jossa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöstiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin tuloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista. Konsernin investoinnit osakkuusyhtiöihin hankinta-ajankohtana, mukaan lukien osakkuusyhtiöiden oman pääoman muutokset hankinta-ajankohdan jälkeen, on esitetty taseessa kohdassa ”Osuudet osakkuusyhtiöissä”. Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista sisältää myös vaihteellisessa hankinnassa aikaisemmin omistetun osuuden uudelleenarvostustuloksen.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä saatavat, velat, realisoitumattomat voitot ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Segmentti-informaatio

KONEen kannattavuus esitetään yhtenä kokonaisuutena. KONEen liikeideana on palvella asiakkaita tarjoamalla heille tuotteiden koko elinkaaren kattavia ratkaisuja aina uusien tuotteiden asennuksesta asennettujen tuotteiden elinkaaren aikaiseen kunnossapitoon ja modernisointiin sekä

lopulliseen uusimiseen. Suurin osa toimitetuista tuotteista johtaa pitkäaikaisiin KONE-kunnossapitosopimuksiin. KONEen liiketoimintarakente on yhdenmukaistettu globaalisti määriteltyjen liiketoimintaprosessien pohjalta. Merkittävät operatiiviset päätökset tekee KONEen hallitus. Hal-

lituksen päätoiminen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja valmistelevat ja esittelevät päätökset. KONEen liiketoimintamallin, toiminnan luonteen ja hallintorakenteen vuoksi raportoitava toimintasegmentti on koko konserni.

Arvionvaraiset erät tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä ja harkintaan perustuvien ratkaisujen tekemistä, jotka vaikuttavat varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määrään. Vaikka arviot ja oletukset

perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteutumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvoista.

KONEelle merkittävimmät johdon arviot liittyvät myynnin tuloutukseen, erityisesti pitkäaikaisten suurprojektien

projektiennusteisiin, arvonalentumistestauksessa käytettyihin oletamiin, myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden arvostamiseen sekä varauksiin ja epävarmoihin veropositioihin.

LIKEVAIHTO
8 784 Me

LIKEVOITTO
1 293 Me

2

TALOUDELLINEN KEHITYS

TÄSSÄ OSIOSSA

Tämä osio pitää sisällään seuraavat liitetiedot, jotka kuvaavat KONEen taloudellista kehitystä vuonna 2016:

- 2.1 Liikevaihto
- 2.2 Kulut
- 2.3 Poistot
- 2.4 Valuuttakurssiherkkyys
- 2.5 Rahoitustuotot ja -kulut
- 2.6 Tuloverot
- 2.7 Osakekohtainen tulos
- 2.8 Muut laajan tuloksen erät

TALOUDELLISET TAVOITTEET

KONE on määritellyt pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteensa:

KASVU:
Markkinoita
nopeampi kasvu

KANNATTAVUUS:
EBIT 16 %

RAHAVIRTA:
Käyttöpääoman kierron
parantaminen

- KONE ei ole määritellyt aikataulua näiden tavoitteiden saavuttamiselle.
- Ottaen huomioon KONEen pääoma- ja tase-rakenteen, tavoite ei ole maksimoida liikevoittomarginaalia lyhyellä aikavälillä, vaan kasvattaa absoluuttista liikevoittoa parhaalla mahdollisella tavalla pitkällä aikavälillä ja tätä kautta ylläpitää vahvaa sijoitetun pääoman tuottoa.
- Liikevoittomarginaalitavoite on merkityksellinen kannattavan kasvun varmistamisessa sekä siinä, että hinnoittelu, laatu ja tuottavuus paranevat jatkuvasti.

2.1 LIIKEVAIHTO

KONEen liiketoimintamallista, toiminnan luonteesta ja hallintorakenteesta johtuen KONEella on yksi raportoitava toimintasegmentti.

Liikevaihto liiketoiminnoittain

Me	1.1.–31.12.2016	%	1.1.–31.12.2015	%
Uudet laitteet	4 793,0	55	4 934,8	57
Palvelut	3 991,2	45	3 712,5	43
Huoltoliiketoiminta	2 772,5	31	2 641,5	31
Modernisointi	1 218,7	14	1 071,0	12
Yhteensä	8 784,3		8 647,3	

Liikevaihto markkina-alueittain

Me	1.1.–31.12.2016	%	1.1.–31.12.2015	%
EMEA ¹⁾	3 476,8	40	3 369,6	39
Amerikka	1 658,5	19	1 466,0	17
Aasian ja Tyynenmeren alue	3 648,9	41	3 811,8	44
Yhteensä	8 784,3		8 647,3	

¹⁾ EMEA = Eurooppa, Lähi-itä, Afrikka

10 liikevaihdoltaan suurinta maata

1	Kiina	~30 %
2	Yhdysvallat	~15 %
3	Ranska	~5 %
4	Saksa	~5 %
5	Iso-Britannia	~4 %
6	Australia	~4 %
7	Italia	~3 %
8	Suomi	~3 %
9	Intia	~3 %
10	Ruotsi	~3 %

Liikevaihto asiakkaittain

KONEen asiakaskunta koostuu suuresta määrästä asiakkaita useilla markkina-alueilla, eikä yhdenkään asiakkaan liikevaihto edusta merkittävää osaa KONEen liikevaihdosta.

Suurprojektien valmistusasteen mukainen tuloutus

Konsernin tilikauden liikevaihto sisältää 622,7 (508,6) miljoonaa euroa myyntiä valmistusasteen mukaisesti tuloutetuille suurprojekteille. Konsernitase sisältää 135,7 (134,7) miljoonaa euroa laskuttamattomia myyntisaamisia ja 147,7 (129,3) miljoonaa euroa saatuja ennakoita keskeneräisille valmistusasteen mukaisesti tuloutetuille suurprojekteille.

Laadintaperiaatteet

Tuloutusperiaate

Myynti tuloutetaan, kun myyntyjen tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut sekä tuotteiden hallintaoikeus ja todellinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle.

Myyntitulot erikseen määritellyistä pitkäaikaisista suurprojekteista tuloutetaan niiden valmistusasteen mukaan. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioituista kokonaiskustannuksista. Valmistusasteen mukainen tuloutus vaatii tulevien myyntien ja kustannusten tarkkaa ennustamista koko pitkäaikaisen suurprojektin kestoajalle. Nämä merkittävät ennusteet ovat perustana tuloutettavalle myynnille ja sisältävät viimeisimmät arviot projektien myynnistä, kustannuksista ja sopimukseen sisältyvistä riskeistä oikaistuinä tyypillisillä ennustetarkennuksilla samankaltaisille hankkeille. Ennusteet saattavat merkittävästi muuttua johtuen projektien valmistusasteesta sekä projektien laajuuden, kustannusarvioiden ja asiakkaiden suunnitelmien muutoksista tai muista tekijöistä.

Myyntitulot huoltopalveluiden tuottamisesta ja korjaustöistä tuloutetaan joko kun palvelu on suoritettu tai tasaerissä sopimuskaudelle palveluja suoritettaessa.

2.2 KULUT

Kulut, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Keskeneräisten töiden muutos	-12,4	-75,9
Välittömät materiaalit ja alihankinta	3 422,6	3 612,2
Palkat, muut henkilöstösivukulut sekä eläkekulut (liite 5.7)	2 633,6	2 445,9
Muut tuotannon kulut ¹⁾	682,7	665,9
Myyntin ja hallinnon kulut sekä muut kulut ²⁾	681,4	674,5
Poistot (liite 2.3)	106,5	100,0
Kulut ja poistot	7 514,4	7 422,5
Muut tuotot ³⁾	23,4	16,7
Kulut ja poistot yhteensä	7 491,0	7 405,8

- ¹⁾ Sisältää logistiikkakuluja, työkalu- ja tarvikkekuja, liiketoimintaan liittyvien ajoneuvojen kuluja, matkustuskuluja ja muita operatiiviseen toimintaan liittyviä kuluja.
- ²⁾ Sisältää vuokria ja toimitiloihin liittyviä kuluja sekä konsultoinnista, ulkopuolisista palveluista, IT:sta ja matkustamisesta syntyneitä kuluja ja muita hallinnon kuluja.
- ³⁾ Sisältää vuokratuottoja, saadut avustukset, viivästyskorjoja, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja romun myyntituottoja sekä muita sekalaisia tuottoja.

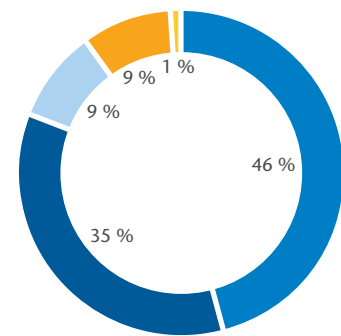
Tutkimus- ja kehityskulut, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Kuluihin sisältyvät tutkimus- ja kehityskulut	140,5	121,7
Osuus liikevaihdosta, %	1,6	1,4

Tilintarkastajien palkkiot, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
PricewaterhouseCoopers -ketjuun kuuluville yhtiöille		
Tilintarkastus	3,1	3,0
Tilintarkastajien lausunnot	0,0	0,0
Veropalvelut	0,8	0,6
Muut palvelut	0,8	0,5
Yhteensä	4,7	4,1

2.3 POISTOT

Poistot, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Muut aineettomat hyödykkeet		
Huoltosopimukset	29,5	27,9
Muut	14,7	13,6
Rakennukset	10,1	9,0
Koneet ja kalusto	52,1	49,5
Yhteensä	106,5	100,0

Kulujakauma 1–12/2016

Laadintaperiaatteet

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, koska niihin liittyvät tulevaisuuden taloudelliset hyödyt ovat todennettavissa vasta sen jälkeen, kun uusi tuote tai olemassa olevien tuotteiden ja palveluiden kehityshankkeet on onnistuneesti tuotu markkinoille.

Laadintaperiaatteet

Poistot

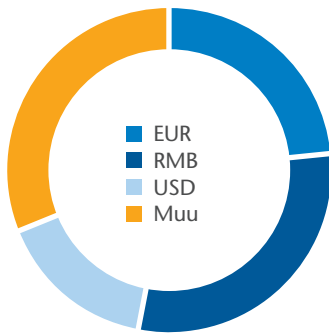
Suunnitelman mukaiset tasapoistot lasketaan todennäköisen arvioidun taloudellisen pitoajan perusteella seuraavasti:

Huoltosopimukset	10–15 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	3–10 vuotta
Rakennukset	5–40 vuotta
Koneet ja laitteet	4–10 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

2.4 VALUUTAKURSSIHERKKYYS

Liikevaihto eri valuutoissa 1–12/2016

Valuuttariskit

KONE toimii kansainvälisesti, ja sen liike-toimintaan liittyy siksi valuuttakurssivaihteluista aiheutuvia riskejä, jotka muodostuvat eri valuutoissa olevista tulojen ja menojen rahavirroista (transaktioriski) sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelma- ja tase-erien muuntamisesta euroiksi (translaatoriski).

Transaktioriski

Merkittävä osa KONEen liiketoiminnasta tapahtuu paikallisissa toimintavaluutoissa ja ei siten aiheuta transaktioriskiä. Uusien laitteiden ja modernisointien myynti ja asennus tapahtuu tyypillisesti asiakkaan paikallisessa valuutassa. Näihin toimituksiin liittyvät komponentti- ja materiaalikulut saattavat olla eri valuutoissa kuin missä myynti tapahtuu, mikä aiheuttaa transaktioriskin. KONEen politiikkana on suojata nämä tilauskantaan sekä muihin tulevaisuudessa erittäin todennäköisesti toteutuviin myynti- ja ostosopimuksiin liittyvät valuuttakurssiriskit valuuttatermiineillä. KONEen liiketoimintayksiköt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvän transaktioriskin seuraamisesta ja suojaamisesta valuuttakurssipolitiikkansa mukaisesti. KONEen merkittävimmät liiketoimintaan liittyvät transaktioriskit ovat Kiinan renminbeissä, Yhdysvaltain dollareissa, Saudi-Arabian rialeissa, Malaysian ringgiteissa ja Ison-Britannian punnissa. Valtaosa valuuttatermiinisopimuksista erääntyy vuoden sisällä.

Suojauslaskentaa sovelletaan liike-toimintayksiköissä, joilla on merkittäviä valuuttamääräisiä tuloja tai menoja. Suojauslaskennassa valuuttatermiinien suojaustulokset kohdistetaan tuloslaskelmaan samanaikaisesti suojattavan kohteen valuuttakurssimuutoksen tuloutuksen kanssa.

KONEen sisäiset lainat ja talletukset tehdään lähtökohtaisesti tytäryhtiöiden paikallisissa valuutoissa, jolloin näistä transaktioista mahdollisesti aiheutuva valuuttakurssiriski suojataan valuutanvaihtosopimuksilla.

Translaatoriski

Muutokset konsolidointikursseissa vaikuttavat KONEen euromääräisiin tulos- ja rahavirtalaskelmiin sekä taseen arvoon aiheuttaen translaatoriskin. Noin 75 prosenttia KONEen liikevaihdosta muodostuu muissa toiminnallisissa valuutoissa kuin euroissa, joten translaatoriski on KONEelle oleellinen. Kymmenen prosentin muutos vuoden keskimääräisissä valuuttakursseissa euroa vastaan olisi aiheuttanut 7,7 (7,7) prosentin muutoksen KONEen euromääräisessä myynnissä vuonna 2016. Tällä muutoksella olisi ollut voimakkaampi vaikutus KONEen liikevoittoon ja myös jonkin verran vaikutusta suhteelliseen liikevoittoon. KONEen tytäryhtiöiden taseiden muuntamisesta euroiksi aiheutui vuoden 2016 aikana -23,2 (177,4) miljoonan euron muuntoero. Translaatoriskiä ei kuitenkaan suojata säännönmukaisesti rahoitusinstrumenteilla, sillä KONEen liiketoiminta koostuu jatkuvista toiminnoista eri valuutta-alueilla. KONEen merkittävimmät translaatoriskipositiot ovat Kiinan renminbeissä, Hong Kongin dollareissa ja Yhdysvaltain dollareissa.

Laadintaperiaatteet

Ulkomaanrahan määräiset erät ja niiden arvostus

Tilinpäätökseen sisältyvät erät on alun perin kirjattu toimintavaluutoissa, jotka on määritelty kullekin konserniyhtiölle niiden ensisijaisen taloudellisen ympäristön mukaan.

Konsernitilinpäätöksen esitysvaluutta on euro, joka on myös konsernin emoyhtiön toimintavaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketa- pahtumat kirjataan alun perin tapahtu- mapäivän kurssiin toimintavaluutassa. Tilikauden päättyessä avoimina olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätös- päivän kurseja.

Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään myyn- nin tai ostojen oikaisuereinä. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoit- tustuottoihin ja -kuluihin.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat, joiden toimintavaluutta ei ole euro, muun- netaan euroiksi käyttäen tilikauden keskikursseja. Kaikki tase-erät tilikauden tulosta lukuun ottamatta muunnetaan euroiksi käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Euroalueen ulkopuo- lella sijaitseviin tytär- ja osakkuusyhtiö- hin tehtyjen nettomääräisten sijoitusten muuntoerot sekä tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntamisesta tilikauden keskikursseihin ja taseen muuntamisesta tilipäätöspäivän valuut- takursseihin johtuvat kurssierot kirjataan oman pääoman "Muuntoero"- riville ja muutos laajan tuloksen muuntoeroihin. Kurssierot ulkomaisten tytäryhtiöi- den varojen ja velkojen suojauksessa käytetyistä johdannaisopimuksista ja lainoista on kirjattu muun laajan tulok- sen muuntoeroihin. Ulkomaanrahan määräisiin tytäryhtiöihin liittyvät kumu- latiiviset muuntoerot kirjataan muun laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan ulkomaanrahamääräisistä tytäryhtiöistä luovuttaessa.

10 % muutos vuosittaisissa keskimääräisissä valuuttakursseissa

Vaikutus liikevaihtoon	Vaikutus liikevoittoon (EBIT)
7,7 % muutos euromääräiseen liikevaihtoon	Suurempi vaikutus KONEen liikevoittoon ja jonkin verran vaikutusta KONEen suhteelliseen liikevoittoon

Rahoitusvarojen ja -velkojen valuuttakurssiriskien herkkyyshanalyysi

Valuuttakurssiriskien herkkyyshanalyysi on laskettu tärkeimpien valuuttaparien osalta tytäryhtiöiden vieraan valuutan määräisille rahoitusvaroilta ja -veloilta sekä valuuttatermiineille tilinpäätöshetkellä. Analyysi ei sisällä tilauskantaa eikä ennustettuja rahavirtoja. Positiot tärkeimmissä valuuttapa-

reissa on kuvattu allaolevassa taulukossa. Valuuttariskien herkkyyshanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen vaikutuksen tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan tilinpäätöshetkellä. Muutos omaan pääomaan aiheutuu pääosin rahavirran suojauslaskennassa olevista valuuttater-

miineistä. Valuuttariskien herkkyyshanalyysi on laskettu ennen veroja. 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen (euron ja Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen) vaikutus tilinpäätöshetkellä olisi ollut -2,0 (0,2) miljoonaa euroa tuloslaskelmaan ja 93,5 (66,9) miljoonaa euroa omaan pääomaan.

Me	Positiot euroa vastaan						Positiot USD:a vastaan				
	HKD	USD	GBP	CNY	Muut	Yhteensä	CNY	MYR	CAD	Muut	Yhteensä
Positio 31.12.2016	-442	-309	-66	90	-60	-787	132	-90	-61	-109	-128
Positio 31.12.2015	-300	-228	-70	7	-85	-676	203	-82	-44	-82	-5

2.5 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot ja -kulut, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Osinkotuotot ¹⁾	7,2	136,8
Korkotuotot		
Korko- ja valuuttajohdannaiset		
Korkoeron käyvän arvon muutos	5,8	1,9
Korkotuotot	36,7	32,7
Korkotuotot lainoista ja saamisista	9,4	14,1
Muut rahoitustuotot	0,1	0,0
Valuuttakurssivoitot ²⁾	7,6	13,4
Rahoitustuotot	66,8	198,9
Korkokulut		
Korko- ja valuuttajohdannaiset		
Korkoeron käyvän arvon muutos	-13,4	-8,9
Korkokulut	-0,1	-0,5
Korkokulut muista rahoitusveloista	-6,1	-5,5
Muut rahoituskulut ³⁾	-8,6	-33,4
Valuuttakurssitappiot ²⁾	-2,8	-28,1
Rahoituskulut	-31,0	-76,5
Rahoitustuotot ja -kulut	35,8	122,4

¹⁾ Osinkotuotot 2015 sisälsivät 118,2 miljoonan euron ylimääräisen Toshiba Elevator and Building Systems Corporationin (TELCO) osingon.

²⁾ Valuuttakurssivoitot ja -tappiot sisältävät kurssieroja lainoista ja muista saamisista 26,4 (-45,1) miljoonaa euroa, valuuttajohdannaisien käyvän arvon muutoksia -34,9 (36,5) miljoonaa euroa ja yritysostojen optiovelkoihin liittyviä valuuttakurssimuutoksia 10,8 (-10,2) miljoonaa euroa.

³⁾ Sisältää käyttämättömien luottolimiittien luotonvarausprovisioita -0,7 (-0,6) miljoonaa euroa, yritysostojen optiovelkoihin liittyviä käyvän arvon muutoksia -4,2 (-26,7) miljoonaa euroa ja muita pääosin pankkikuluja -3,7 (-6,1) miljoonaa euroa.

2.6 TULOVEROT

Tuloslaskelman verot, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilikauden suoriteperusteiset verot	310,0	317,6
Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos	-4,8	-8,7
Verot edellisiltä tilikausilta	2,5	2,5
Yhteensä	307,7	311,4

Tuloslaskelman verojen täsmäytys voittoon ennen veroja, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Voitto ennen veroja	1 330,3	1 364,4
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla (20 %)	266,1	272,9
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verokantojen vaikutus	8,2	9,5
Pysyvät erot	-2,2	-12,9
Osakkuusyhtiöt	0,0	0,0
Verot edellisiltä tilikausilta ja laskennallisen verosaamisen uudelleenarviointi	4,0	4,1
Jakamattomiin voittovaroihin liittyvä laskennallinen verovelka	28,0	34,2
Muut	3,6	3,6
Yhteensä	307,7	311,4
Efekttiivinen veroaste, %	23,1	22,8
Emoyhtiön veroaste, %	20,0	20,0

2.7 OSAKEKOHTAINEN TULOS

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Emoyhtiön osakkeenomistajille jakautuva tilikauden voitto, Me	1 023,7	1 032,3
Osakkeiden painotettu keskiarvo tilikaudella (1 000 kpl)	512 373	513 792
Laimentamaton osakekohtainen tulos, e	2,00	2,01
Osakeoptioiden ja osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutus (1 000 kpl)	1 764	1 374
Osakkeiden painotettu keskiarvo tilikaudella laimennusvaikutuksella korjattuna (1 000 kpl)	514 137	515 167
Laimennettu osakekohtainen tulos, e	1,99	2,00

Laimentamaton osakekohtainen tulos ilman Toshiba Elevator and Building Systems Corporationilta (TELC) saatua ylimääräistä osinkoa oli 1,79 euroa vuonna 2015.

Laadintaperiaatteet

Tuloverot

Konsernin verokulu sisältää konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutoksen. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Väliaikaisia eroja syntyy muun muassa varauksista, poisteroista, sisäisestä varastokatteesta, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä ja vahvistetuista tappioista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan vahvistetuista tappioista ja muista väliaikaisista eroista siltä osin kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevina vuosina.

Yhtiön johdon säännöllisesti tekemän arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa ne yhtiön veropositiot, joihin liittyvä verolainsäädäntö on tulkinnanvarainen. Tunnistetuista epävarmoista veropositioista kirjataan varaus, jos arvioidaan todennäköiseksi, että veroviranomaiset tulevat haastamaan johdon tulkinnan. Varauksen määrä perustuu arvioituun lopulliseen verokustannukseen.

Laadintaperiaatteet

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos keskimääräisellä painotetulla osakemäärällä, jota laskettaessa on vähennetty konsernin hallussa kulloinkin olevat omat osakkeet. Laimennusvaikutuksella oikaistussa osakekohtaisessa tuloksessa otetaan huomioon mahdollinen osakepohjaisten kannustinjärjestelmien ja optio-oikeuksien vaikutus.

2.8 MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT

Erittely muun laajan tuloksen eristä

Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Muuntoero	-23,2	177,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden suojaus	-10,8	-29,4
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus	-9,5	-12,7
Tulevien kassavirtojen suojaus:		
Tilikaudella syntyneet voitot/tappiot	-28,3	-16,9
Tuloslaskelmaan luokitellut	11,2	3,6
Tulevien kassavirtojen suojaus, netto	-17,1	-13,4
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	5,2	9,7
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-55,3	131,6

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

Me	1.1.–31.12.2016			1.1.–31.12.2015		
	Ennen veroja	Veroveloitus (-) / hyvitys	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Veroveloitus (-) / hyvitys	Verojen jälkeen
Muuntoero	-23,2	-	-23,2	177,4	-	177,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden suojaus	-10,8	2,2	-8,6	-29,4	5,9	-23,5
Tulevien kassavirtojen suojaus	-17,1	3,4	-13,7	-13,4	2,7	-10,7
Erät jotka saatetaan tulevaisuudessa siirtää tulosvaikutteisiksi	-51,0	5,6	-45,5	134,6	8,6	143,2
Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostus	-9,5	-0,4	-9,9	-12,7	1,2	-11,6
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-9,5	-0,4	-9,9	-12,7	1,2	-11,6
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-60,5	5,2	-55,3	121,9	9,7	131,6

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA
-1 055 Me

OPERATIIVINEN RAHAVIRTA
1 509 Me

3

NETTOKÄYTTÖ- PÄÄOMA

TÄSSÄ OSIOSSA

Tämä osio pitää sisällään seuraavat KONEen vuoden 2016 nettokäyttöpääomaa kuvaavat liitetiedot:

- 3.1 Vaihto-omaisuus ja saadut ennakot
- 3.2 Myyntisaamiset
- 3.3 Siirtosaamiset
- 3.4 Siirtovelat
- 3.5 Varaukset
- 3.6 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

KONEEN NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

- Liiketoimintamallimme mahdollistaa negatiivisen nettokäyttöpääoman.
- Kaikilla KONEen liiketoiminta- ja markkina-alueilla on käytössä ennakkomaksut. Ennakkomaksut koostuvat keskeneräisten uuslaite- ja modernisointitilausten sekä huoltosopimusten asiakasmaksuista.

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

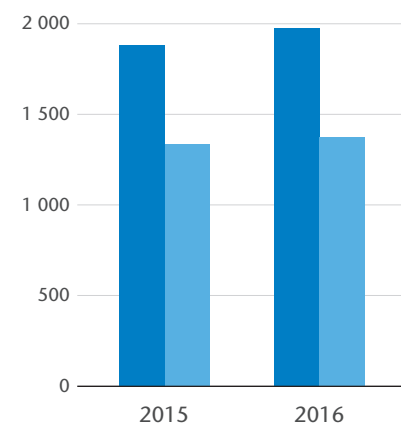
Me	31.12.2016	31.12.2015
Nettokäyttöpääoma		
Vaihto-omaisuus	1 373,5	1 326,7
Saadut ennakkomaksut	-1 976,9	-1 829,4
Myyntisaamiset	1 573,7	1 480,2
Siirtosaamiset ja tuloverosaamiset	429,8	434,0
Siirtovelat ja tuloverovelat	-1 692,5	-1 651,3
Varaukset	-183,2	-173,6
Ostovelat	-743,3	-728,9
Laskennalliset verosaamiset ja -velat, netto	164,1	158,8
Nettokäyttöpääoma yhteensä	-1 054,8	-983,4

3.1 VAIHTO-OMAISUUS JA SAADUT ENNAKOT

Vaihto-omaisuus, Me	31.12.2016	31.12.2015
Aineet, tarvikkeet ja valmiit tuotteet	240,4	230,6
Keskeneräiset työt	1 117,2	1 081,4
Maksetut ennakot	15,9	14,7
Yhteensä	1 373,5	1 326,7

Saadut ennakot, Me	31.12.2016	31.12.2015
Saadut ennakot	1 976,9	1 829,4

Saadut ennakkomaksut suhteessa vaihto-omaisuuteen, (Me)

- Saadut ennakkomaksut
- Vaihto-omaisuus

Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan joko FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintahintaan tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon kuitenkin niin, että aineiden ja tarvikkeiden arvostuksessa on käytetty painotettua keskihintaa tai standardihintoja. Puolivalmisteet on arvostettu muuttuviin valmistuskustannuksiin.

Keskeneräiset työt sisältävät tilinpäätöspäivään mennessä kertyneet muuttuvat kustannukset sekä töille kohdistuvan osuuden valmistuksen ja asennuksen kiinteistä menoista.

Vaihto-omaisuuden arvossa huomioidaan epäkuranttiudesta johtuva arvonalentuminen perustuen johdon arvioon todennäköisesti nettorealisointiarvosta.

Laadintaperiaatteet

Saadut ennakot

Saadut ennakot sisältävät asiakkaiden maksamat myyntiehtojen mukaiset ennakkomaksut keskeneräisissä töissä oleville asiakastilauksille.

3.2 MYYNTISAAMISET

Myyntisaamisten ikäjakauma arvonalentumiskirjausten jälkeen, Me	31.12.2016	31.12.2015
Ei-erääntyneet ja alle yhden kuukauden erääntyneet saamiset ¹⁾	1 220,9	1 099,3
1–3 kuukautta erääntyneet ¹⁾	208,7	207,6
3–6 kuukautta erääntyneet ¹⁾	124,2	129,7
Yli 6 kuukautta erääntyneet	19,9	43,6
Myyntisaamisten tasearvo	1 573,7	1 480,2

¹⁾ Näistä saatavista ei ole kirjattu olennaisia arvonalentumisia.

Laadintaperiaatteet

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan alkupe-
räisen laskutetun määrän mukaisesti.
Epävarmoin saataisiin liittyen kirjataan
arvonalentuminen tapauskohtaisen ris-
kiarvion sekä historiallisen kokemuksen
perusteella.

Asiakasluottoriskit

Asiakasluottoriskit kohdistuvat asiakkailta avoinna oleviin ennakkomaksusaamiin tai toimitettuihin laitteisiin ja suoritettuihin palveluihin liittyviin myyntisaamiin. Tätä luottoriskiä hallitaan määritellyllä toimintamallilla tarjouksille, maksuehdoille, valtuutuksille ja luotonhallinnalle sekä projektinhallinnalle. Myyntisaamiin liittyviä luottoriskejä vastaan suojaudutaan käyttämällä asiakkaiden kanssa maksuehdoja, jotka perustuvat ennakkomaksuihin, remburseihin ja takauksiin. KONE hallinnoi proaktiivisesti myyntisaamiaan

asiakasriskin minimoimiseksi. KONEella on laaja asiakaskunta, joka jakautuu usealle markkina-alueelle. Johdon arvion mukaan konsernin luottoriskeissä ei ole merkittäviä asiakaskohtaisia, vastapuolikohtaisia, eikä maantieteellisiä keskittymiä.

Ennakkolaskusaamisten ja myyntisaamisten laatua arvioidaan KONEen luotonhallintapolitiikan mukaan. Tämän politiikan mukaisesti säännöt saamisten laadun arvioinnille on määritetty erikseen uusien laitteiden liiketoiminnalle sekä huolto- ja modernisointiliiketoiminnalle. Saamisten

laatua arvioidaan yleisesti ikääntymisen perusteella luottoriskin kasvaessa sitä mukaan, kun saamiset vanhenevat sekä myös yksittäisten asiakaskohtaisen analyysien perusteella, jotta mahdollisesti yksittäisistä asiakaskohtaisista syistä johtuva alempi luottokelpoisuus on tunnistettavissa. Myyntisaamisten luottotappiovaraus kirjataan saamisten laadun arvioinnin perusteella. Epävarmojen saatavien kattamiseksi kirjatun luottotappiovarauksen määrä tilikauden lopussa oli 164,1 (146,5) miljoonaa euroa.

3.3 SIIRTOSAAMISET

Siirtosaamiset, Me	31.12.2016	31.12.2015
Korkojaksotukset	1,8	1,1
Huoltosopimusjaksotukset	21,3	22,2
Laskuttamattomat myyntisaamiset (liite 2.1)	135,7	134,7
Johdannaisvarat (liite 5.3)	33,9	47,1
Arvonlisäverosaamiset	51,2	102,1
Muut siirtosaamiset	124,5	84,4
Yhteensä	368,4	391,6

3.4 SIIRTOVELAT

Siirtovelat, Me	31.12.2016	31.12.2015
Korkojaksotukset	0,2	0,2
Huoltosopimusjaksotukset	314,8	309,7
Jälkikustannukset ¹⁾	382,1	379,2
Palkka- ja sosiaalikulujaksotukset	455,7	406,1
Osakeperusteiset maksut	27,2	31,0
Johdannaisvelat (liite 5.3)	40,3	36,8
Arvonlisäverovelka	71,9	124,1
Yritysostojen maksamaton kauppahinta	26,5	22,6
Muut siirtovelat	291,3	265,6
Yhteensä	1 610,0	1 575,2

¹⁾ Sisältää odotettavissa olevat kustannukset jo toimitettuihin uuslaite- ja modernisaatiotilauksiin.

3.5 VARAUKSET

1.1.–31.12.2016, Me	Takuut	Korvaus- vaateet	Toiminnan uudelleen- järjestelyt	Tappiolliset sopimukset	Muut	Yhteensä
Varaukset kauden alussa	69,9	9,8	18,6	24,9	50,4	173,6
Valuuttakurssien vaikutus	-0,4	0,0	-0,7	-1,0	0,3	-1,8
Lisäykset	35,1	5,7	17,8	17,9	22,5	99,0
Käytetyt varaukset	-33,2	-0,8	-14,7	-11,8	-4,9	-65,4
Varausten peruutukset	-4,8	-0,3	-0,8	-2,2	-14,1	-22,3
Hankitut liiketoiminnot	0,1	-	-	-	0,0	0,1
Varaukset kauden lopussa	66,7	14,4	20,1	27,7	54,3	183,2

	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Yhteensä
Varausten jakautuminen 31.12.2016	63,3	119,9	183,2

1.1.–31.12.2015, Me	Takuut	Korvaus- vaateet	Toiminnan uudelleen- järjestelyt	Tappiolliset sopimukset	Muut	Yhteensä
Varaukset kauden alussa	53,9	3,3	19,4	23,0	37,8	137,4
Valuuttakurssien vaikutus	1,6	0,0	0,1	1,2	-0,7	2,1
Lisäykset	46,6	7,4	15,5	16,9	29,9	116,3
Käytetyt varaukset	-27,3	-0,9	-15,6	-14,4	-4,9	-63,1
Varausten peruutukset	-4,8	-	-0,8	-2,2	-12,2	-20,1
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	0,4	0,6	1,0
Varaukset kauden lopussa	69,9	9,8	18,6	24,9	50,4	173,6

	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Yhteensä
Varausten jakautuminen 31.12.2015	74,8	98,8	173,6

Laadintaperiaatteet

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksen kirjaamiseen liittyy johdon arvioita velvoitteen todennäköisyydestä ja määrästä.

Takuuvaraukset sisältävät tuotteiden korjaamisesta tai korvaamisesta aiheutuvat

kustannukset, mikäli takuuaikaa on tilinpäätöspäivänä jäljellä. Takuuvaraukset määritellään historiallisen kokemuksen perusteella.

Korvausvaadevaraus kirjataan, kun korvausvaade on vastaanotettu ja on todennäköistä, että korvausvaade tullaan sopimaan tai muuten suorittamaan ja sen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Toiminnan uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan kaudelle, jolla uudelleenjärjestelyä koskeva asianmukainen suunnitelma on laadittu; jolloin on olemassa näyttöä siitä, että suunnitelman toimeenpano aloitetaan

ja suunnitelmasta on asianmukaisesti tiedotettu.

Tappiollisista projekteista tehdään varaus, kun on todennäköistä, että kustannukset ylittävät arvioitun kokonaismyyn-tihinnan. Todennäköinen tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Muut varaukset sisältävät muun muassa sopimus- ja muita vastuuta jotka johtuvat riita- ja työsuhdeasioista sekä sääntelyyn perustuvista velvoitteista.

3.6 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennalliset verosaamiset, Me	31.12.2016	31.12.2015
Käyttämättömät verotukselliset tappiot	5,4	7,0
Varaukset ja siirtovelat	215,7	197,8
Eläkeveloitteet	36,9	33,3
Vaihto-omaisuus	14,9	14,4
Käyttöomaisuus	11,4	9,9
Muut väliaikaiset erot	34,1	37,3
Yhteensä	318,4	299,7
Kauden alussa	299,7	262,8
Valuuttakurssien vaikutus	4,7	-4,0
Kirjattu tuloslaskelmaan	14,4	31,2
Kirjattu laajaan tulokseen	-0,4	9,7
Yrityshankinnat, -myynnit ja muut	-	-
Tasearvo kauden lopussa	318,4	299,7
Laskennalliset verovelat, Me	31.12.2016	31.12.2015
Käyttöomaisuus	16,7	13,5
Liikearvo	80,6	71,7
Muut väliaikaiset erot	56,9	55,7
Yhteensä	154,2	140,9
Kauden alussa	140,9	110,6
Valuuttakurssien vaikutus	2,9	6,4
Kirjattu tuloslaskelmaan	9,6	22,4
Yrityshankinnat, -myynnit ja muut	0,8	1,5
Tasearvo kauden lopussa	154,2	140,9
Laskennalliset verosaamiset ja -velat netto	164,2	158,8

Laadintaperiaatteet

Laskennalliset verot

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun

veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Väliaikaisia eroja syntyy muun muassa varauksista, poisteroista, sisäisestä varastokatteesta, etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä ja vahvistetuista tappioista. Laskennallinen

verosaaminen kirjataan vahvistetuista tappioista ja muista väliaikaisista eroista siltä osin kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevina vuosina.

YRITYSOSTOT JA
INVESTOINNIT

227 Me

19 YRITYSOSTOA

4

YRITYSOSTOT JA INVESTOINNIT

TÄSSÄ OSIOSSA:

Tämä osio pitää sisällään seuraavat KONEen vuoden 2016 hankittuja liiketoimintoja ja investointeja kuvaavat liitetiedot:

- 4.1 Hankitut liiketoiminnot
- 4.2 Liikearvo
- 4.3 Muut aineettomat hyödykkeet
- 4.4 Aineelliset hyödykkeet

YRITYSOSTOT JA INVESTOINNIT KONEELLA

- KONEen liiketoimintamalli sitoo vähän pääomaa ja on luonteeltaan työvoimaintensiivinen, erityisesti palveluliiketoiminnassa. Suuri osa uusien laitteiden tuotannosta on alihankittu komponenttitoimittajilta. Tämän tuloksena liiketoiminnassa tarvittavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden määrä on suhteellisen matala.
- Investoinnit liittyvät pääasiallisesti tutkimukseen ja kehitykseen, IT:hen, tuotantoon ja operatiiviseen liiketoimintaan.
- Suurin osa KONEen vuonna 2016 tekemistä yritysostoista koostui pienistä huoltoyhtiöistä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Investoinnit
1,5 % liikevaihdosta
vuonna 2016

4.1 HANKITUT LIIKETOIMINNOT

Hankittujen liiketoimintojen omaisuuserien

käyvät arvot, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Huoltosopimukset	33,8	24,7
Muut aineettomat hyödykkeet	0,3	0,1
Aineelliset hyödykkeet	1,0	1,5
Vaihto-omaisuus	0,6	15,6
Saamiset	5,5	6,7
Rahavarat ja muut korolliset saamiset	1,3	3,0
Varat yhteensä	42,5	51,7
Korolliset velat	1,8	0,8
Varaukset	0,0	1,0
Laskennalliset verovelat	0,8	1,5
Muut velat	7,7	20,7
Velat yhteensä	10,4	24,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	-0,3	-
Nettovarot	32,4	27,6
Maksettu hankintahinta	70,8	59,5
Ehdollinen ja myöhemmin maksettava vastike	28,4	5,4
Hankintahinta hankintahetkellä	99,2	64,9
Liikearvo	66,8	37,3

Ehdolliset vastikkeet toteutuvat tyypillisesti alkuperäisen arvion mukaisina.

Tuloslaskelmaan kirjatut hankintahetken jälkeiset muutokset hankintahinnassa olivat yhteensä 0,6 (0,3) miljoonaa euroa.

Hankitut liiketoiminnot

KONE teki 19 (23) yritystoa vuonna 2016. Yritystot olivat arvoltaan yhteensä 99,2 miljoonaa euroa. Ostetut liiketoiminnot ovat erikoistuneet hissi-, liukuporras- ja rakennusten automaattioiviliiketoimintaan. Tilikauden aikana loppuunsaadetut liiketoimintojen hankinnat eivät yksitellen tarkasteltuna tai kokonaisuutena olleet olennaisia konsernitilinpäätöksen 2016 kannalta. Vuonna 2016 hankittujen liiketoimintojen kautta kertyneellä liikevaihdolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden liikevaihtoon.

Merkittävimmät yritystot tilikauden 2016 aikana olivat thyssenkrupp Hissit Oy Suomessa, Capital Elevator Services ja City Elevator Company Yhdysvalloissa ja Citylift S.A. Espanjassa. KONE osti tilikauden 2016 aikana lisäksi jäljellä olevan 20 prosentin osuuden kiinalaisessa GiantKONE Elevators Co., Ltd. -tytäryhtiössään. KONE on konsolidoinut GiantKONEen kokonaisuudessaan tilinpäätökseensä joulukuusta 2011

alkaen, joten yritystotolla ei ollut vaikutusta KONEen liikevaihtoon, liikevoittoon tai liikearvoon.

Hankittujen nettovarojen alustavien arvioiden mukaiset käyvät arvot ja hankintahinnat on esitetty yllä olevassa taulukossa. Maksetut kauppahinnat maksettiin käteisellä, lukuun ottamatta tiettyjä myöhemmin maksettavaksi tulevia osuuksia. Useimmissa yritystotissa hankintahinta sisältää ehdollisen vastikkeen, joka tyypillisesti määräytyy hankintakohteen hankintahetken jälkeisen taloudellisen tuloksen perusteella. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo on määritetty hankintahetkellä, ja muutokset kirjataan tulostaikutteisesti. KONE hankki 100 prosentin osuuden kaikista vuonna 2016 hankituista liiketoiminnoista, lukuun ottamatta Citylift S.A:n hankintaa.

Yhteenlaskettu kauppahinta thyssenkrupp Hissit Oy:stä, Capital Elevator Servisistä, City Elevator Companystä ja Citylift

Laadintaperiaatteet

Hankitut liiketoiminnot

Hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja vastaavasti myydyt toiminnot ovat mukana määräysvallan lakkaamiseen saakka. Konserniyhtiöiden keskinäinen osakkeenomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike, mukaan lukien ehdollinen kauppahinta sekä hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluksi.

Määräysvallattomien omistajien osuus yrityshankinnan kohteesta arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteelliseen omistusosuuteen hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta hankintahetkellä.

S.A:sta oli 67,5 miljoonaa euroa. Näiden yritystotien alustavissa hankintamenolaskelmissa yksilöitävissä olevien omaisuuserien käyväksi nettoarvoksi arvioitiin 7,0 miljoonaa euroa, sisältäen 8,0 miljoonaa euroa huoltosopimuksia. Liikearvo kasvoi 60,5 miljoonalla eurolla. Liikearvo koostuu hankittujen markkinaosuuksien, liiketoimintaosaamisten sekä odotettujen synergioiden arvosta. Liitetiedossa 4.2 on lisätietoa liikearvosta.

Tilikauden aikana KONE teki muita yritystotia yhteensä 31,7 miljoonalla eurolla, mistä alustavien hankintamenolaskelmien perusteella 25,8 miljoonaa euroa kohdistettiin muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisällyville huoltosopimuksille. Hankitut huoltosopimukset poistetaan pääsääntöisesti kymmenessä vuodessa. Liitetieto 4.3 sisältää lisää tietoa muista aineettomista hyödykkeistä.

4.2 LIIKEARVO

Laadintaperiaatteet

Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmän mukaan. Liikearvo kirjataan määrään, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen varojen ja velkojen käyvästä arvosta hankintahetkellä.

Liikearvoa syntyy pääsääntöisesti merkittävimmissä yrityskaupoissa. Tällöin liikearvo kuvastaa tyypillisesti hankitun markkinaosuuden, liiketoimintaosaamisen sekä synergioiden arvoa. Liikearvon kirjanpitoarvoa testataan arvonalentumistestein.

Arvonalentumistestaus

Konserni arvioi liikearvon tasearvon vuosittain tai useammin, jos viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta on olemassa. Liikearvo kohdistetaan konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), jotka on identifioitu sen mukaan, missä maassa ja missä liiketoimintayksikössä liikearvoa seurataan sisäisessä johdon raportoinnissa. CGU:n kerrottavissa oleva rahamäärä lasketaan käyttöarvolaskelmien avulla. Kassavirtaperusteinen käyttöarvo määritellään laskemalla ennustettujen kassavirtojen diskontattu nykyarvo. Ennustetut kassavirrat perustuvat

johdon arvioihin. Laskelmien diskonttokorko perustuu pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC), jota sovelletaan sillä valuutta-alueella, jolla CGU:n voidaan katsoa sijaitsevan (maa tai liiketoiminta-alue). Pääoman keskimääräinen painotettu kustannus heijastaa markkinoiden käsitystä rahan aika-arvosta sekä KONEen liiketoimintaan liittyvistä riskeistä.

Mahdollinen liikearvon arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Aiemmin kirjattua liikearvon arvonalentumistappiota ei palauteta.

Liikearvon kohdistaminen

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU). KONEen johtamisjärjestelmää ja -rakennetta mukaillen, rahavirtaa tuottava yksikkö on tyypillisesti maakohtainen yksikkö jossa hankittu liiketoiminta sijaitsee. Liikearvoa on kohdistettu yhteensä 24 eri CGU:lle. 5 suurinta CGU:ta vastaa 76 % koko liikearvosta. Liikearvoltaan alle kymmenen miljoonan euron CGU:ita oli yhteensä kymmenen kappaletta. CGU-kohtainen yhteenveto liikearvon kohdentamisesta (tasearvot) on esitetty alla olevassa taulukossa:

Liikearvo/CGU, Me	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Viisi suurinta CGU:ta	1 035,9	76	973,5	74
Viisi pienintä CGU:ta	19,1	1	19,7	2
Muut CGU:t	316,7	23	313,4	24
Yhteensä	1 371,8		1 306,7	
Keskisarvo	57,1		56,8	
Mediaani	13,2		13,2	

Liikearvon täsmäytyslaskelma

Liikearvo, Me	31.12.2016	31.12.2015
Tasearvo kauden alussa	1 306,7	1 208,9
Valuuttakurssien vaikutus	-1,8	55,4
Lisäykset	0,1	5,7
Vähennykset	-	-0,6
Hankitut liiketoiminnot (liite 4.1)	66,8	37,3
Tasearvo kauden lopussa	1 371,8	1 306,7

Käytetyt diskonttokorot (ennen veroja):	EMEA	Amerikka	Aasian ja Tyynenmeren alue
2016	6,55 %	8,26 %	9,11 %
2015	7,03 %	8,21 %	9,47 %

Arvonalentumistestaus

Arvonalentumistestauksessa käytetyt tulevaisuuden rahavirta-arviot perustuvat konsernin johdon hyväksymiin, CGU-kohtaisiin taloudellisiin suunnitelmiin. Käytetyt rahavirta-arviot perustuvat seuraavien kahden vuoden taloudellisiin suunnitelmiin. Sitä seuraavien vuosien rahavirta on arvioitu arvonalentumistestauksen yhteydessä varovasti ilman kasvua.

CGU-kohtaisissa rahavirta-arvioissa käytetyt liiketoiminnan kasvuoletukset sekä oletukset hinta- ja kustannuskehityksestä perustuvat johdon arvioihin kysynnän ja

markkinoiden kehityksestä, joita verrataan ulkoisiin informaatiolähteisiin. Laskelmissa käytetyt tuottavuus- ja tehokkuusoletukset perustuvat sisäisiin tavoitteisiin, joiden arvioinnissa on huomioitu aiempi toteutunut kehitys. Diskonttauskoron määrittämisessä käytetyt riskittömän koron, riskikertoimen (beta), sekä riskipreemion parametrit perustuvat markkinoilta saataviin tietoihin. Rahavirta-arvioita on validoitu vertaamalla niitä KONEen markkina-arvoon.

Arvonalentumistestauksen perusteella tuloslaskelmaan ei ole kirjattu arvonalen-

tumistappioita. Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyssanalyysi, jossa CGU-kohtaisia rahavirtoja laskettiin 10–40 prosenttia ja diskonttauskorkoja nostettiin 1–4 prosenttiyksikköä. Herkkyyssanalyysin perusteella todennäköisyys liikearvon arvonalentumistappioille oli hyvin matala. CGU-kohtaiset rahavirta-arviot olivat keskimäärin 7,2 kertaa omaisuuseriä suuremmat. Sama kerroin viidelle suurimmalle CGU:lle oli 5,1; viidelle pienimmälle 26,7 ja vastaavasti muille CGU:ille 12,2.

4.3 MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1.1.–31.12.2016, Me	Huoltosopimukset	Muut	Yhteensä
1.1.2016:			
Alkuperäinen hankintameno	322,4	212,6	535,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-87,8	-175,7	-263,5
Tasearvo kauden alussa	234,6	36,9	271,5
Tasearvo kauden alussa			
Valuuttakurssien vaikutus	1,5	0,3	1,8
Lisäykset	1,8	19,5	21,3
Vähennykset	-0,5	-0,1	-0,5
Uudelleenluokittelut	-	9,0	9,0
Hankitut liiketoiminnot (liite 4.1)	33,8	0,3	34,0
Poistot	-29,5	-14,7	-44,2
Tasearvo kauden lopussa	241,7	51,2	292,9
31.12.2016:			
Alkuperäinen hankintameno	359,1	243,2	602,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-117,4	-191,9	-309,3
Tasearvo kauden lopussa	241,7	51,2	292,9

1.1.–31.12.2015, Me	Huoltosopimukset	Muut	Yhteensä
1.1.2015:			
Alkuperäinen hankintameno	290,2	129,3	419,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-65,8	-92,0	-157,8
Tasearvo kauden alussa	224,5	37,3	261,8
Tasearvo kauden alussa			
Valuuttakurssien vaikutus	10,6	1,4	12,0
Lisäykset	2,8	11,9	14,7
Vähennykset	-	-0,9	-0,9
Uudelleenluokittelut	-	0,6	0,6
Hankitut liiketoiminnot (liite 4.1)	24,7	0,1	24,8
Poistot	-27,9	-13,6	-41,5
Tasearvo kauden lopussa	234,6	36,9	271,5
31.12.2015:			
Alkuperäinen hankintameno	322,4	212,6	535,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-87,8	-175,7	-263,5
Tasearvo kauden lopussa	234,6	36,9	271,5

Laadintaperiaatteet

Muut aineettomat hyödykkeet

Hankittujen liiketoimintojen yhteydessä tunnustetaan muita, yksilöitävissä olevia aineettomia omaisuuseriä, jotka esitetään taseessa muissa aineettomissa hyödykkeissä. Nämä omaisuuserät poistetaan taloudellisena pitoaikanaan. Hankitut liiketoiminnot voivat tyypillisesti olla kooltaan pieniä hissi- ja ovihuoltoliiketoimintoja,

jolloin hankinnan yhteydessä tunnustetaan pääsääntöisesti hankittujen huoltosopimusten käypä arvo. Hankitut huoltosopimukset poistetaan tasapoistoina pääsääntöisesti kymmenessä vuodessa.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin kuuluvat myös hankitut patentit, tavaramerkit ja ohjelmistolisenssit. Ne poistetaan tasapoistoina taloudellisena pitoaikanaan,

joka ei yleensä ylitä viittä vuotta. Omaisuuserän tasearvoa arvioidaan mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi aina, kun on viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut (ks. Arvonalentumiset sivulla 41) sekä jokaisen tilikauden päättyessä.

4.4 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.1.–31.12.2016, Me	Maa- alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto, rahoitus- leasing	Kesken- eräiset investoinnit	Maksetut ennakot	Yhteensä
1.1.2016:							
Alkuperäinen hankintameno	7,2	247,2	447,1	41,1	12,3	3,7	758,6
Kertyneet poistot	-	-85,6	-322,0	-5,6	-	-	-413,2
Tasearvo kauden alussa	7,2	161,6	125,1	35,5	12,3	3,7	345,4
Tasearvo kauden alussa							
Tasearvo kauden alussa	7,2	161,6	125,1	35,5	12,3	3,7	345,4
Valuuttakurssien vaikutus	-0,1	-3,0	-1,1	1,8	-0,9	-0,0	-3,3
Lisäykset	-	11,8	54,0	27,9	12,7	1,1	107,6
Vähennykset	-0,2	-1,8	-2,3	-5,1	-1,8	-	-11,2
Uudelleenluokittelut	-	-6,7	1,3	-0,1	-1,3	-2,2	-9,0
Hankitut liiketoiminnot (liite 4.1)	-	0,6	0,3	-	-	-	1,0
Poistot	-	-10,1	-40,8	-11,2	-	-	-62,2
Tasearvo kauden lopussa	6,9	152,6	136,4	48,8	21,0	2,5	368,3
31.12.2016:							
Alkuperäinen hankintameno	6,9	246,3	474,4	55,0	21,0	2,5	806,2
Kertyneet poistot	-	-93,7	-338,0	-6,1	-	-	-437,9
Tasearvo kauden lopussa	6,9	152,6	136,4	48,8	21,0	2,5	368,3

Tilikaudella 1.1.–31.12.2016 investoinnit tuotantolaitoksiin, myynnin ja huollon asiakaspalveluun, tietotekniikkaan sekä tietojärjestelmiin, mukaan lukien uudet rahoitusleasingosopimukset, olivat 127,4 (92,7) miljoonaa euroa.

Laadintaperiaatteet

Maaomaisuus, rakennukset, koneet ja kalusto

Maaomaisuus, rakennukset, koneet ja kalusto esitetään alkuperäisten hankintamenojen ja kertyneiden poistojen erotuksena vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Suunnitelman mukaiset tasapoistot lasketaan todennäköisen arvioidun taloudellisen pitoajan perusteella seuraavasti:

Rakennukset	5–40 vuotta
Koneet ja laitteet	4–10 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisen käyttöomaisuuden korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Arvonalentumiset

Pitkäaikaisten muiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden omaisuuserien tasearvoja arvioidaan mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi tilinpäätöshetkellä ja aina kun on viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Arvonalentumistesteissä arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä

luovutuksesta johtuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Aiemmin tuloslaskelmaan kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat olennaisesti. Arvonalennuksen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan ylittää arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman aikaisempien vuosien arvonalennusta kertyneillä poistoilla vähennettynä.

1.1.–31.12.2015, Me	Maa- alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto, rahoitus- leasing	Kesken- eräiset investoinnit	Maksetut ennakot	Yhteensä
1.1.2015:							
Alkuperäinen hankintameno	7,5	208,0	398,8	57,0	26,4	6,3	704,0
Kertyneet poistot	-	-76,6	-282,6	-27,7	-	-	-386,9
Tasearvo kauden alussa	7,5	131,4	116,2	29,4	26,4	6,3	317,1
31.12.2015:							
Tasearvo kauden alussa	7,5	131,4	116,2	29,4	26,4	6,3	317,1
Valuuttakurssien vaikutus	0,1	4,9	4,0	2,5	1,3	0,1	12,8
Lisäykset	0,2	15,1	40,5	16,4	10,9	3,5	86,5
Vähennykset	-0,5	-0,5	-3,5	-2,6	-0,4	-2,8	-10,2
Uudelleenluokittelut	-0,1	19,8	6,1	-0,1	-26,0	-3,5	-3,8
Hankitut liiketoiminnot (liite 4.1)	-	0,0	1,4	-	-	-	1,5
Poistot	-	-9,0	-39,4	-10,1	-	-	-58,5
Tasearvo kauden lopussa	7,2	161,6	125,1	35,5	12,3	3,7	345,4

KONEEN KOROLLINEN
NETTOVELKA

-1 688 Me

OSAKEKOHTAINEN
OMA PÄÄOMA

5,42 e

5

PÄÄOMARAKENNE

TÄSSÄ OSIOSSA:

Tämä osio pitää sisällään seuraavat KONEen vuoden 2016 pääomarakennetta kuvaavat liitetiedot:

- 5.1 Pääomanhallinta
- 5.2 Oma pääoma
- 5.3 Rahoitusriskit ja -instrumentit
- 5.4 Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
- 5.5 Talletukset ja lainasaamiset
- 5.6 Sijoitukset osakkuusyhtiöihin
- 5.7 Työsuhde-etuudet
- 5.8 Rahoitusleasingvelat
- 5.9 Vastuut

KONEEN PÄÄOMARAKENNE

- KONEen rahavarat ovat vahvalla tasolla johtuen rahavirtaa tuottavasta sekä ennakkomaksupainotteisesta liiketoimintamallista.
- KONEella ei ole tarkasti määritettyä pääomarakennetavoitetta.

5.1 PÄÄOMANHALLINTA

KONEen pääomanhallinnan tavoitteena on tukea kannattavaa kasvua varmistaamalla jatkuvasti konsernin riittävä maksukyky ja pääoma. Tavoitteena on ylläpitää pääomarakenne, joka edesauttaa omistaja-arvon luomisessa.

KONEen liiketoimintaan sitoutunut pääoma koostuu pääasiassa nettokäyttöpääomasta, käyttöomaisuudesta ja sijoituksista, jotka rahoitetaan oman pääoman ja nettovelan avulla oheisen taulukon mukaisesti. KONEen liiketoimintamallin ja -prosessien ansiosta liiketoimintaan sitoutuneen pääoman määrä on suhteellisen alhainen. KONE pyrkii säilyttämään negatiivisen nettokäyttöpääoman taatakseen terveen rahavirran myös liiketoiminnan kasvaessa sekä ylläpitääkseen vahvan liiketoimintaan sitoutuneen pääoman tuoton.

KONEen ensisijainen rahoituksen lähde on sen operatiivisesta toiminnasta tuleva rahavirta. KONEen rahoitustoiminto hoitaa ulkoista rahoitusta, rahavaroja ja sijoituksia keskitetysti KONEen rahoituspolitiikan mukaisesti. Sijoitukset tehdään ainoastaan korkean luottokelpoisuuden omaaviin vas-

tapuoliin ja pääasiassa lyhytaikaisiin instrumentteihin jatkuvan maksuvalmiuden varmistamiseksi.

KONEen pääomarakenteelle ei ole määritetty tiettyä tavoitetta, vaan tavoite on varmistaa hyvä luottokelpoisuus ja siten kattavat rahoitusmahdollisuudet liiketoiminnan kasvutavoitteiden tukemiseksi. Velattomuus nähdään merkittävänä vahvuustekijänä, jonka ansiosta KONE voi hyödyntää mahdollisia arvoa luovia liiketoimintamahdollisuuksia, mikäli tällaisia ilmenee. Tarvittaessa KONE voi myös hyödyntää lainanottokapasiteettiaan, mikäli merkittäviä kiinnostavia investointi- tai yrityskauppamahdollisuuksia ilmenee.

Tällaisissa tilanteissa velan määrä ja nettovelkaantumisaste saattaisivat olla korkeammalla tasolla jonkin aikaa. Vuoden 2016 lopussa KONEen rahoitus oli taattu olemassa olevilla komittoiduilla lainasopimuksilla, rahavaroilla ja sijoituksilla.

KONEen osingonmaksulle tai omien osakkeiden takaisinostoille ei ole määritettyjä tavoitteita. Hallituksen osingonja-koehdotus muodostetaan yleisten liike-

toimintanäkymien ja -mahdollisuuksien sekä kulloisenkin pääomarakenteen ja siinä ennakoitavien muutosten perusteella.*) Vuoden 2016 lopussa KONEella oli hallussaan 12 884 141 kappaletta omia B-sarjan osakkeitaan.

KONE varmistaa pääomaresurssiensa tehokkaan kohdennuksen ja käytön mittaamalla sisäisesti liiketoimintansa taloudellista tulosta, josta on vähennetty liiketoimintaan sitoutuneen pääoman kustannus. Sitoutuneen pääoman kustannus perustuu liiketoimintaan sidottuun pääomaan ja pääoman painotettuun keskihintaan (weighted average cost of capital, WACC).

Pääoman painotettua keskihintaa käytetään myös vertailutasona arvioitaessa yritysostojen, merkittävien investointien ja sijoitusten arvonluontipotentiaalia. Käytetyt arvonmäärittämenetelmät ovat takaisinmaksuaika, diskontattuun rahavirtaan perustuva malli sekä kannattavuus- ja rahavirtakertoimet.

Pääomanhallinta, Me	2016	2015	2014	2013	2012 ²⁾
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma:					
Liikearvo ja osakkeet	1 501,6	1 429,4	1 321,3	1 215,7	1 239,2
Muu käyttöomaisuus ¹⁾	661,2	616,9	578,9	498,4	459,8
Nettokäyttöpääoma	-1 054,8	-983,4	-749,7	-611,5	-439,3
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma yhteensä	1 108,0	1 062,9	1 150,5	1 102,6	1 259,7
Pääoma:					
Oma pääoma	2 795,6	2 575,5	2 062,4	1 724,6	1 833,7
Korollinen nettovelka	-1 687,6	-1 512,6	-911,8	-622,0	-574,0
Pääoma yhteensä	1 108,0	1 062,9	1 150,5	1 102,6	1 259,7
Nettovelkaantumisaste	-60,4 %	-58,7 %	-44,2 %	-36,1 %	-31,3 %
Omavaraisuusaste	46,8 %	45,4 %	43,6 %	43,7 %	47,1 %

¹⁾ Aineelliset hyödykkeet, hankitut huoltosopimukset ja muut aineettomat hyödykkeet.

²⁾ Tiedot vuodelta 2012 on oikaistu uudistetun IAS 19, Työsuhde-etuudet -standardin mukaisesti.

*) Vuosina 2012–2016 osinkojen osuus tuloksesta on ollut 69,7–129,8 % B-sarjan osakkeelle (hallituksen ehdotus 2016).

5.2 OMA PÄÄOMA

Laadintaperiaatteet

Oma pääoma ja voitonjako

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, ylikurssirahastosta, arvomuutos- ja suojausrahastosta, muuntoeroista, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta, työsuhde-etuuksien uudelleenarvostuksesta sekä kertyneistä voittovaroista. Optio-oikeuksia käytettäessä ja laskettaessa liikkeelle uusia osakkeita kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osuus merkintähinnasta kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Mikäli optio-oikeuksia käytettäessä annetaan hallussa olevia omia osakkeita, merkintähinta kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Arvomuutos- ja suojausrahasto

sisältää kassavirran suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset. Muuntoeroihin kirjataan hankintamenomenetelmän mukaiset ulkomaisten tytä- ja osakkuusyhtiöiden nettoinvestointien muuntoerot. Myös ulkomaisten tytäryhtiöiden varojen ja velkojen suojausinstrumentteina käytettyjen johdannaisten ja lainojen valuuttakurssierot kirjataan muuntoeroihin. Työsuhde-etuuksien vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan työsuhde-etuuksien uudelleenarvostukseen. KONE Oyj:n ostamien omien osakkeiden hankintahinta on vähennetty kertyneistä voittovaroista. Tilikauden voitto kirjataan kertyneisiin voittovaroihin.

Kun KONE Oyj ostaa omia osakkeitaan, osakkeista maksettu vastike sekä hankintaan liittyvät kustannukset vähentävät omaa pääomaa. Kun nämä osakkeet myydään, osakkeista saatu vastike, josta on vähennetty suorat transaktiokustannukset sekä tuloverojen vaikutus, merkitään omaan pääomaan.

Voitonjako pitää sisällään yhtiökokouksen päättämät osingot ja lahjoitukset. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa voitonjakoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

Osakkeet ja osakepääoma

Osakkeiden kokonaismäärä oli tilikauden 2016 lopussa 526 168 882. Osakepääoma oli 65,8 miljoonaa euroa ja äänten kokonaismäärä 121 204 729. A-sarjan osakkeilla on kullakin yksi ääni. Kymmenen B-sarjan osaketta oikeuttaa yhteen ääneen, kuitenkin siten, että kullakin osakkeenomistajalla on vähintään yksi ääni. Tilikauden päättyessä yhtiön hallituksella oli

yhtiökokouksen helmikuussa 2015 myöntämä valtuutus osakepääoman korottamiseen ja optio-oikeuksien liikkeelle laskuun. Valtuutus on voimassa 23.2.2020 saakka.

B-sarjan osakkeilla on yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus vähintään yksi ja enintään kaksi ja puoli prosenttia korkeampaan osinkoon kuin A-sarjan osakkeilla lasketuna määrälle, joka saadaan jakamalla kaupparekisteriin merkitty osakepääoma

kaupparekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärällä.

Lisätietoa

Lisätietoa optioista ja osakepohjaisista kannustinjärjestelmistä kohdassa 6.2.

Osakepääoman muutokset	A-osake	B-osake	Yhteensä
Osakkeiden lukumäärä 1.1.2016	76 208 712	449 197 602	525 406 314
Osakemerkintä 2013 -optio-oikeuksilla 3.5.2016		268 598	268 598
Osakemerkintä 2013- ja 2014 -optio-oikeuksilla 2.8.2016		210 141	210 141
Osakemerkintä 2013- ja 2014 -optio-oikeuksilla 8.11.2016		283 023	283 023
Osakemerkintä 2013 -optio-oikeuksilla 30.12.2016		806	806
Osakkeiden lukumäärä 31.12.2016	76 208 712	449 960 170	526 168 882
Äänimäärä 31.12.2016	76 208 712	44 996 017	121 204 729
Osakepääoma 31.12.2016, Me	9,5	56,3	65,8

Osakepääoman muutokset	A-osake	B-osake	Yhteensä
Osakkeiden lukumäärä 1.1.2015	76 208 712	448 201 216	524 409 928
Osakemerkintä 2010- ja 2013 -optio-oikeuksilla 30.4.2015		853 462	853 462
Osakemerkintä 2010 -optio-oikeuksilla 19.5.2015		132 322	132 322
Osakemerkintä 2013 -optio-oikeuksilla 4.8.2015		3 560	3 560
Osakemerkintä 2013 -optio-oikeuksilla 3.11.2015		6 802	6 802
Osakemerkintä 2013 -optio-oikeuksilla 31.12.2015		240	240
Osakkeiden lukumäärä 31.12.2015	76 208 712	449 197 602	525 406 314
Äänimäärä 31.12.2015	76 208 712	44 919 760	121 128 472
Osakepääoma 31.12.2015, Me	9,5	56,2	65,7

Valtuutus omien osakkeiden ostamiseen

Yhtiön yhtiökokous myönsi maaliskuussa 2016 hallitukselle valtuutuksen omien osakkeiden hankkimiseen.

Omia osakkeita voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, yrityskauppojen ja muiden järjestelyiden rahoittamiseksi ja toteuttamiseksi, yhtiön osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen

luovutettaviksi tai mitätöitäviksi. Osakkeita voidaan hankkia yhteensä enintään 52 440 000 kappaletta niin, että A-sarjan osakkeita voidaan hankkia enintään 7 620 000 kappaletta ja B-sarjan osakkeita enintään 44 820 000 kappaletta ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä.

B-sarjan osakkeita voidaan hankkia käypään hintaan julkisessa kaupankäynnissä Nasdaq Helsinki Oy:ssä. A-sarjan osakkeita voidaan hankkia pörssin ulkopuolelta hintaan, joka on sama kuin hankintapäivänä Nasdaq Helsinki Oy:ssä yhtiön B-sarjan osakkeesta maksettu keskihinta.

Vuoden 2016 aikana KONE Oyj hankki 1 000 000 omaa osaketta.

Omat osakkeet

	Osakkeiden lukumäärä	Hankintahinta, Me
1.1.2016	12 240 544	210,6
Luovutus hallituksen vuosipalkkioihin, huhtikuu	-2 923	-0,1
Luovutus osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään, huhtikuu	-391 662	-14,5
Hankinta, toukokuu	1 000 000	39,3
Palautus osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, elokuu	21 752	0,8
Palautus osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, lokakuu	5 554	0,2
Palautus osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, joulukuu	10 876	0,4
31.12.2016	12 884 141	236,7
1.1.2015	10 683 398	150,8
Luovutus hallituksen vuosipalkkioihin, huhtikuu	-3 210	-0,1
Luovutus osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään, huhtikuu	-354 838	-11,5
Palautus osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, heinäkuu	5 194	0,2
Hankinta, heinäkuu	1 910 000	71,2
31.12.2015	12 240 544	210,6

Omien osakkeiden erittely 31.12.2016

KONE Oyj ja Konserni yhteensä	kpl	Hankintameno	Keskihinta
31.12.2015	12 240 544	210 553 399,24	17,20
28.4.2016	-391 662	-14 439 747,00	36,87
28.4.2016	-2 923	-108 407,70	37,09
2.5.2016	110 000	4 373 437,64	39,76
3.5.2016	135 000	5 314 005,72	39,36
4.5.2016	141 000	5 532 948,39	39,24
6.5.2016	180 000	7 031 990,96	39,07
9.5.2016	160 000	6 261 221,80	39,13
10.5.2016	130 000	5 082 756,37	39,10
11.5.2016	144 000	5 670 635,08	39,38
9.8.2016	21 752	806 734,26	37,09
27.10.2016	5 554	205 985,75	37,09
22.12.2016	10 876	403 367,13	37,09
31.12.2016	12 884 141	236 688 327,64	18,37

5.3 RAHOITUSRISKIT JA -INSTRUMENTIT

KONEen liiketoimintaan liittyy rahoitusriskejä kuten valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja luottoriskejä. Näitä rahoitusriskejä hallitaan osana KONEen kokonaisriskien-

hallintaa. KONEen rahoitustoiminto vastaa keskitetysti KONEen rahoitusriskien hallinnasta hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Liiketoimintayksiköt

hallinnoivat paikallisesti omia rahoitusriskejään noudattaen KONEen rahoituspolitiikkaa.

Laadintaperiaatteet

Johdannaisinstrumentit ja suojauslaskenta

Rahoituksen johdannaisinstrumentit kirjataan sopimushetkellä ja myöhemmin käypään arvoon. Valuuttatermiinien käypä arvo lasketaan diskonttaamalla sopimusten ennakoitujen rahavirrat kyseisten valuuttojen arvostushetken mukaisilla markkinakorkokäyrillä ja laskemalla diskontattujen arvojen euromääräinen erotus. Koron- ja valuuttavaihtosopimusten käypä arvo lasketaan diskonttaamalla sopimusten ennakoitujen rahavirrat arvostushetken markkinakorkokäyrillä kyseessä oleville valuutoille. Sähköjohdannaisten käypä arvo perustuu arvostuspäivän noteerattuihin markkinahintoihin sähkömarkkinoilla.

Johdannaissopimuksia solmittaessa ne luokitellaan valuuttapolitiikan mukaisesti liiketoimen tai sitovan tai erittäin todennäköisen osto- tai myyntisopimuksen suojaukseksi. Näistä osa luetaan mukaan rahavirran suojauslaskentaan, saamisten tai velkojen käyvän arvon muutosten suojaukseksi tai ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojaukseksi.

Rahavirran suojauslaskentaa sovellettaessa ja suojaussuhteelle asetettujen tehokkuusvaatimusten täytyessä sitovia tai erittäin todennäköisiä osto- ja myyntisopimuksia vastaan tehtyjen valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutosten tehokas osuus kirjataan laajan tuloslaskelman kautta suojausrahastoon. Tehottoman osuuden voitot ja tappiot kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan osto- ja myyntien oikaisueriin. Suojausrahastoon kirjattu käyvän arvon muutosten kertymä siirretään tuloslaskelmaan osto- ja myyntien oikaisueriin suojattujen osto- ja myyntien toteutuessa. Mikäli rahavirran suojauslaskennan

piiriin kuuluva johdannainen erääntyy tai myydään tai suojaussuhde ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, jo aikaisemmin laajaan tuloslaskelmaan kirjattu arvomuutosten kertymä jää suojausrahastoon ja tuloutetaan ennakoitujen osto- tai myyntien mukaisesti. Mikäli suojatun osto- tai myyntin toteutumista ei voida enää pitää todennäköisenä, kirjataan arvomuutosten kertymä välittömästi tuloslaskelmaan osto- ja myyntien oikaisueriin. Rahavirran suojauslaskentaa sovellettaessa suojattava riski sekä suojaussuhde dokumentoidaan suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti. Suojauslaskennan tehokkuus todennetaan ennen suojauslaskennan aloittamista sekä vähintään neljännesvuosittain sen jälkeen.

Johdannaisten, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, kohdennetaan tuloslaskelman kuluihin tai rahoitustuottoihin ja -kuluihin luonteensa mukaisesti: operatiivisia erä suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan liiketoiminnan kuluihin ja monetaarisia erä suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaanrahanmääräisten lainasaamisten, talletusten, sijoitusten ja rahoitusvelkojen valuuttakurssimuutoksia vastaan tehtyjen valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos kirjataan tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Tulevia sähkönostoja varten tehtyjen sähkötermiinien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan materiaaliostojen oikaisueräksi.

Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen valuuttamääräisten nettosijoitusten konsolidoinnissa syntyvää muuntoeroa vastaan tehtyjen valuuttasuojauksen käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan laajan

tuloslaskelman kautta muuntoeroihin ja tuloutetaan sieltä, mikäli nettoinvestoinnista tai sen osasta luovuttaisiin.

Koron- ja valuuttavaihtosopimusten tilikaudella toteutuneet ja siirtyvät korot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Johdannaisten käyvät arvot esitetään taseen lyhytaikaisissa siirtosaamisissa ja -veloissa.

Lainat

Lainat luokitellaan arvostusluokkaan muut rahoitusvelat. Lainat kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon transaktiokustannuksilla vähennettynä. Myöhemmin lainat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon.

Lainasaamiset ja talletukset

Lainasaamiset ja talletukset kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Hankintamenua laskettaessa huomioidaan vain olennaiset transaktiokulut. Lainasaamisiin ja talletuksiin kirjataan arvonalentuminen niissä tapauksissa, joissa kirjanpidon tasearvo on korkeampi kuin niistä arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Sijoitukset yritystodistuksiin, lyhytaikaisiin pankkitalletuksiin, korkorahastoihin tai muihin vastaaviin rahamarkkinainstrumentteihin sisällytetään lainasaamisiin ja talletuksiin.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat ja rahat pankkitileillä. Käytetyt tililuotot on esitetty muissa lyhytaikaisissa veloissa.

Rahoitukseen liittyvät luottoriskit

KONEella on merkittäviä rahavaroja ja sijoituksia. Vastapuoliriskin hajauttamiseksi KONE sijoittaa varansa erittäin likvideihin korkorahastoihin sekä talletuksiin useaan eri pankkiin. Hallitus hyväksyy sijoituskohteiden valintaa ohjaavat globaalit vastapuolilimiitit. Rahoituksen luottoriskiä

laskettaessa huomioidaan kaikki olemassaolevat positiot kuten rahat pankkileillä, sijoitukset ja talletukset sekä muut kyseisen pankin kanssa tehdyt rahoitustransaktiot kuten johdannaisopimukset. Yhteistyöpankkeja ja muita sijoituskohteita valittaessa hyväksytään vain vastapuolet, joilla

on korkea luottokelpoisuus. Jokaisen limiitin koko heijastaa vastapuolen luottokelpoisuutta. Vastapuolien luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittavat toimenpiteet sovitaan tapauskohtaisesti, mikäli luottokelpoisuudessa arvioidaan tapahtuneen merkittävä muutos.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskit

KONEen rahavarat olivat 589,2 (552,7) miljoonaa euroa ja sijoitukset 1 494,4 (1 349,6) miljoonaa euroa 31.12.2016. KONEen rahoitustoiminto hallinnoi keskitetysti valtaosaa rahavaroista ja sijoituksesta, mutta osa varoista sijaitsee hajaautetusti pankkileillä ja paikallisissa sijoituksissa useassa KONE-maassa. Muutokset paikallisissa lainsäädännöissä voivat kuitenkin

tulevaisuudessa vaikuttaa rahavarojen ja sijoitusten sijaintiin. Vuonna 2016 KONE solmi maksuvalmiuden turvaamiseksi 800 miljoonan euron syndikoidun luottolimitisopimuksen, joka erääntyy vuonna 2021. Tällä sopimuksella korvattiin aikaisemmat kahdenkeskeiset luottolimiitit (540 miljoonaa euroa). Vuonna 2016 KONE nosti myös Euroopan investointipankin (EIP)

lainan 160 miljoonaa euroa aikaisemmin sovittujen ehtojen mukaisesti. Laina on kiinteäkorkoinen viiden vuoden laina, joka käytetään tuotekehitykseen. Lainan käypä arvo lasketaan diskonttaamalla kassavirrat käyttäen tilinpäätöshetken velkakorkoja (käypien arvojen taso 2). KONEella on lisäksi 500 miljoonan euron ei-kommitoitu yritystodistusohjelma.

Korkoriskit

KONEen yhteenlasketut rahat ja sijoitukset olivat tilinpäätöshetkellä 2 083,6 (1 902,3) miljoonaa euroa. KONEen korollinen velka oli tilinpäätöshetkellä 405,4 (406,1) miljoonaa euroa ja muodostui korollisista rahoitusveloista, 218,1 (44,5) miljoonaa euroa, yritysostojen optioveloista, 10,5 (192,4) miljoonaa euroa sekä työsuhde-etuuksista, 176,7 (169,2) miljoonaa euroa.

KONEen sijoitukset on pääosin sijoitettu alle vuoden pituisiin maturiteetteihin. Näin ollen korkotason muutoksilla ei ole

olennaista vaikutusta sijoitusten markkina-arvoihin. Sen sijaan korkotason muutokset voivat vaikuttaa tuleviin korkotuottoihin.

Korkoriskien herkkyyksianalyysiä laadittaessa on korollisen nettorahoitusvelan oletettu pysyvän vuoden 2016 lopun tasolla koko seuraavan tilikauden ajan. Herkkyyksianalyysi näyttää yhden prosenttiyksikön korkotason muutoksen vaikutuksen alle vuoden pituiseen korkoperiodiin sidotulle nettorahoitusvelalle, -2 060,0 (-1 886,7) miljoonaa euroa, nettokorkotuotoissa.

Vuodelle 2017 yhden prosenttiyksikön muutos korkotasossa merkitsisi 20,6 (18,9) miljoonan euron muutosta nettokorkotuotoissa. Korkoriskien herkkyyksianalyysi on laskettu ennen veroja.

Korkotason muutoksella ei ole olennaista vaikutusta työsuhde-etuuksien, rahoitusvelkojen tai yritysostojen optiovelkojen nettokorkoihin.

Rahoitusvelvoitteiden ja koronmaksujen erääntyminen

Me	31.12.2016				31.12.2015			
	< 1 vuotta	1-5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä	< 1 vuotta	1-5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Korolliset rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset lainat	-	-1,0	-160,0	-161,0	-	-0,8	-	-0,8
Rahoitusleasingvelat	-13,9	-33,1	-1,7	-48,7	-10,9	-24,5	-	-35,3
Lyhytaikaiset lainat	-	-	-	-	-0,1	-	-	-0,1
Käytetyt pankkilimiitit	-1,1	-	-	-1,1	-1,0	-	-	-1,0
Koronmaksut	-0,0	-0,1	-0,0	-0,2	-0,0	-	-	-0,0
Yritysostojen optiovelat	-10,5	-	-	-10,5	-192,4	-	-	-192,4
Työsuhde-etuudet	-	-	-176,7	-176,7	-	-	-169,2	-169,2
Korottomat rahoitusvelat								
Ostovelat	-743,3	-	-	-743,3	-728,9	-	-	-728,9
Johdannaisopimukset								
Pääomasaamiset	2 530,9	98,3	-	2 629,2	2 697,4	158,1	-	2 855,4
Pääomamaksut	-2 508,8	-98,5	-	-2 607,3	-2 669,7	-153,1	-	-2 822,8
Korot, netto	-	-	-	-	0,3	-	-	0,3
Nettomaksut	-746,8	-34,5	-338,4	-1 119,7	-905,2	-20,4	-169,2	-1 094,8

Rahoitusvarojen ja -velkojen arvot luokittain

		Liite	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja saamiset	Myytävässä olevat sijoitukset	Muut rahoitusvarat ja -velat	Tasearvo yhteensä
2016 Tase-erä, Me							
Pitkäaikaiset varat							
Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		5.4			124,9		124,9
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	5.5		7,4			7,4
Työsuhde-etuudet		5.7				-	-
Lyhytaikaiset varat							
Myyntisaamiset				1 573,7			1 573,7
Johdannaisvarat			33,9				33,9
Lyhytaikaiset talletukset ja lainasaamiset	I	5.5		1 496,6			1 496,6
Rahavarat	I			589,2			589,2
Rahoitusvarat yhteensä			33,9	3 666,8	124,9	-	3 825,6
Pitkäaikainen vieras pääoma							
Lainat	I					203,1	203,1
Työsuhde-etuudet	I	5.7				176,7	176,7
Lyhytaikainen vieras pääoma							
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	I					13,9	13,9
Lyhytaikaiset lainat ja muut velat	I					1,1	1,1
Yritystojen optiovelat	I		10,5				10,5
Ostovelat						743,2	743,2
Johdannaisvelat			40,3				40,3
Maksamattomat yrityskauppahinnat						26,7	26,7
Rahoitusvelat yhteensä			50,8	-	-	1 164,8	1 215,6

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot eivät poikkea oleellisesti niiden tasearvoista. I-kirjaimella merkityt taserivit sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.

		Liite	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja saamiset	Myytävässä olevat sijoitukset	Muut rahoitusvarat ja -velat	Tasearvo yhteensä
2015 Tase-erä, Me							
Pitkäaikaiset varat							
Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		5.4			118,3		118,3
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	5.5		7,0			7,0
Työsuhde-etuudet		5.7				8,4	8,4
Lyhytaikaiset varat							
Myyntisaamiset				1 480,2			1 480,2
Johdannaisvarat			47,1				47,1
Lyhytaikaiset talletukset ja lainasaamiset	I	5.5		1 350,6			1 350,6
Rahavarat	I			552,7			552,7
Rahoitusvarat yhteensä			47,1	3 390,4	118,3	8,4	3 564,2
Pitkäaikainen vieras pääoma							
Lainat	I					32,5	32,5
Työsuhde-etuudet	I	5.7				169,2	169,2
Lyhytaikainen vieras pääoma							
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	I					10,9	10,9
Lyhytaikaiset lainat ja muut velat	I					1,1	1,1
Yritystojen optiovelat	I		192,4				192,4
Ostovelat						728,9	728,9
Johdannaisvelat			36,8				36,8
Maksamattomat yrityskauppahinnat						22,6	22,6
Rahoitusvelat yhteensä			229,2	-	-	965,2	1 194,4

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot eivät poikkea oleellisesti niiden tasearvoista. I-kirjaimella merkityt taserivit sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.

Johdannaissopimukset

Kaikki johdannaissopimukset on tehty KONEen rahoituspolitiikan mukaisesti suojautumistarkoituksessa.

Valtaosa valuuttatermiineistä ja valuuttanvaihtosopimuksista sekä valuutan- ja koronvaihtosopimuksista eräännyy vuoden kuluessa. Sähkötermiinit eräännyvät kolmen vuoden kuluessa.

Valuuttatermiinien, valuuttanvaihtosopimusten sekä valuutan- ja koronvaihtosopi-

musten käyvät arvot lasketaan johtamalla ne aktiivisilta markkinoilta saaduista hintatiedoista ja käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (käypien arvojen taso 2). Sähkötermiineille on olemassa pörssissä noteerattu markkinahinta (käypien arvojen taso 1). Rahoitussopimuksia solmitaan vain vastapuolten kanssa, joilla on korkea luottoluokitus. Näiden vastapuolten ja KONEen luottokelpoisuus huomioidaan

laskettaessa avoimien rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja.

Johdannaisten käyvät arvot esitetään taseessa bruttomääräisinä ja voidaan netottaa mahdollisissa tilanteissa kuten sopimusrikkomus tai konkurssi. Johdannaisiin perustuvat saamiset vastapuolilta olisivat netotuksen jälkeen 17,6 (20,2) miljoonaa euroa ja veloitteet 24,0 (9,9) miljoonaa euroa.

Johdannaissopimusten käyvät arvot, Me	Johdannaissopimusten käyvät arvot 31.12.2016	Johdannaissopimusten käyvät arvot 31.12.2016	Netto käypä arvo 31.12.2016	Netto käypä arvo 31.12.2015
Valuuttatermiinit ja valuuttanvaihtosopimukset				
Rahavirran suojauslaskennassa	19,9	-34,5	-14,5	5,9
Muut suojaukset	14,0	-5,4	8,6	-1,0
Valuutan- ja koronvaihtosopimukset	-	-	-	6,5
Sähkötermiinit	0,0	-0,4	-0,4	-1,2
Yhteensä	33,9	-40,3	-6,4	10,3

Johdannaissopimusten nimellisarvot, Me	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinit ja valuuttanvaihtosopimukset		
Rahavirran suojauslaskennassa	1 157,4	1 074,4
Muut suojaukset	1 471,9	1 642,7
Valuutan- ja koronvaihtosopimukset	-	138,9
Sähkötermiinit	1,6	2,6
Yhteensä	2 630,9	2 858,5

5.4 OSAKKEET JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET

Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset olivat 121,8 ja 3,0 miljoonaa euroa (114,7 ja 3,6 miljoonaa euroa) ja luokitellaan myytävissä oleviksi sijoituksiksi.

Osakkeet sisältävät 19,9 %:n omistuksen Toshiba Elevator and Building Systems Corporationissa (TELC). TELC on sijoitus listaamattomiin osakkeisiin ilman notee-

rattua markkinahintaa toimivilla markkinoilla. TELCin osakkeiden käypää arvoa ei voida määrittää luotettavasti, koska käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä eikä erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä pystytä kohtuullisesti arvioimaan. TELC esitetään myy-

tävissä olevissa sijoituksissa ja arvostetaan hankintamenoon.

Muut myytävissä olevat sijoitukset sisältävät omistuksia pörssinoteeraamattomissa yhtiöissä. Omistukset on arvostettu hankintamenoon, koska luotettavia käypiä arvoja ei ole saatavilla.

Laadintaperiaatteet

Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset luokitellaan myytävissä oleviksi sijoituksiksi.

Osakkeisiin sisältyvät pitkäaikaiset strategiset sijoitukset ovat sijoituksia listaamattomiin osakkeisiin ilman noteerattua markkinahintaa toimivilla markkinoilla. Kyseisten osakkeiden käypää arvoa ei voida määrittää luotettavasti, koska käypää arvoa

koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä eikä erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä pystytä kohtuullisesti arvioimaan. Kyseiset osakkeet esitetään myytävissä olevissa sijoituksissa ja arvostetaan hankintamenoon.

Muut myytävissä olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon, ja käyvän arvon muutos kirjataan laajan tuloslaskelman kautta oman pääoman arvon-

muutos- ja suojausrahastoon, kunnes erät myydään, eräännyvät tai muuten käytetään tai niistä kirjataan arvonalentuminen, jolloin kumulatiivinen omaan pääomaan kirjattu arvonmuutos kirjataan kyseisen tilikauden tulokseen.

Luotettavan markkina-arvon puuttuessa myytävissä olevat sijoitukset arvostetaan hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

5.5 TALLETUKSET JA LAINASAAMISET

Talletukset ja lainasaamiset, Me	31.12.2016	31.12.2015
Pitkäaikaiset lainasaamiset	7,4	7,0
Lyhytaikaiset lainasaamiset	2,2	1,0
Lyhytaikaiset talletukset	1 494,4	1 349,6
Yhteensä	1 504,0	1 357,5

Lainasaamisten käyvät arvot eivät oleellisesti poikkea tasearvoista. Lyhytaikaiset talletukset erääntyvät vuoden sisällä ja koostuvat pääosin lyhytaikaisista pankkitalletuksista ja rahamarkkinainstrumenteista.

5.6 SIJOITUKSET OSAKKUUSYHTIÖIHIN

Sijoitukset osakkuusyhtiöihin, Me	31.12.2016	31.12.2015
Tasearvo kauden alussa	4,4	4,5
Valuuttakurssien vaikutus	-0,0	0,3
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta verojen jälkeen	1,2	0,3
Saadut osingot	-0,5	-0,9
Lisäys	-	0,2
Vähennykset	-0,0	-
Tasearvo kauden lopussa	5,0	4,4

Osakkuusyhtiöistä esitetty taloudellinen informaatio perustuu viimeisimpiin saatavilla oleviin virallisiin tilinpäätöksiin ja käytettävissä oleviin ennusteisiin vuodelle 2016.

KONEen osakkuusyhtiöiden ennusteisiin perustuva tilikauden voitto vuonna 2016 oli 2,1 miljoonaa euroa. Viimeisten virallisten tilinpäätösten perusteella KONEen osakkuusyhtiöiden taseiden

loppusumma oli yhteensä 18,9 miljoonaa euroa ja oma pääoma 12,4 miljoonaa euroa. Yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2015 oli 37,4 miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 2,7 miljoonaa euroa.

Laadintaperiaatteet

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiö on yhtiö, jossa konsernilla on 20–50 prosenttia äänivallasta ja vähintään 20 prosentin omistusosuus tai jossa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöstiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pää-

omaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin tuloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista. Konsernin investoinnit osakkuusyhtiöihin hankinta-ajankohtana, mukaan lukien osakkuusyhtiöiden oman pääoman muutokset hankinta-ajankohdan jälkeen, on esitetty

taseessa kohdassa "Osuudet osakkuusyhtiöissä". Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista sisältää myös vaiheittaisessa hankinnassa aikaisemmin omistetun osuuden uudelleenarvostustuloksen.

Liiketapahtumat osakkuusyhtiöiden kanssa, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tavaroiden ja palveluiden myynnit	0,0	0,0
Tavaroiden ja palveluiden ostot	20,9	28,6

Osakkuusyhtiövelat

Velat osakkuusyhtiöille, Me	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat	1,9	6,7
Siirtovelat	0,2	-
Yhteensä	2,1	6,7

5.7 TYÖSUHDE-ETUUKSET

KONEella on eri maissa useita erilaisia etuusjärjestelyjä, joista osa on maksupohjaisia ja osa etuuspohjaisia. Suurin osa järjestelyistä on maksupohjaisia.

KONEen merkittävimmät rahastoidut etuuspohjaiset järjestelyt ovat Ison-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. KONE rahastoi varoja etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin paikallisten säännösten mukaisesti. Rahastoituja varoja hallinnoivat konsernin ulkopuoliset rahastonhoitajat. Varat allokoitetaan osakkeisiin ja kiinteäkorkoisiin sijoitusinstrumentteihin, jotta tuottoaste vastaisi tavoitetasoa valitulla riskirakenteella. Riippumattomat aktuaarit suorittavat vastuuden arvostamisen. Vakuutusmatemaattisissa eläkevastuulaskelmissa käytettävät diskonttokorot määräytyvät markkinakorkokannan mukaan.

Ison-Britanniassa eläkejärjestely perustuu Ison-Britannian eläkevalvontaviranomaisen antamaan ohjeistukseen. Etuuspohjainen eläkejärjestely on ollut suljettu uusilta jäseniltä maaliskuusta 2002 lähtien ja sitä hallinnoidaan eläkesäätiön kautta (KONE Pension Trustees Ltd).

Yhdysvalloissa osa työntekijöistä kuuluu rahastoidun etuuspohjaisen eläkejärjestelyn piiriin, jota hallinnoi KONE Inc:n eläkekomitea. Eläkejärjestelyn lisäksi KONE

tarjoaa työsuhteen jälkeisen sairaus- ja henkivakuutusjärjestelyn. Kyseisiä, pääasiassa rahastoimattomia järjestelyjä käsitellään IFRS:ssä etuuspohjaisina järjestelyinä. Lisäksi Yhdysvalloissa KONE on osallisena usean työnantajan yhteisessä työntekijöiden etuusjärjestelyssä. Tässä maksupohjaisessa etuusjärjestelyssä KONE maksaa tehtyihin työtunteihin perustuvia maksuja. KONEen vastuu on rajoitettu näihin maksuihin.

KONEen merkittävimmät rahastoimattomat etuuspohjaiset järjestelyt ovat Saksassa, Italiassa (Trattamento di Fine Rapporto, työsuhteen päättymiseen liittyvät etuusjärjestelyt) ja Ruotsissa. Saksan ja Italian järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Ruotsissa eläketurva on järjestetty sekä maksupohjaiseen että rahastoimattomaan etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn (ITP, Industrins och handelns tilläggspension) perustuen.

KONEella on maksupohjaisia eläkejärjestelyitä ja muita työsuhteen jälkeisiä etuusjärjestelyitä useimmissa maissa. Maksupohjaisissa järjestelyissä maksetut etuudet kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jonka aikana ne ovat syntyneet. KONEen ei tarvitse kirjata velkaa, koska KONEen vastuu rajoittuu maksuperusteisiin kuluihin.

Suomessa maksupohjainen eläkejärjestely perustuu Työntekijän eläkelakiin (TyEL), jonka mukaan eläke-etuudet perustuvat suoraan edunsaajan ansioihin. Järjestelyyn kuuluvia varoja ylläpitävät eläkevakuutusyhtiöt.

Etuuspohjaiset järjestelyt altistavat KONEen useille riskeille: Etuuspohjaisten järjestelyjen velvoitteiden arvostamisessa käytetyt diskonttokorot määrittävät yritysainojen tuottoja käyttäen. Yrityslainojen tuottojen aleneminen korottaa etuuspohjaisten järjestelyjen velvoitteen nykyarvoa. Jos etuuspohjaisten järjestelyjen varojen tuotto on heikompi kuin yrityslainojen tuotto, voi se johtaa järjestelyn rahoitusvajeeseen. Nämä mahdolliset vajeet voivat velvoittaa KONEen tekemään lisäsuorituksia etuusjärjestelyihin.

Jotkin KONEen etuuspohjaisista järjestelyistä ovat kytketty yleiseen inflaatioon ja palkkatason kehitykseen. Korkeampi inflaatio ja palkkataso johtaa korkeampaa etuuspohjaisen järjestelyn nykyarvoon.

Osa etuuspohjaisista järjestelyistä velvoittaa KONEen tarjoamaan elinaikaisia etuuksia edunsaajille. Elinaikadotteen nouseminen nostaa näiden järjestelyjen velvoitteen nykyarvoa.

Laadintaperiaatteet

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on lukuisia eläkejärjestelyjä, jotka noudattavat eri maiden paikallisia säännöstöjä ja käytäntöjä. Nämä järjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Eläkejärjestelyt rahoitetaan yleensä työntekijöiden ja asianomaisten konserniyhtiöiden suorituksina eläkevakuutusyhtiöille tai -rahastoille. Eläkekulut ja -vastuut perustuvat paikallisten viranomaisen tai riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen laskelmiin. Konsernin suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekustannukset määritetään käyttäen ennakoitua

etuuksien perustua mene-
telmää (projected unit credit method). Tämän menetelmän mukaan eläkemenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi jaksottaen kustannukset työntekijöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen säännönmukaisesti tekemien laskelmien ja järjestelyistä johtuvien velvoitteiden sekä järjestelyihin kuuluvien varojen arvostusten perusteella. KONE esittää etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot henkilöstökuluissa ja nettokorot rahoituskuluissa.

Eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien

varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla. Vakuutusmatemaattisten etuuspohjaisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy markkinakorkokannan mukaan. Työsuhde-etuuksien uudelleenarvostukset kirjataan muun laajan tuloksen eriin. Työkyvyttömyyseläkevastuu, jonka määrä riippuu työntekijän palvelusajasta, arvostetaan sillä perusteella, miten todennäköistä työkyvyttömyyseläkekorvauksen suorittaminen on sekä minkä pituiselta palvelusajalta korvausta maksetaan. Työsuhde-etuusvelka esitetään osana korollista nettovelkaa.

Eläkevelvoitteet taseessa, Me	31.12.2016	31.12.2015
Työsuhde-etuudet		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	159,4	142,6
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	17,3	18,2
Yhteensä	176,7	160,8

	31.12.2016		31.12.2015	
	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Eläkelveloitteet taseessa, Me				
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	83,0	0,8	84,0	0,7
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	474,3	17,5	453,7	18,4
Varojen käypä arvo	-397,8	-1,0	-395,1	-0,9
Yhteensä	159,4	17,3	142,6	18,2

	31.12.2016		31.12.2015	
	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Taseen eläkelveloitteiden täsmäytys				
Veloitteet työsuhte-etuuksista tilikauden alussa	151,1	18,2	161,3	17,7
Saamiset työsuhte-etuuksista tilikauden alussa	-8,4	-	-	-
Nettovelvoite tilikauden alussa	142,6	18,2	161,3	17,7
Valuuttakurssien vaikutus	2,1	0,6	5,1	2,0
Tuloslaskelmaan kirjatut eläkekulut	14,2	0,9	-0,4	0,9
Uudelleenarvostus	18,6	-2,0	4,2	-1,7
Maksetut suoritukset	-16,3	-0,5	-27,6	-0,7
Uudelleenluokittelut	-1,9	-	-	-
Nettovelvoite tilikauden lopussa	159,4	17,3	142,6	18,2
Veloitteet työsuhte-etuuksista tilikauden lopussa	159,4	17,3	151,1	18,2
Saamiset työsuhte-etuuksista tilikauden lopussa	-	-	-8,4	-
Nettovelvoite tilikauden lopussa	159,4	17,3	142,6	18,2

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tuloslaskelmaan kirjatut eläkekulut, Me		
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	184,8	161,9
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	14,2	-0,4
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,9	0,9
Yhteensä	199,9	162,3

	1.1.–31.12.2016		1.1.–31.12.2015	
	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Tuloslaskelmaan kirjatut eläkekulut, Me				
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	12,0	0,3	13,6	0,3
Nettokorkokulu	3,5	0,6	4,2	0,6
Aikaisempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot	-0,1	-	-0,2	-
Veloitteiden täyttäminen	-	-	-	-
Järjestelyjen supistaminen	-1,1	-	-18,1	-
Yhteensä	14,2	0,9	-0,4	0,9

Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli 55,6 (-0,5) miljoonaa euroa.

Etuuspohjaiset järjestelyt: Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset	1.1.–31.12.2016		1.1.–31.12.2015	
	Eurooppa	Yhdysvallat	Eurooppa	Yhdysvallat
Diskonttokorko (%)	2,45	3,97	3,43	3,89
Tuleva palkankorotusolettamus (%)	2,9	4,0	2,9	4,0
Eläkkeiden korotusolettamus (%)	2,9	4,0	2,8	4,0

Etuuspohjaisen veloitteen herkkyyden vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksille	Vaikutus etuuspohjaiseen veloitteeseen	
	31.12.2016	31.12.2015
Diskonttokorko, +0,25 %-yksikköä	-3,9 %	-3,8 %
Diskonttokorko, -0,25 %-yksikköä	4,4 %	4,3 %
Eläkkeiden korotusolettamus, +0,25 %-yksikköä	2,0 %	2,1 %
Eläkkeiden korotusolettamus, -0,25 %-yksikköä	-1,9 %	-1,4 %

Edellä esitetty herkkyyshanalyysi kattaa 78 (79) prosenttia KONEen etuuspohjaisen veloitteen kokonaismäärästä. Herkkyydet on laskettu muuttamalla yhtä muuttujaa kerrallaan muiden pysyessä vakiona.

5.8 RAHOITUSLEASINGVELAT

Konsernilla on rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltavia vuokrasopimuksia koneisiin ja kalustoon sekä kiinteistöihin. Sopimusehdot vaihtelevat tapauskohtaisesti.

Me	31.12.2016	31.12.2015
Vähimmäisvuokrat		
Yhden vuoden kuluessa	14,7	11,4
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	34,3	24,9
Yli viiden vuoden kuluttua	2,3	-
	51,3	36,3
Kertymättömät rahoituskulut	-2,6	-0,9
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	48,7	35,3

Me	31.12.2016	31.12.2015
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	13,9	10,9
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	33,1	24,5
Yli viiden vuoden kuluttua	1,7	-
Yhteensä	48,7	35,3

Laadintaperiaatteet

Vuokrasopimukset

Konsernilla on vuokrasopimuksia, jotka käsitellään konsernituloslaskelmassa vuokratuluna, joka jaksetaan tasaisesti vuokraajalle. Rakennuksia sekä koneita ja kalustoa koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiseen

liittyvistä riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi.

Rahoitusleasingsopimukset merkitään taseeseen hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon, ja siitä tehdään poistot. Vuokraveroitukset rahoituskuluilla vähennettynä sisältyvät korollisiin velkoihin. Maksusuori-

tukset jaetaan velan vähennykseen ja rahoitusmenoon siten, että jäljellä olevan velan korkoprosentti pysyy samana.

Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut rakennukset, koneet ja laitteet poistetaan joko käyttöaikanaan tai vuokrasopimuksen aikana siten, että poistoajaksi valitaan näistä lyhyempi.

5.9 VASTUUT

Vastuut, Me	31.12.2016	31.12.2015
Takaukset		
Muiden puolesta	11,2	6,9
Muut vuokrasopimukset	315,6	277,7
Yhteensä	326,8	284,6

Pankit ja rahoituslaitokset ovat antaneet takauksia KONEen tytäryhtiöiden normaalin liiketoiminnan vastuiden vakuudeksi enintään 1 411,4 (1 322,7) miljoonan euron arvosta 31.12.2016. Konserni vuokraa ajoneuvoja, koneita, kalustoa sekä kiinteistöjä ehdoiltaan vaihtelevilla muilla vuokrasopimuksilla.

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat, Me

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Yhden vuoden kuluessa	73,1	73,6
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	162,6	153,8
Yli viiden vuoden kuluttua	79,9	50,3
Yhteensä	315,6	277,7

Tilikauden tulokseen sisältyy 87,6 (92,7) miljoonaa euroa vuokratulua.

6

MUUT

6.1 JOHDON HENKILÖSTÖETUUDET

Yhtiön johto koostuu hallituksesta ja johtokunnasta.

Johdolle maksetut palkat ja palkkiot, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Palkat ja palkkiot	8,0	7,5
Osakeperusteiset maksut	14,4	13,8
Yhteensä	22,4	21,3

**Hallitukselle ja toimitusjohtajalle
maksetut kuluksi kirjatut palkat ja palkkiot,
1 000 e ²⁾**

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Herlin Antti, hallituksen puheenjohtaja ¹⁾	528,5	529,0
Herlin Jussi, hallituksen varapuheenjohtaja	105,8	51,5
Ehrnrooth Henrik, toimitusjohtaja ¹⁾	750,0	750,0
Alahuhta Matti	36,5	38,0
Brunila Anne	37,0	38,0
Herlin Iiris	36,0	36,5
Kant Ravi	42,5	40,0
Kaskeala Juhani	37,5	39,0
Pietikäinen Sirpa	36,5	36,5
Matsubara Kazunori	-	33,5
Hämäläinen-Lindfors Sirkka	-	0,5
Yhteensä	1 610,3	1 592,5

- ¹⁾ Tilikaudelta 2016 Antti Herlinille on lisäksi kertynyt suoriteperusteisesti bonusta 391 800 euroa ja Henrik Ehrnroothille 600 000 euroa. Nämä maksetaan vuoden 2017 aikana. Lisäksi Henrik Ehrnroothille huhtikuussa 2016 maksettu osakeperusteinen palkkio tilikaudelta 2015 oli 3 527 900 euroa.
- ²⁾ Sisältävät myös yhtiökokouksen 7.3.2016 päättämät hallituksen vuosipalkkiot KONE Oyj:n osakkeina.

Hallituksen päätoimisen puheenjohtajan Antti Herlinin palkka muodostuu peruspalkasta ja hallituksen vuosittain päättämästä, konsernin tulokseen perustuvasta tulospalkkiosta. Tulospalkkion enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta. Antti Herlinin peruspalkka vuonna 2016 oli 468 488 euroa. Lisäksi hänelle on suoriteperusteisesti kertynyt 391 800 euroa bonusta vuodelta 2016 ja hänelle on maksettu työskentelystä hallituksen puheenjohtajana palkkioita 60 000 euroa. Antti Herlinin osakeomistus selviää taulukosta sivulla 79. Hallituksen päätoimisen puheenjohtajan eläkeikä ja eläke määräytyvät eläkelakien mukaisesti. Lakisääteinen

eläkemeno oli 168 465 euroa vuonna 2016. Ennenaikaisesta eläkkeestä ei ole tehty erillistä sopimusta.

Toimitusjohtaja Henrik Ehrnroothin palkka muodostuu peruspalkasta ja hallituksen vuosittain päättämästä konsernin avaintavoitteisiin perustuvasta tulospalkkiosta, jonka enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta. Henrik Ehrnroothin peruspalkka vuonna 2016 oli 750 000 euroa. Lisäksi hänelle on suoriteperusteisesti kertynyt 600 000 euroa bonusta vuodelta 2016. Henrik Ehrnroothin osakeomistus selviää taulukosta sivulla 79. Henrik Ehrnrooth on mukana konsernin ylimmän johdon osakepohjaisessa kannus-

© Cayan Group

tinjärjestelmässä. Kannustinjärjestelmän mukaan mahdollinen palkkio perustuu KONEen liikevaihdon ja liikevoiton kasvuun. Huhtikuussa 2016 vuodelta 2015 Henrik Ehrnroothille suoritettu palkkio oli 3 527 900 euroa koostuen 40 495 KONEen B-sarjan osakkeesta ja rahapalkkiosta järjestelmästä aiheutuvien verojen ja veroluonteisten maksujen kattamiseksi. Vuodelta 2016 kertynyt ja huhtikuussa 2017 maksettava palkkio on vastaavasti yhteensä 36 715 KONEen B-sarjan osaketta lisättynä rahapalkkiolla järjestelmästä aiheutuvien verojen ja veroluonteisten maksujen kattamiseksi. Henrik Ehrnroothin eläkeikä ja eläke määräytyvät eläkelakien mukaisesti. Lakisääteinen eläkemeno oli 260 775 euroa vuonna 2016. Ennenaikaisesta eläkkeestä ei ole tehty erillistä

sopimusta. Irtisanomistilanteessa hänellä on oikeus enintään 18 kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen, joka sisältää kuuden kuukauden irtisanomisajan palkan.

Johtokunnan jäsenten palkka muodostuu kiinteästä peruspalkasta sekä tulospalkkiosta, joka perustuu konsernin tulokseen ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tulospalkkion suuruudesta päättää nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, kuitenkin niin, että se on enintään 50 prosenttia vuosipalkasta. Johtokunnan jäsenten osakeomistus selviää taulukosta sivulla 79. Johtokunnan jäsenet ovat mukana ylimmän johdon osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä. Kannustinjärjestelmän perusteella johtokunnan jäsenille luovutettiin huhtikuussa 2016 yhteensä 183 732 KONEen B-sarjan osaketta sekä rahapalk-

kio, jonka määrä vastaa järjestelmästä johtokunnan jäsenille aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Vuodelta 2016 kertynyt ja huhtikuussa 2017 maksettava palkkio on vastaavasti yhteensä 282 142 KONEen B-sarjan osaketta sekä verojen ja veroluonteisten maksujen määräinen rahapalkkio. Johtokunnan jäsenillä ei ole sopimusta varhennetusta eläkeiästä. Irtisanomiskorvaus on enintään 15 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, joka sisältää kuuden kuukauden irtisanomisajan palkan.

Hallituksen jäsenen Matti Alahuhdan (toimitusjohtaja 31.3.2014 saakka) eläkevastuuvelan määrä taseessa 31.12.2016 on 6,6 miljoonaa euroa ja KONEen kuukausittain hänelle maksama eläke on 21 594 euroa (joulukuu 2016).

6.2 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Yhtiössä on käytössä kaksi erillistä osakepohjaista kannustinjärjestelmää. Toinen osakepohjainen kannustinjärjestelmä on suunnattu KONEen ylimmälle johdolle kattaen n. 60 henkilöä (toimitusjohtaja, johtokunta ja muu ylin johto) ja toinen muille erikseen määriteltäville KONEen avainhenkilöille, yhteensä n. 425 henkilölle. Molempien ohjelmien mahdollinen palkkio määräytyy vuosittain liikevaihdon ja liikevoiton kasvun perusteella. Yhtiön hallituksella on kuitenkin mahdollisuus muuttaa tavoitteiden perusteita vuosittain. Mahdollinen palkkio maksetaan KONE Oyj:n B-sarjan osakkeina sekä rahana siltä

osin, mikä tarvitaan kattamaan osakkeista aiheutuvat verot ja veronluontoiset maksut. Kannustinjärjestelmiin liittyy kielto luovuttaa palkkiona saatuja osakkeita sekä osakkeiden ja rahasuorituksen palautusvelvollisuus työ- tai toimisuhteen päättyessä kahden vuoden aikana kunkin ansaintajakson päättymisestä. Osana ylimmän johdon osakepohjaista kannustinjärjestelmää on asetettu pitkän aikavälin tavoite ylimmän johdon omistukselle.

Osana aikaisempaa osakepohjaista kannustinjärjestelmää luovutettiin huhtikuussa 2016 ylimmälle johdolle 391 662 osaketta tilikauden 2015 tavoitteiden toteutumisen

perusteella. Tilikauden 2016 aikana em. luovutetuista osakkeista yhtiölle palautui 38 182 kappaletta. Huhtikuussa 2017 ylimmälle johdolle tullaan luovuttamaan 485 966 osaketta tilikauden 2016 tavoitteiden toteutumisen perusteella. Muille erikseen määriteltäville avainhenkilöille luovutetaan tammikuussa 2019 yhteensä 326 113 osakkeen arvoinen palkkio vähennettynä määrällä, joka tarvitaan kattamaan osakkeista aiheutuvat verot ja veronluontoiset maksut.

Optio-oikeudet

KONE Oyj:llä oli tilikauden 2016 aikana liikkeelle laskettuna kolme optio-ohjelmaa. Optio-oikeuksilla kannustetaan konsernin avainhenkilöitä pitkäjänteiseen työnteokseen omistaja-arvon kasvattamiseksi ja pyritään vahvistamaan heidän sitoutumistaan yritykseen tarjoamalla kansainvälisesti kilpailukykyinen kannustinjärjestelmä. Optio-ohjelmien piiriin eivät kuulu yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet eivätkä muut sellaiset avainhenkilöt, jotka olivat ennen vuotta 2016 mukana muissa osakepohjaisissa kannustinohjelmassa kuin optio-ohjelmissa.

Optio-oikeuksia 2013 annettiin yhtiön hallituksen 24. tammikuuta 2013 tekemällä päätöksellä, perustuen varsinaisen yhtiökokouksen 1. maaliskuuta 2010 antamaan valtuutukseen. Optio-oikeuksia annettiin noin 480 konsernin avainhenkilölle. Optio-oikeuksia annettiin yhteensä enintään 750 000 kappaletta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä kaksi (2) KONE Oyj:n B-sarjan uutta osaketta. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2015–30.4.2017. Osakkeiden merkintäaika alkoi 1.4.2015, ja optio-oikeudet 2013 otettiin julkisen kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla 1.4.2015, koska KONE-konsernin tilikausien 2013–2014 taloudellinen kehitys oli ollut yhtiön hallituksen kokonaisarvion perusteella vähintään yhtä hyvä kuin KONEen merkittävimmillä kilpailijoilla keskimäärin. Tilikauden

aikana optio-oikeuksilla 2013 merkittiin yhteensä 749 438 uutta B-sarjan osaketta. Osakemerkinnöistä saatu merkintähinta oli 18,0 miljoonaa euroa tilikauden 2016 aikana. Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella oli 29,125 euroa osakkeelta, minkä lisäksi merkintähintaa alennetaan ehtojen mukaisissa tapauksissa, muun muassa ennen osakkeiden merkintää tapahtuvien osingonjakojen määrällä. Merkintähintana 31. joulukuuta 2016 on 24,00 euroa osakkeelta.

Optio-oikeuksia 2014 annettiin yhtiön hallituksen 20. joulukuuta 2013 tekemällä päätöksellä varsinaisen yhtiökokouksen 1. maaliskuuta 2010 antamaan valtuutukseen perustuen. Optio-oikeuksia annettiin noin 530 konsernin avainhenkilölle yhteensä enintään 1 500 000 kappaletta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä yhden (1) B-sarjan uuden osakkeen. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2016–30.4.2018. Osakkeiden merkintäaika alkoi 1.4.2016, ja optio-oikeudet 2014 otettiin julkisen kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla 1.4.2016, koska KONE-konsernin tilikausien 2014–2015 taloudellinen kehitys oli ollut yhtiön hallituksen kokonaisarvion perusteella vähintään yhtä hyvä kuin KONEen merkittävimmillä kilpailijoilla keskimäärin. Tilikauden aikana optio-oikeuksilla 2014 merkittiin yhteensä 13 130 uutta B-sarjan osaketta. Osakemerkinnöistä saatu merkintähinta

oli 0,4 miljoonaa euroa tilikauden 2016 aikana. Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella oli 31,80 euroa osakkeelta, minkä lisäksi merkintähintaa alennetaan ehtojen mukaisissa tapauksissa, muun muassa ennen osakkeiden merkintää tapahtuvien osingonjakojen määrällä. Merkintähintana 31. joulukuuta 2016 on 28,20 euroa osakkeelta.

Optio-oikeuksia 2015 annetaan yhtiön hallituksen 18. joulukuuta 2014 tekemällä päätöksellä varsinaisen yhtiökokouksen 1. maaliskuuta 2010 antamaan valtuutukseen perustuen. Optio-oikeuksia annetaan noin 560 konsernin avainhenkilölle yhteensä enintään 1 500 000 kappaletta. Osakkeen alkuperäinen merkintähinta optio-oikeudella oli 36,20 euroa osakkeelta, minkä lisäksi merkintähintaa alennetaan ehtojen mukaisissa tapauksissa, muun muassa ennen osakkeiden merkintää tapahtuvien osingonjakojen määrällä. Merkintähintana 31. joulukuuta 2016 on 33,60 euroa osakkeelta. Kullakin optio-oikeudella voi merkitä yhden (1) B-sarjan uuden tai yhtiön hallussa olevan oman osakkeen. Osakkeiden merkintäaika on 1.4.2017–30.4.2019. Osakkeiden merkintäaika alkaa 1.4.2017, koska KONE-konsernin tilikausien 2015–2016 taloudellinen kehitys on ollut yhtiön hallituksen kokonaisarvion perusteella vähintään yhtä hyvä kuin KONEen merkittävimmillä kilpailijoilla keskimäärin.

Optio-oikeudet	Optio-ohjelmien perusteella henkilöstölle myönnetty	Henkilöstölle myönnettyistä toteuttamatta olevat optio-oikeudet	Tytäryhtiön hallussa olevat 31.12.2016	B-osakkeiden määrä, jonka yksi optio-oikeus oikeuttaa merkitsemään	Osake-merkintähinta, e	Osakkeiden merkintäaika
2013	695 000	257 139	55 000	2	24,00	1.4.2015–30.4.2017
2014	1 367 000	1 353 870	133 000	1	28,20	1.4.2016–30.4.2018
2015	1 409 000	1 409 000	91 000	1	33,60	1.4.2017–30.4.2019
Yhteensä	3 471 000	3 020 009	279 000			

Ulkona olevien optio-oikeuksien määrän muutos	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Ulkona olevien optio-oikeuksien määrä 1.1.	3 577 858	2 623 156
Myönnetty optio-oikeudet	0	1 488 000
Palautetut optio-oikeudet	-170 000	-35 000
Rauenneet optio-oikeudet	0	-105
Käytetyt optio-oikeudet	-387 849	-498 193
Ulkona olevien optio-oikeuksien määrä 31.12.	3 020 009	3 577 858
Toteutettavissa olevat optio-oikeudet 31.12.	1 611 009	631 858

Optio-ohjelmien arvonmääritys on tehty käyttäen Black-Scholes -arvonmääritysmallia. Käypien arvojen määritysparametrejä ovat:

	2015	2014	2013 *)
Osakehintaa myöntämishetkellä, e *)	37,37	32,40	58,50
Alkuperäinen merkintähinta, e *)	36,20	31,80	58,25
Voimassaoloaika (vuotta)	4,4	4,4	4,3
Odotettu volatilitteetti, %	24	24	24
Riskitön korko, %	0,6	1,9	1,6
Myöntämispäivänä määritelty option käypä arvo, e	8,44	7,83	13,13

*) 2013-optio-ohjelman osalta lukuja ei ole oikaistu joulukuussa 2013 toteutetun maksuttoman osakeannin (1:2) suhteen.

Osakkeen merkintähintaa alennetaan ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä.

Laadintaperiaatteet

Osakeperusteiset maksut

Optio-ohjelmien optio-oikeudet on arvoitettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Kuluksi kirjattava määrä perustuu konsernin arvioon niiden optioiden määrästä, joihin odotetaan syntyvän oikeus syntymisajanjakson aikana. Käypä arvo määritetään Black-Scholes-hinnoittelumallilla. Ei-markkinaperusteisten ehtojen (liikevaihdon ja liikevoiton kasvutavoitteet) vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon arviossa niiden optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta optioiden määrästä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Optio-oikeuksia

käytettäessä ja annettaessa uusia osakkeita kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osuus merkintähinnasta kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Mikäli optio-oikeuksia käytettäessä annetaan hallussa olevia omia osakkeita, merkintähinta kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

KONEella on käytössä kaksi erillistä osakepohjaista kannustinjärjestelmää konsernin ylimmälle johdolle ja muille avainhenkilöille. Osakepalkkiojärjestelmät sisältävät sekä B-sarjan osakkeina maksettavan että rahana maksettavan etuuden, jos ohjelman ehdot täyttyvät. Osakkeina maksettavan etuuden käypä arvo on osakkeen arvo myöntämishetkellä ja se kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Kuluksi kirjattava

määrä perustuu konsernin arvioon niiden osakkeiden määrästä, joihin odotetaan syntyvän oikeus. Ei-markkinaperusteisten ehtojen (liikevaihdon ja liikevoiton kasvutavoitteet) vaikutuksia ei sisällytetä etuusien käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon arviossa jaettavien osakkeiden määrästä. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta osakkeiden määrästä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Rahana maksettava etuus on järjestelystä aiheutuvien verojen ja veronluonteisten maksujen määräinen. Se kirjataan velaksi myöntämishetkellä ja jokaisena tilinpäätöshetkenä arvioitujen osakkeina maksettavien etuusien perusteella ja jaksotetaan kertyneen työajan mukaan. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Osakeperusteiset maksut

Osakeperusteisten maksujen kuluvaikutus, Me	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Osakkeina maksettavat	17,0	19,5
Rahana maksettavat	16,4	14,4

Osakkeet ja osakkeenomistajat

KONEEN OSAKE

KONEella on kaksi osakesarjaa: A ja B. Ainoastaan B-sarjan osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Kaupankäynti KONEen B-sarjan osakkeilla alkoi 2.1.1967.

Äänioikeudet

A-sarjan osakkeilla on kullakin yksi ääni. Kymmenen B-sarjan osaketta oikeuttaa yhteen ääneen, kuitenkin siten, että kullakin osakkeenomistajalla on vähintään yksi ääni.

Osinkopolitiikka

KONEella ei ole määriteltyä osinkopolitiikkaa. Osingonjaossa B-sarjan osakkeille on maksettava enemmän osinkoa kuin A-sarjan osakkeille.

Eri osakesarjoille maksettavan osingon erotus on vähintään 1 prosentti ja enintään 2,5 prosenttia laskettuna osakkeen kirjanpidollisesta vasta-arvosta, joka on 0,125 euroa.

Päätöskurssit

31.12.2016	42,57
31.12.2015	39,17
Muutos	+8,7 %

Osakenoteeraukset

Korkein	47,89
Alhaisin	35,50
Volyymilla painotettu keskihinta	41,47

KONEen osakepääoma koostuu seuraavista osakkeista:

	Kappaletta	Nimellisarvo, euroa
A-sarja	76 208 712	9 526 089
B-sarja	449 960 170	56 245 021
Yhteensä	526 168 882	65 771 110

	KONEen B-osake	KONE 2013 -optio-oikeus	KONE 2014 -optio-oikeus
Kaupankäyntitunnus			
Nasdaq Helsinki Oy:ssä	KNEBV	KNEBVEW113	KNEBVEW114
ISIN-koodi	FI0009013403	FI4000146832	FI4000197918
Kirjanpidollinen vasta-arvo	EUR 0,125		
Merkintäsuhde		1:2	1:1

Markkina-arvo

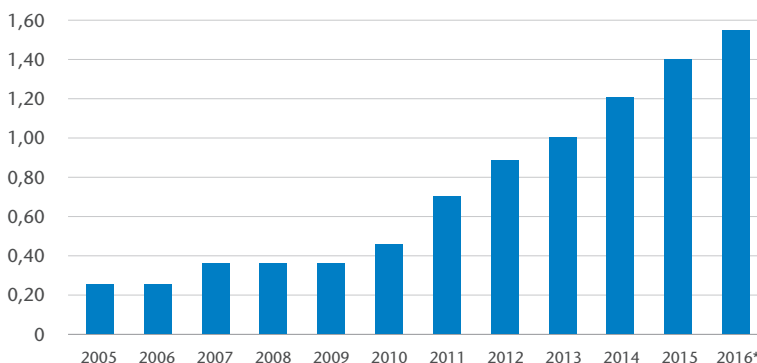
31.12.2016

21 851 miljoonaa euroa

Osinkoehdotus

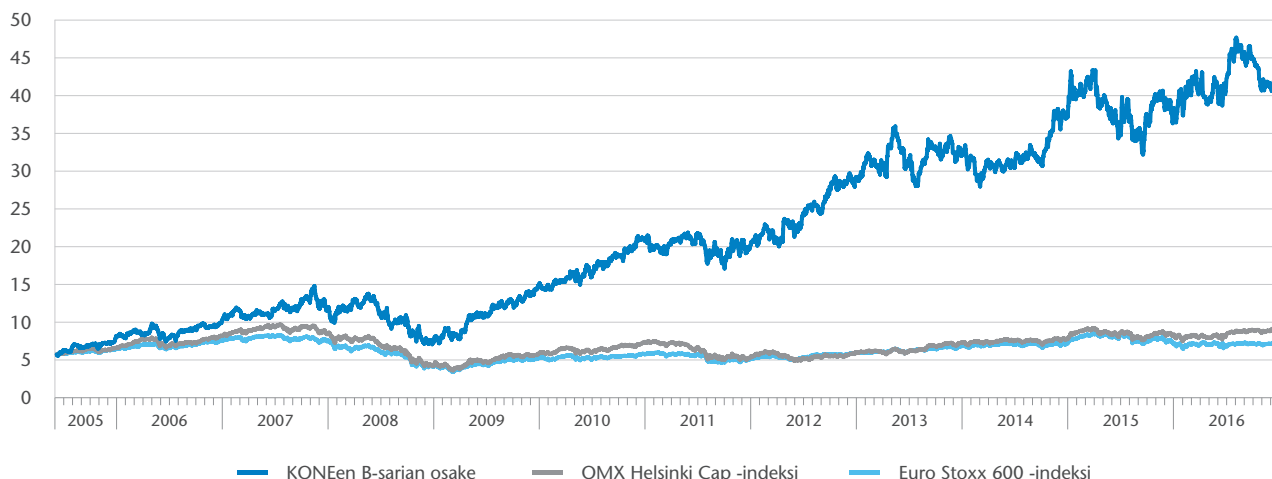
1,55 B-sarjan osakkeelta

KONEen B-sarjan osakkeen osinko/osake, 2005–2016, EUR

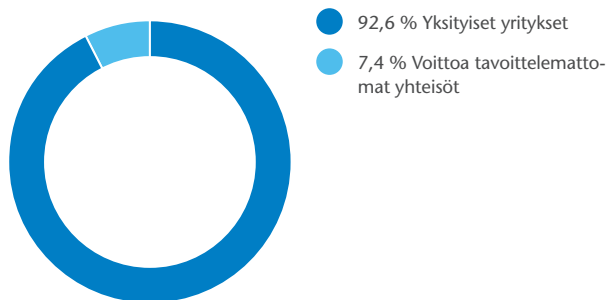
*) Hallituksen osinkoehdotus vuodelle 2016

KONEen B-sarjan osakkeen kurssikehitys 1.6.2005–31.12.2016, EUR

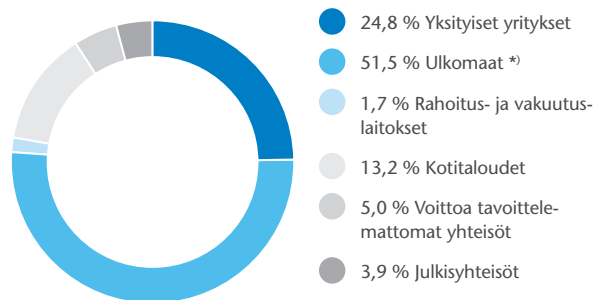

OSAKKEENOMISTAJAT

A-sarjan osakkeet, %

B-sarjan osakkeet, %

*) Sisältää myös hallintarekisteröidyt osakkeet.

OMISTUSMÄÄRÄJAKAUMA 31.12.2016 OMISTUSMÄÄRÄN MUKAAN

Arvo-osuukien määrä	Omistuksia	% omistajista	Osakemäärä	% osakekannasta
1 – 10	3 785	6,59	23 607	0,00
11 – 100	21 388	37,22	1 133 845	0,22
101 – 1 000	24 378	42,42	9 148 950	1,74
1 001 – 10 000	6 957	12,11	19 757 148	3,75
10 001 – 100 000	844	1,47	21 863 634	4,16
100 001 –	119	0,21	474 198 930	90,12
Yhteensä	57 471	100,00	526 126 114	99,99
Yhteistilillä ja odotusluettelolla			42 768	0,01
Liikkeeseenlaskettu määrä		100,00	526 168 882	100,00

SUURET OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2016

	A-sarja, kpl	B-sarja, kpl	Yhteensä	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
1 Herlin Antti	70 561 608	44 984 977	115 546 585	21,96	61,93
Holding Manutas Oy ¹⁾	54 284 592	35 214 254	89 498 846	17,01	47,69
Security Trading Oy ²⁾	16 277 016	8 083 016	24 360 032	4,63	14,10
Herlin Antti	0	1 687 707	1 687 707	0,32	0,14
2 Polttina Oy	0	17 475 330	17 475 330	3,32	1,44
3 Wipunen varainhallinta Oy	0	16 350 000	16 350 000	3,11	1,35
4 Riikantorppa Oy	0	16 000 000	16 000 000	3,04	1,32
5 Koneen säätö	5 647 104	9 859 632	15 506 736	2,95	5,47
6 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma	0	4 570 076	4 570 076	0,87	0,38
7 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	0	4 300 860	4 300 860	0,82	0,35
8 Blåberg Olli	0	4 110 000	4 110 000	0,78	0,34
9 Valtion Eläkerahasto	0	3 500 000	3 500 000	0,67	0,29
10 Blåberg Karolina	0	2 411 960	2 411 960	0,46	0,20
10 suurinta osakkeenomistajaa yhteensä	76 208 712	123 562 835	199 771 547	37,97	73,07
Ulkomainen omistus ³⁾	0	231 511 970	231 511 970	44,00	19,10
Hankitut omat osakkeet	0	12 884 141	12 884 141	2,45	1,06
Muut osakkeenomistajat	0	82 001 224	82 001 224	15,58	6,77
Yhteensä	76 208 712	449 960 170	526 168 882	100,00	100,00

Kymmenen suuren osakkeenomistajan lista kattaa merkittävät osakkeenomistajat, joilla on suomalainen arvo-osuustili.

¹⁾ Antti Herlinin omistuksessa on 1,1 % Holding Manutas Oy:n osakkeista ja 12,8 % äänistä ja yhdessä hänen määräysvalta-yhtiönsä Security Trading Oy:n kanssa 51,0 % osakkeista ja 62,7 % äänistä.

²⁾ Antti Herlinin omistuksessa on 99,9 % Security Trading Oy:n osakkeista ja 99,8 % äänistä. Security Trading Oy:n kokonaisomistus KONE Oyj:n B-sarjan osakkeista on 8 283 016 kappaletta, kun otetaan huomioon osakelainauksen kohteena 31.12.2016 olleet 200 000 osaketta.

³⁾ Ulkomainen omistus sisältää myös hallintarekisteröidyt osakkeet.

Hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten osakkeenomistus

KONE Oyj:n hallituksen jäsenillä ja puheenjohtajalla oli 31. joulukuuta 2016 omistuksessaan 70 561 608 A-sarjan ja 46 191 776 B-sarjan osaketta. Hallituksen osakkeenomistuksen osuus osakkeiden kokonaismäärästä oli noin 22,2 % ja kokonaissäänimäärästä 62,0 %.

Lisätietoa hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten osakkeenomistuksesta löytyy sivulta 79.

OSAKEKOHTAISIA TUNNUSLUKUJA, 1.1.–31.12

Osakekohtaisia tunnuslukuja, 1.1.–31.12	2016	2015	2014	2013	2012
Laimentamaton tulos/osake, e	2,00	2,01	1,47	1,37	1,17
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos/osake, e	1,99	2,00	1,47	1,36	1,17
Laimentamaton tulos/osake, e, oikaistu ¹⁾	-	1,79	-	-	1,23
Oma pääoma/osake, e	5,42	4,94	3,93	3,30	3,53
Osinko/osake, B-sarjan osake, e ³⁾	1,55 ²⁾	1,40	1,20	1,00	1,525
Osinko/osake, A-sarjan osake, e ³⁾	1,5475 ²⁾	1,3975	1,1975	0,9975	1,52
Osinko/tulos, B-sarjan osake, %	77,5 ²⁾	69,7	81,5	73,0	129,8
Osinko/tulos, A-sarjan osake, %	77,4 ²⁾	69,6	81,3	72,8	129,4
Efektiivinen osinkotuotto, B-sarjan osake, %	3,6 ²⁾	3,6	3,2	3,0	5,5
Hinta/tulos, B-sarjan osake	21,29	19,49	25,68	23,96	23,74
B-sarjan osakkeen keskipurssi e	41,47	38,29	31,83	31,60	23,69
-kauden päätöskurssi, e	42,57	39,17	37,82	32,80	27,90
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, Me ⁴⁾	21 851	20 101	19 429	16 816	14 306
A-sarjan osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1 000 kpl	76 209	76 209	76 209	76 209	76 209
A-sarjan osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo, 1 000 kpl	76 209	76 209	76 209	76 209	76 209
B-sarjan osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1 000 kpl ⁴⁾	437 076	436 957	437 518	436 474	436 543
B-sarjan osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo, 1 000 kpl ⁵⁾	437 928	438 958	438 794	438 831	438 104
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo, 1 000 kpl ⁵⁾	514 137	515 167	515 002	515 040	514 313

Kaikki osakekohtaiset tunnusluvut oikaistu joulukuussa 2013 toteutetun maksuttoman osakeannin (1:2) suhteen. Vertailutiedot vuodelta 2012 on oikaistu uudistetun IAS 19, Työsuhde-etuudet -standardin mukaisesti.

¹⁾ 2015: Ilman TELCiltä saatua ylimääräistä 118,2 milj. euron osinkoa. 2012: Ilman 37,3 milj. euron kulia, joka liittyy tukitoimintojen kehittämisohjelmaan ja kustannusten sopeuttamisohjelmaan.

²⁾ Hallituksen ehdotus.

³⁾ 2012: Sisältäen ylimääräisen osingon 0,65 euroa B-sarjan osakkeelle ja 0,6475 euroa A-sarjan osakkeelle.

⁴⁾ Hankitut omat osakkeet vähennettynä. A-sarjan osakkeet on arvostettu B-sarjan osakkeen päätöskurssiin.

⁵⁾ Osakeantikorjattuna, osakeoptioiden ja osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutuksella oikaistuna ja hankitut omat osakkeet vähennettynä.

Laimentamaton tulos/osake	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto (emoyhtiön osakkeenomistajille laskettu osuus)}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä - hankitut omat osakkeet}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä - hankitut omat osakkeet}}$
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantikorjattu ja optioiden merkintäoikeuksilla oikaistu painotettu lukumäärä - hankitut omat osakkeet}}$
Osinko/tulos (%)	=	$100 \times \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$
Efektiivinen osinkotuotto (%)	=	$100 \times \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{B-osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa}}$
Hinta/tulos	=	$\frac{\text{B-osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$
Keskipurssi	=	$\frac{\text{B-osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Vaihdettujen B-osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikaudella}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	$\text{Tilikauden lopun osakkeiden (A + B) määrä} 1) \times \text{B-osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa}$
Osakevaihto	=	Tilikauden aikana vaihdettujen B-osakkeiden lukumäärä
Osakevaihto (%)	=	$100 \times \frac{\text{B-osakkeen vaihtomäärä}}{\text{B-osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$

¹⁾ Ei sisällä hankittuja omia osakkeita. A-sarjan osakkeet on arvostettu B-sarjan osakkeen päätöskurssiin.

Tunnusluvut ja taloudellinen kehitys

Tuloslaskelma, 1.1.–31.12	2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto, Me	8 784	8 647	7 334	6 933	6 277
- liikevaihto Suomen ulkopuolella, Me	8 594	8 486	7 183	6 807	6 114
Liikevoitto, Me	1 293	1 241	1 036	953	791
- prosenttia liikevaihdosta, %	14,7	14,4	14,1	13,8	12,6
Liikevoitto, oikaistu, Me ¹⁾	1 293	1 241	1 036	953	829
- prosenttia liikevaihdosta, % ¹⁾	14,7	14,4	14,1	13,8	13,2
Voitto ennen veroja, Me	1 330	1 364	1 016	960	804
- prosenttia liikevaihdosta, %	15,1	15,8	13,9	13,9	12,8
Tilikauden voitto, Me	1 023	1 053	774	713	611
Tase, Me	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Pitkäaikaiset varat	2 489	2 361	2 169	1 938	1 937
Lyhytaikaiset varat	5 463	5 144	4 191	3 405	3 197
Oma pääoma	2 796	2 575	2 062	1 725	1 834
Pitkäaikainen vieras pääoma	534	343	321	262	302
Varaukset	183	174	137	139	136
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 438	4 414	3 839	3 217	2 862
Taseen loppusumma	7 951	7 506	6 360	5 343	5 134
Korollinen nettovelka	-1 688	-1 513	-912	-622	-574
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma ²⁾	1 108	1 063	1 151	1 103	1 260
Nettokäyttöpääoma ²⁾	-1 055	-983	-750	-612	-439
Vaihto-omaisuus, vähennettynä saaduilla ennakoina	-603	-503	-417	-294	-261
Muita tietoja, 1.1.–31.12	2016	2015	2014	2013	2012
Saadut tilaukset, Me	7 621	7 959	6 813	6 151	5 496
Tilaukanta, Me	8 592	8 210	6 952	5 587	5 050
Rahavirta liiketoiminnasta ennen rahoituseriä ja veroja, Me	1 509	1 474	1 345	1 213	1 071
Investoinnit ilman yritysostoja, Me	127	93	88	74	119
- prosenttia liikevaihdosta, %	1,5	1,1	1,2	1,1	1,9
Tutkimus- ja kehityskulut, Me	141	122	103	96	86
- prosenttia liikevaihdosta, %	1,6	1,4	1,4	1,4	1,4
Henkilöstö keskimäärin	50 905	48 469	45 161	41 139	38 477
Henkilöstö kauden lopussa	52 104	49 734	47 064	43 298	39 851
Henkilöstökulut	2 634	2 446	2 100	1 984	1 875
Tunnuslukuja, %, 1.1.–31.12	2016	2015	2014	2013	2012
Oman pääoman tuotto	38,1	45,4	40,9	40,1	32,1
Sijoitetun pääoman tuotto	34,1	41,7	37,7	36,3	29,4
Omavaraisuusaste	46,8	45,4	43,6	43,7	47,1
Nettovelkaantumisaste	-60,4	-58,7	-44,2	-36,1	-31,3

Vertailutiedot vuodelta 2012 on oikaistu uudistetun IAS 19, Työsuhde-etuudet -standardin mukaisesti.

¹⁾ 2012: Ilman 37,3 milj. euron kuluja, joka liittyy tukitoimintojen kehittämishjelmaan ja kustannusten sopeuttamishjelmaan.

²⁾ Sisältää verosaamiset ja -velat, korkojaksotukset sekä johdannaiset. Lisätietoa määritelmästä sivulla 34.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Henkilöstö keskimäärin	=	Tilikauden kalenterikuukausien lopussa palveluksessa olleen henkilökunnan lukumäärän keskiarvo
Oman pääoman tuotto (%)	= 100 x	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	= 100 x	$\frac{\text{Tilikauden voitto + rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma yhteensä + korolliset velat (keskimäärin tilikauden aikana)}}$
Omavaraisuusaste (%)	= 100 x	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennako}}$
Nettovelkaantumisaste (%)	= 100 x	$\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat - lainasaamiset}}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$

Emoyhtiön tuloslaskelma

e	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevaihto	1	615 293 683,74	543 447 039,93
Liiketoiminnan muut tuotot	2	14 615 917,52	7 995 425,19
Materiaalit ja palvelut		-3 070 021,24	-2 865 216,19
Henkilöstökulut	3	-96 386 840,87	-78 872 864,25
Poistot ja arvonalentumiset	4	-13 656 927,42	-13 072 140,30
Liiketoiminnan muut kulut	5	-303 197 559,73	-298 001 215,18
Liikevoitto		213 598 252,00	158 631 029,20
Rahoitustuotot ja -kulut	6	657 802 108,57	1 032 117 087,91
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		871 400 360,57	1 190 748 117,11
Tilinpäätössiirrot	7	50 202 675,38	42 315 354,29
Tuloverot		-45 513 735,69	-32 005 093,71
Laskennalliset verot		-5 715 725,42	-90 138,53
Tilikauden voitto		870 373 574,84	1 200 968 239,16

Emoyhtiön tase

Vastaavaa, e	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	8	26 033 693,00	26 973 598,00
Aineelliset hyödykkeet	9	34 674 422,39	28 120 403,91
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	10	3 101 994 678,96	3 088 037 403,28
Muut sijoitukset	11	2 460 313,53	2 374 307,53
		3 104 454 992,49	3 090 411 710,81
Pysyvät vastaavat yhteensä		3 165 163 107,88	3 145 505 712,72
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset	12		
Lainasaamiset		4 195 384,60	28 017 318,31
		4 195 384,60	28 017 318,31
Lyhytaikaiset saamiset	13		
Myyntisaamiset		49 229 220,10	53 967 795,45
Lainasaamiset		614 991 884,78	376 592 637,89
Laskennallinen verosaaminen		2 856 240,08	8 571 965,50
Muut saamiset		6 204 209,82	4 595 641,39
Siirtosaamiset		200 066 393,80	182 902 357,88
		873 347 948,58	626 630 398,11
Rahoitusarvopaperit		1 281 332 678,21	1 036 624 826,92
Rahat ja pankkisaamiset		211 719 944,69	315 985 202,73
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 370 595 956,08	2 007 257 746,07
Vastaavaa yhteensä		5 535 759 063,96	5 152 763 458,79
Vastattavaa, e			
Oma pääoma			
Osakepääoma		65 771 110,26	65 675 789,25
Ylikurssirahasto		100 328 064,58	100 328 064,58
Muut rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		159 080 452,89	140 702 748,16
Edellisten tilikausien voitto		867 012 248,09	423 552 561,11
Tilikauden voitto		870 373 574,84	1 200 968 239,16
Oma pääoma yhteensä	14	2 062 565 450,66	1 931 227 402,26
Poistoero		7 797 349,02	7 300 024,40
Tilinpäätössiirtojen kertymä		7 797 349,02	7 300 024,40
Pakolliset varaukset	15	2 984 205,92	4 745 756,94
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	16		
Lainat		1 451 233 866,11	1 333 527 173,54
		1 451 233 866,11	1 333 527 173,54
Lyhytaikainen vieras pääoma	17		
Ostovelat		67 991 410,43	56 413 885,24
Lainat		1 797 340 910,21	1 702 631 049,64
Muut velat		11 831 782,83	1 776 731,92
Siirtovelat		134 014 088,78	115 141 434,85
		2 011 178 192,25	1 875 963 101,65
Vieras pääoma yhteensä		3 462 412 058,36	3 209 490 275,19
Vastattavaa yhteensä		5 535 759 063,96	5 152 763 458,79

Emoyhtiön rahoituslaskelma

e	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Myyntitulot	623 045 926,38	520 535 189,07
Liiketoiminnan muut tuotot	14 505 177,52	7 848 265,20
Ostot, palkat ja muut menot	-385 316 311,07	-376 229 094,68
Rahoitustulot ja -menot	662 433 580,37	1 100 822 352,25
Verot ja muut erät	-45 605 594,47	-31 750 603,49
Liiketoiminnan rahavirta	869 062 778,73	1 221 226 108,35
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-19 500 483,51	-21 380 942,48
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit	210 984,44	409 247,16
Tytäryhtiöosakkeiden hankinta	-12 000 000,00	-95 376 569,00
Tytäryhtiöosakkeiden myynnit	-	200 214 510,42
Investointien rahavirta	-31 289 499,07	83 866 246,10
Omien osakkeiden hankinta	-39 266 995,96	-71 156 511,97
Oman pääoman lisäys (optio-oikeudet)	18 356 778,00	13 540 074,85
Lyhytaikaisten velkojen nettomuutos	94 709 860,57	24 843 578,82
Pitkäaikaisten velkojen nettomuutos	117 706 692,57	320 883 625,93
Voitonjako	-718 241 556,22	-616 281 314,22
Saadut konserniavustukset	44 000 000,00	30 600 000,00
Muut rahoitustoiminnan erät	-459 303 316,66	-804 384 444,42
Rahoituksen rahavirta	-942 038 537,70	-1 101 954 991,01
Rahavarojen muutos	-104 265 258,04	203 137 363,44
Rahavarat 1.1.	315 985 202,73	112 847 839,29
Rahavarat 31.12.	211 719 944,69	315 985 202,73
Rahavarojen muutos	-104 265 258,04	203 137 363,44
Tilikauden voiton yhteys liiketoiminnan rahavirtaan		
Tilikauden voitto	870 373 574,84	1 200 968 239,16
Poistot	13 656 927,42	13 072 140,30
Muut oikaisut	-42 233 899,92	-38 297 671,28
Tulo ennen käyttöpääomaerien muutosta	841 796 602,34	1 175 742 708,18
Saamisten muutos	-1 630 767,81	43 461 285,67
Velkojen muutos	28 896 944,20	2 022 114,50
Liiketoiminnan rahavirta	869 062 778,73	1 221 226 108,35

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

KONE Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädännön periaatteiden mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1.–31.12.2016.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan alun perin tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimina olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia.

Ulkomaanrahan määräisten lainojen, talletusten ja muiden tase-erien arvon muutokset kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Johdannaisinstrumentit

Valuutta- ja korkoriskien sekä sähkön hintaa koskevan hyödykeriskien suojaamiseksi tehdyt johdannaissopimukset kirjataan alun perin sopimushetkellä käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin käypään arvoon. Valuuttatermiinien käypä arvo lasketaan diskonttaamalla sopimusten ennakoituiden rahavirrat kyseisten valuuttojen arvostushetken mukaisilla markkinakorkokäyrillä ja laskemalla diskontattujen arvojen euromääräinen erotus. Koron- ja valuuttavaihtosopimusten käypä arvo lasketaan diskonttaamalla sopimusten ennakoituiden rahavirrat arvostushetken markkinakorkokäyrillä kyseessä oleville valuutoille. Sähköjohdannaisten käypä arvo perustuu arvostuspäivän noteerattuihin markkinahintoihin sähkömarkkinoilla. Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot on ilmoitettu liitteessä 19.

Ulkomaanrahanmääräisten lainasaamisten, talletusten, sijoitusten ja rahoitusvelkojen valuuttakurssimuutoksia vastaan tehtyjen valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos kirjataan tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Tulevia sähkönostojen varten tehtyjen sähkötermiinien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan materiaaliostojen oikaisueräksi.

Tuloutusperiaate

Saadut korvaukset aineettoman omaisuuden käyttöön liittyen tuloutetaan suoriteperusteisesti tehtyjen sopimusten perusteella. Palvelun myynti tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu tai työ on tehty.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä.

Eläkkeet

Emoyhtiön lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Suoritukset eläketurvaan liittyen kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimuksiin liittyvät maksut jaksotetaan tuloslaskelmaan kuluksi vuokra-ajalle. Vuokrasopimusten jäljellä olevat vuokravastuut on esitetty liitteessä 18.

Verot

Verokulu sisältää tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu- ja laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti.

Varovaisuuden periaatteen mukaisesti jaksotuseroista johtuva laskennallinen verovelka otetaan huomioon kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen todennäköisesti toteutuvan verohyödyn suuruiseen.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet esitetään alkuperäisten hankintamenojen ja kertyneiden poistojen erotuksena. Suunnitelman mukaiset tasapoistot lasketaan todennäköisen arvioidun taloudellisen pitoajan perusteella seuraavasti:

Rakennukset	5–40 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	4–10 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet sekä muut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintameno- tai sitä alempan käypään arvoon.

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset ovat vastaisia menoja, joiden suorittamiseen emoyhtiö on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, tai vastaisia menetyksiä, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä.

Rahoitusriskien ja -instrumenttien hallinta

KONE Oyj:n liiketoimintaan liittyy rahoitusriskejä kuten valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja luottoriskejä. Näitä riskejä hallinnoidaan noudattaen KONEen rahoituspolitiikkaa. Emon rahoitusriskit eivät olennaisesti eroa konsernin rahoitusriskeistä katso luvut 2.4 ja 5.3.

Rahavarat

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät käteisvarat ja rahat pankkitileillä. Käytetyt tililuotot on esitetty muissa lyhytaikaisissa veloissa.

Osakeperusteiset maksut

KONEella on käytössä kaksi erillistä osakepohjaista kannustinjärjestelmää yhtiön ylimmälle johdolle ja muille avainhenkilöille. Osakepalkkiojärjestelmät sisältävät sekä B-sarjan osakkeina maksettavan että rahana maksettavan etuuden, jos ohjelman ehdot täyttyvät. Osakkeina maksettavan etuuden käypä arvo on osakkeen arvo myöntämishetkellä ja se kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Kuluksi kirjattava määrä perustuu yhtiön arvioon niiden osakkeiden määrästä, joihin odotetaan syntyvän oikeus. Ei-markkinaperusteisten ehtojen (liikevaihdon ja liikevoiton kasvutavoitteet) vaikutuksia ei sisällytetä etuuskäypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon arviossa jaettavien osakkeiden määrästä. Yhtiö päivittää oletuksen lopullisesta osakkeiden määrästä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Rahana maksettava etuus on järjestelystä aiheutuvien verojen ja veronluonteisten maksujen määräinen. Se kirjataan velaksi myöntämishetkellä ja jokaisena tilinpäätöshetkenä arvioidun osakkeina maksettavien etuuskäypään arvoon ja jaksotetaan kertyneen työajan mukaan. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman liitetiedot

1. LIIKEVAIHTO

Myynti konserniyhtiöille oli 615 293,7 (543 447,0) tuhatta euroa, joka koostuu korvauksista aineettomien oikeuksien käytöstä.

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Saadut avustukset	1 958,6	1 538,6
Energian edelleenveloitus	2 561,4	1 968,9
Palveluveloitukset	2 457,7	2 452,8
Muut	7 638,2	2 035,2
Yhteensä	14 615,9	7 995,4

3. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Palkat ja palkkiot	81 740,3	65 527,8
Eläkekulut	11 249,6	10 067,2
Muut henkilösivukulut	3 396,9	3 277,9
Yhteensä	96 386,8	78 872,9

Hallitukselle ja toimitusjohtajalle on tilikauden 2016 aikana maksettu palkkaa ja palkkioita yhteensä 6 265,3 (5 830,2) tuhatta euroa. Emoyhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 848 toimihenkilöä (785).

4. POISTOT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Aineettomat oikeudet	483,3	473,1
Muut pitkävaikutteiset menot	9 548,9	9 745,2
Rakennukset	599,8	530,0
Koneet ja kalusto	3 024,9	2 323,8
Yhteensä	13 656,9	13 072,1

5. TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilintarkastus	452,6	386,5
Tilintarkastajien lausunnot	15,6	6,8
Veroneuvonta	-	2,0
Muut palvelut	362,6	293,0
Yhteensä	830,8	688,3

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Osinkotuotot konserniyhtiöiltä	666 254,6	1 074 413,2
Muut osinkotuotot	0,5	0,5
Korkotuotot konserniyhtiöiltä	2 094,5	1 761,2
Korkotuotot muilta	36 468,0	32 298,2
Korkokulut konserniyhtiöille	-27 759,6	-31 803,5
Korkokulut muille	-8 010,8	-6 589,7
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-11 245,1	-37 962,8
Yhteensä	657 802,1	1 032 117,1

7. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

1 000 e	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Poistoeron muutos	-497,3	-1 684,6
Saadut konserniavustukset	50 700,0	44 000,0
Yhteensä	50 202,7	42 315,4

Taseen liitetiedot

8. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1.1.–31.12.2016, 1 000 e	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Maksetut ennakot	Yhteensä
1.1.2016				
Alkuperäinen hankintameno	3 980,8	98 812,0	2 469,1	105 261,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-2 327,6	-75 960,7	-	-78 288,3
Tasearvo kauden alussa	1 653,2	22 851,3	2 469,1	26 973,6
Tasearvo kauden alussa	1 653,2	22 851,3	2 469,1	26 973,6
Lisäykset	162,0	8 930,0	-	9 092,0
Vähennykset	-	-	-	-
Uudelleenluokittelut	-	1 200,0	-1 200,0	-
Poistot	-483,3	-9 548,6	-	-10 031,9
Tasearvo kauden lopussa	1 331,9	23 432,7	1 269,1	26 033,7
31.12.2016				
Alkuperäinen hankintameno	4 142,8	105 289,9	1 269,1	110 701,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-2 810,9	-81 857,3	-	-84 668,2
Tasearvo kauden lopussa	1 331,9	23 432,7	1 269,1	26 033,7

1.1.–31.12.2015, 1 000 e	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Maksetut ennakot	Yhteensä
1.1.2015				
Alkuperäinen hankintameno	3 025,1	90 226,3	5 132,6	98 383,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-1 854,5	-68 351,0	-	-70 205,5
Tasearvo kauden alussa	1 170,6	21 875,3	5 132,6	28 178,5
Tasearvo kauden alussa	1 170,6	21 875,3	5 132,6	28 178,5
Lisäykset	195,5	8 957,8	-	9 153,3
Vähennykset	-	-920,7	-	-920,7
Uudelleenluokittelut	760,3	2 684,1	-2 663,5	781,0
Poistot	-473,1	-9 745,2	-	-10 218,3
Tasearvo kauden lopussa	1 653,2	22 851,3	2 469,1	26 973,6
31.12.2015				
Alkuperäinen hankintameno	3 980,8	98 812,0	2 469,1	105 261,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-2 327,6	-75 960,7	-	-78 288,3
Tasearvo kauden lopussa	1 653,2	22 851,3	2 469,1	26 973,6

9. AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.1.–31.12.2016, 1 000 e	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
1.1.2016					
Alkuperäinen hankintameno	182,3	16 835,9	37 061,4	7 039,1	61 118,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-	-6 036,1	-26 962,2	-	-32 998,3
Tasearvo kauden alussa	182,3	10 799,8	10 099,2	7 039,1	28 120,4
Tasearvo kauden alussa	182,3	10 799,8	10 099,2	7 039,1	28 120,4
Lisäykset	-	83,0	5 900,6	4 339,0	10 322,6
Vähennykset	-	-0,1	-143,4	-	-143,5
Uudelleenluokittelut	-	337,6	-	-337,6	-
Poistot	-	-599,8	-3 025,2	-	-3 625,0
Tasearvo kauden lopussa	182,3	10 620,6	12 831,1	11 040,4	34 674,4
31.12.2016					
Alkuperäinen hankintameno	182,3	16 823,7	30 627,2	11 040,4	58 673,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-	-6 203,1	-17 796,1	-	-23 999,2
Tasearvo kauden lopussa	182,3	10 620,6	12 831,1	11 040,4	34 674,4
1.1.–31.12.2015, 1 000 e	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
1.1.2015					
Alkuperäinen hankintameno	182,3	10 491,2	33 015,0	5 622,4	49 310,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-	-5 506,2	-24 961,8	-	-30 467,9
Tasearvo kauden alussa	182,3	4 985,0	8 053,2	5 622,4	18 843,0
Tasearvo kauden alussa	182,3	4 985,0	8 053,2	5 622,4	18 843,0
Lisäykset	-	2 977,6	4 332,0	4 908,2	12 217,7
Vähennykset	-	-4,1	-61,8	-	-65,8
Uudelleenluokittelut	-	3 371,3	99,6	-3 491,5	-20,6
Poistot	-	-530,0	-2 323,8	-	-2 853,8
Tasearvo kauden lopussa	182,3	10 799,8	10 099,2	7 039,1	28 120,4
31.12.2015					
Alkuperäinen hankintameno	182,3	16 835,9	37 061,4	7 039,1	61 118,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-	-6 036,1	-26 962,2	-	-32 998,3
Tasearvo kauden lopussa	182,3	10 799,8	10 099,2	7 039,1	28 120,4

10. OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Tasearvo 1.1.	3 088 037,4	3 196 747,9
Lisäykset	14 010,0	95 376,6
Vähennykset	-52,7	-203 326,8
Uudelleenluokittelut	-	-760,3
Tasearvo 31.12.	3 101 994,7	3 088 037,4

11. MUUT SIJOITUKSET

1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Tasearvo 1.1.	2 374,3	3 114,6
Lisäykset	86,0	10,0
Vähennykset	-	-750,3
Tasearvo 31.12.	2 460,3	2 374,3

12. PITKÄAIKAISET SAAMISET

1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä	4 195,4	28 017,3
Lainasaamiset	4 195,4	28 017,3

13. LYHYTAIKAISET SAAMISET

Saamiset konserniyhtiöltä, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Myyntisaamiset	48 889,5	53 658,9
Lainasaamiset	614 991,9	376 592,6
Siirtosaamiset	150 001,1	125 932,0
Yhteensä	813 882,5	556 183,5

Saamiset ulkopuolisilta, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Myyntisaamiset	339,7	308,9
Muut saamiset	6 204,2	4 595,6
Siirtosaamiset	50 065,2	56 970,4
Yhteensä	56 609,2	61 874,9

Laskennallinen verosaaminen	2 856,2	8 572,0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	873 347,9	626 630,4

Siirtosaamisten olennaiset erät, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Johdannaisvarat	55 728,6	50 977,2
Verojaksotukset	5 700,9	7 048,1
Laskuttamattomat myyntisaamiset	67 518,5	67 835,9
Konserniavustus	50 700,0	44 000,0
Muut	20 418,4	13 041,1
Yhteensä	200 066,4	182 902,4

14. OMA PÄÄOMA JA SEN MUUTOKSET

1 000 e	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Tilikauden voitto	Yhteensä
Tasearvo 1.1.2016	65 675,8	100 328,1	140 702,7	-210 553,4	1 835 074,2		1 931 227,4
Voitonjako					-718 241,6		-718 241,6
Omien osakkeiden hankinta				-39 267,0			-39 267,0
Optio- ja osakepalkitseminen	95,3		18 377,7	13 535,4	-13 535,4		18 473,0
Tilikauden voitto						870 373,6	870 373,6
Tasearvo 31.12.2016	65 771,1	100 328,1	159 080,5	-236 285,0	1 103 297,2	870 373,6	2 062 565,5

Vapaa oma pääoma sisältää sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston, kertyneet voittovarot omilla osakkeilla vähennettynä sekä tilikauden voiton. Tilikauden päättyessä vapaa oma pääoma oli 1 896 466 275,82 (1 765 223 548,43) euroa.

1 000 e	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Tilikauden voitto	Yhteensä
Tasearvo 1.1.2015	65 551,2	100 328,1	127 026,8	-150 793,6	1 261 914,8		1 404 027,2
Voitonjako					-616 281,3		-616 281,3
Omien osakkeiden hankinta				-71 156,5			-71 156,5
Optio- ja osakepalkitseminen	124,5		13 676,0	11 396,7	-11 527,5		13 669,8
Tilikauden voitto						1 200 968,2	1 200 968,2
Tasearvo 31.12.2015	65 675,8	100 328,1	140 702,7	-210 553,4	634 106,0	1 200 968,2	1 931 227,4

15. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Takuuvaraukset	2 984,2	4 363,9
Muut varaukset	-	381,9
Yhteensä	2 984,2	4 745,8

16. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Velat konserniyhtiöille, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Velat, jotka erääntyvät 1–5 vuoden kuluessa	1 291 233,9	1 333 527,2
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	-	-
Yhteensä	1 291 233,9	1 333 527,2

Velat ulkopuolisille, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Velat, jotka erääntyvät 1–5 vuoden kuluessa	160 000,0	-
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	-	-
Yhteensä	160 000,0	-

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	1 451 233,9	1 333 527,2
---	--------------------	--------------------

17. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Velat konserniyhtiöille, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat	24 939,8	21 244,2
Lainat	1 797 340,9	1 702 631,0
Siirtovelat	45 252,3	39 387,1
Yhteensä	1 867 533,1	1 763 262,3

Velat ulkopuolisille, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat	43 051,6	35 169,7
Muut velat	11 831,8	1 776,7
Siirtovelat	88 761,8	75 754,4
Yhteensä	143 645,1	112 700,8

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2 011 178,2	1 875 963,1
---	--------------------	--------------------

Siirtovelkojen olennaiset erät, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Palkka- ja sosiaalikulutusjaksotukset	20 683,2	19 386,8
Johdannaisvelat	48 610,0	47 060,5
Muut	64 721,0	48 694,1
Yhteensä	134 014,1	115 141,4

18. VASTUUT

1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Takaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta	2 192 142,0	1 820 580,5
Muiden puolesta	3 203,2	5 831,5
Leasingvastuut		
Seuraavana vuonna	5 432,1	5 131,2
Yli vuoden kuluttua	15 446,6	17 082,1
Muut vastuut	2 922,0	3 275,1
Yhteensä	2 219 145,9	1 851 900,4

19. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimusten käyvät arvot, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinit ulkopuolisten kanssa	-1 605,5	800,5
Valuuttatermiinit konserniyhtiöiden kanssa	9 160,4	-2 209,9
Valuutan- ja koronvaihtosopimukset	-	6 490,5
Sähkötermiinit	-436,2	-1 164,3
Yhteensä	7 118,7	3 916,7

Johdannaissopimusten nimellisarvot, 1 000 e	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinit ulkopuolisten kanssa	2 287 331,7	2 256 016,6
Valuuttatermiinit konserniyhtiöiden kanssa	1 025 603,3	737 929,3
Valuutan- ja koronvaihtosopimukset	-	138 894,5
Sähkötermiinit	1 601,9	2 595,2
Yhteensä	3 314 536,9	3 135 435,5

Johdannaissopimukset on tehty suojaustarkoituksessa KONE konsernin valuuttasuojauspolitiikan mukaisesti ja arvostettu käypään arvoon. Johdannaiset luokitellaan IAS39-standardin mukaisesti käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja velkoihin. Valtaosa valuuttatermiineistä ja valuutanvaihtosopimusten sekä valuutan- ja koronvaihtosopimuksista erääntyy vuoden kuluessa. Sähkötermiinit erääntyvät kolmen vuoden kuluessa.

Valuuttatermiinien, valuutanvaihtosopimusten sekä valuutan- ja koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan johtamalla ne aktiivisilta markkinoilta saaduista hintatiedoista ja käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (käypien arvojen taso 2). Sähkötermiineille on olemassa pörssissä noteerattu markkinahinta (käypien arvojen taso 1).

Rahoitusriskien hallinnasta on kerrottu konsernitilinpäätöksen liitteissä 2.4 ja 5.3.

Tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt

TYTÄRYHTIÖT, 31.12.2016

Maa	Yhtiö	Omistussuus %	
		Konserni	Emoyhtiö
Alankomaat	Hissi B.V.	100	
	KONE B.V.	100	
	KONE Deursystemen B.V.	100	
	Kone Finance Holding B.V.	100	
	Kone Holland B.V.	100	53,2
	KONE Markus B.V.	100	
	KONE Nederland Holding B.V.	100	
	Waldoor B.V.	100	
Andorra	KONE Ascensors i Escales, S.A.	100	
Australia	KONE Elevators Employee Benefits Pty Limited	100	
	KONE Elevators Pty Limited	100	
	KONE Holdings (Australia) Limited	100	
Bahrain	KONE Bahrain S.P.C.	0	
	KONE Elevators S.P.C.	0	
Belgia	KONE Belgium S.A.	100	99,99
	KONE International N.V.	100	99,99
Bosnia	KONE d.o.o. Sarajevo	100	
Bulgaria	KONE EOOD	100	100
Egypti	KONE LLC	100	
Espanja	Citylift S.A.	80	
	KONE Elevadores, S.A.	100	99,99
	Marvi Ascensores S.L.	100	
Etelä-Afrikka	KONE Elevators South Africa (Pty) Ltd.	100	
Filippiinit	Elevators Philippines Construction, Inc.	40	
	KPI Elevators Inc.	100	
Indonesia	PT. Kone Indo Elevator	100	1
Intia	KONE Elevator India Private Ltd.	100	99,99
Irlanti	Bleasdale Limited	100	
	Ennis Lifts Limited	100	
	Industrial Logistics Limited	100	
	KONE (Ireland) Limited	100	
Islanti	KONE ehf	100	100
Iso-Britannia	21st Century Lifts Limited	100	
	Acre Lifts Limited	100	
	CrownAcre Lifts Limited	100	
	Express Elevators Ltd.	100	
	KONE (NI) Limited	100	
	KONE Pension Trustees Ltd.	100	
	KONE Plc.	100	100
	Lift Maintenance Limited	100	
	Rob Willder Lifts Limited	100	
	Israeli	Isralift Industries 1972 Ltd.	100
Italia	Antoniana S.r.l.	100	
	Cerqueti Servizi S.r.l.	100	
	Cofam S.r.l.	60	
	Elevant Servizi S.r.l.	70	
	Elevatori Bari S.r.l.	80	
	Elevators S.r.l.	60	
	EP Servizi S.r.l.	70	
	Ferrara Ascensori S.r.l.	60	
	KONE Industrial S.p.A.	100	100
	KONE S.p.A.	100	26,86
	L.A.M. Lombarda Ascensori Montacarichi S.r.l.	70	
	Mingot S.r.l.	99	

Maa	Yhtiö	Omistususuus %	
		Konserni	Emoyhtiö
Italia	Nettuno S.r.l.	75	
	Neulift S.p.A.	100	
	Neulift Service Molise S.r.l.	51	
	Neulift Service Reggio Calabria S.r.l.	70	
	Neulift Service Triveneto S.r.l.	100	
	Slimpa S.p.A.	100	
	Tecnocram S.r.l.	84	
	Tosca Ascensori S.r.l.	66,67	
	Unilift S.r.l.	78,54	
Itävalta	KONE AG	100	
	KONE Investition GmbH	100	100
Kanada	KONE Inc.	100	
Kenia	KONE Kenya Limited	100	
Kiina	Giant Kone Elevator Co., Ltd.	100	40
	KONE Elevator (Shanghai) Co., Ltd.	100	
	KONE Elevators Co., Ltd.	100	
Kiina/Hong Kong	Kunshan KONE Industrial Machinery Co., Ltd.	100	100
	Ben Fung Machineries & Engineering Ltd.	100	
	KONE Elevator (HK) Ltd.	100	
Kiina/Macau	KONE Elevator (Macau) Ltd.	100	
Kreikka	KONE S.A	100	
Kroatia	KONE d.o.o.	100	
Kypros	KONE Elevators Cyprus Limited	100	100
Latvia	SIA KONE Lifti Latvija	100	0,5
Liettua	UAB KONE	100	100
Luxemburg	KONE Luxembourg S.A.R.L.	100	
	Lumico S.A.R.L.	100	100
Makedonia	KONE Makedonija Dooel Skopje	100	
Malesia	Fuji Lift & Escalator Manufacturing Sdn. Bhd.	100	
	KONE Elevator (M) Sdn. Bhd.	47,85	47,85
	Premier Elevators Sdn. Bhd.	100	100
Meksiko	KONE Industrial S.A. de C.V.	100	
	KONE Industrial Servicios S.A. de C.V.	100	
	KONE Mexico S.A. de C.V.	100	0,1
Monaco	S.A.M. KONÉ	100	
Montenegro	KONE d.o.o. Podgorica	100	
Norja	KONE Aksjeselskap	100	100
	KONE Rulletrapper AS	100	100
Oman	KONE Assarain LLC	70	
Portugali	KONE Portugal- Elevadores LDA.	100	1
	VTP-Tractores S.A.	100	0,71
Puola	KONE Sp.z o.o.	100	100
Qatar	KONE Elevators LLC	49	49
Ranska	Ascenseurs Soulier S.N.C.	100	
	Ascenseurs Technologie Serrurerie (S.A.S.)	99,8	
	ATPE-AMIB S.A.S.	100	
	Delta Ascenseurs S.A.R.L.	100	
	KONÉ Développement S.N.C.	100	
	KONÉ Holding France S.A.S.	100	100
	KONÉ S.A.	99,97	
	Prokodis S.A.S.	100	
	Société en Participation KONE ATS	100	
Romania	KONE Ascensorul S.A.	100	99,99
Ruotsi	KONE AB	100	
	KONE Door AB	100	
	KONE Metro AB	100	
	Motala Hissar AB	100	
	Uppsala Hiss Montage och El AB	100	
Saksa	Aufzug- und Maschinenbau Gesellschaft mbH	100	

Maa	Yhtiö	Omistussuus %		
		Konserni	Emoyhtiö	
Saksa	Fritz Schmitt GmbH + Co	100		
	Janzhoff Aufzüge GmbH	100		
	Klostermann Aufzüge GmbH	100		
	KONE Automatiktüren GmbH	100		
	KONE Escalator Supply Center Europe GmbH	100		
	KONE Garant Aufzug GmbH	100		
	KONE GmbH	100		
	KONE Holding GmbH	100		
	KONE Montage GmbH	100		
	KONE Servicezentrale GmbH	100		
	SK-Fördertechnik GmbH	100		
	WBM Ostfalen-Aufzüge GmbH	100		
	WM Wahl Menzel Aufzugsdienst GmbH	100		
	Saudi-Arabia	KONE Areeco Limited	50	10
	Serbia	KONE d.o.o. Beograd-Voždovac	100	
	Singapore	KONE Pte. Ltd.	100	
Slovakia	KONE s.r.o.	100	99,91	
	KONE SSC s.r.o.	100	100	
	KONE d.o.o.	100	100	
Suomi	Finescal Oy	100	100	
	Gigalock Oy	100		
	KONE Capital Oy	100	100	
	KONE Care Oy	100		
	KONE Export Oy	100		
	KONE Hissit Oy	100	100	
	KONE Industrial Oy	100	100	
Sveitsi	KONE (Schweiz) AG	100		
Taiwan	KONE Elevators Taiwan Co. Ltd.	100		
Tanska	KONE A/S	100	100	
Thaimaa	KONE Public Company Limited	83,93		
	Thai Elevators & Escalators Ltd.	74		
	Thai Elevators Holding Ltd.	49		
Tsekki	KONE, a.s.	100	100	
	KONE Industrial-Koncern s.r.o.	100	100	
Turkki	KONE Asansör Sanayi ve Ticaret A.S.	100		
Uganda	KONE Uganda Limited	100		
Ukraina	KONE Lifts LLC	100		
Unkari	KONE Felvono Kft	100	100	
Venäjä	CJSC KONE Lifts	100	100	
Vietnam	KONE Vietnam Limited Liability Company	100		
Viro	AS KONE	100	100	
Yhdistyneet Arabiemiraatit	KONE (Middle East) LLC	49	49	
Yhdysvallat	ENOK Electrical Company, LLC	100		
	KONE Holdings, Inc.	100		
	KONE Inc.	100		
	Konematic Inc.	100		
	Marine Elevators LLC	100		

OSAKKUUSYHTIÖT, 31.12.2016

Maa	Yhtiö	Omistussuus %	
		Konserni	Emoyhtiö
Kiina	Hong Kong Shan On Engineering Company Limited	35,294	
	Kunshan Vataple-Kone Escalator Equipment Co., Ltd.	49	
Viro	Koiko Kinnisvara OÜ	25,70	25,70

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

KONEen yleiset hallinnointiperiaatteet

KONEen eri johtoelementtejä tehtävät ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lain ja KONEen hallinnointiperiaatteiden mukaisesti. KONE noudattaa toiminnassaan Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkistamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia 2015 lukuun ottamatta suosituksia 16 (Tarkastusvaliokunnan jäsenen riippumattomuus yhtiöstä), 17 (Palkitsemisvaliokunnan jäsenen riippumattomuus yhtiöstä) ja 18a (Nimitysvaliokunnan jäsenen riippumattomuus yhtiöstä). Koodi on kokonaisuudessaan saatavilla internetosoitteessa www.cgfinland.fi. Suosituksista poikkeamisen syynä on yhtiön omistusrakenne. Yhtiön pääomistaja Antti Herlin hallitsee 62 prosenttia yhtiön äänivallasta ja 22 prosenttia yhtiön osakkeista. Omistamiseen liittyy yrittäjärisiki, minkä johdosta on perusteltua, että pääomistaja toimii hallituksen ja sen valiokuntien puheenjohtajana tai jäsenenä ja valvoo näin yhtiön osakkeenomistajien etua.

KONEen ylintä päätösvaltaa käyttävät hallintoelimet ovat emoyhtiö KONE Oyj:n yhtiökokous ja hallitus, hallituksen päätoiminen puheenjohtaja sekä toimitusjohtaja. Yhtiökokouksessa osakkeenomistajat vahvistavat vuosittain yhtiön tilinpäätöksen, päättävät voitonjaosta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valitsemisesta ja näiden palkkioista.

KONE Oyj:n yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määrämänä päivänä kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Hallitus

Tehtävät ja vastuu

Hallituksen tehtävät ja vastuu määräytyvät ensisijaisesti yhtiöjärjestyksen ja Suomen osakeyhtiölain mukaisesti. Hallituksen tehtäviin kuuluvat:

- toimintakertomusten, tilinpäätösten ja osavuosisikastausten laadinta
- kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisen järjestämisen varmistaminen
- yhtiökokoukselle tehtävien ehdotusten valmistelu ja yhtiökokousten koolle kutsuminen
- strategisten suuntaviivojen ja riskienhallinnan periaatteiden hyväksyminen ja vahvistaminen

- vuotuisten budjettien ja toimintasuunnitelmien vahvistaminen
- hallituksen päätoimisen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan (pääjohtajan) nimittäminen ja heidän palvelussuhteidensa ehtoista päättäminen
- yhtiörakenteesta päättäminen
- merkittävistä yrityskaupoista ja investoinneista päättäminen
- päätää muista lainsäädännön mukaan hallitukselle kuuluvista asioista

Hallituksella on toimintaansa varten laadittu työjärjestys, joka määrittelee hallituksen, sen puheenjohtajan ja valiokuntien tehtävät. Hallitus kokoontuu säännöllisesti kuusi kertaa vuodessa ja lisäksi tarpeen mukaan. Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan kerran vuodessa.

Jäsenet

Yhtiökokous valitsee KONE Oyj:n hallitukseen yhtiöjärjestyksen mukaan 5–10 varsinaista jäsentä sekä enintään kolme varajäsentä vuodeksi kerrallaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee ehdotukset hallituksen jäseniksi hallituksen puheenjohtajan ohjaamana. Valmistelussa sekä nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ehdotuksessa yhtiökokoukselle kiinnitetään huomiota jäsenten monipuoliseen ja toisinaan täydentävään taustaan, kokemukseen, osaamiseen, ikään, sukupuoleen ja näkemykseen sekä KONEen että myös muilta toimialoilta siten, että hallituksen monimuotoisuus tukee KONEen liiketoimintaa ja sen tulevaisuutta parhaalla mahdollisella tavalla.

Valiokunnat

Hallituksessa toimii kaksi sen jäsenistä koostuvaa valiokuntaa, tarkastusvaliokunta ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunta. Hallitus on vahvistanut valiokunnille työjärjestykset. Valiokuntien sihteerinä toimii hallituksen sihteerit.

Tarkastusvaliokunta seuraa konsernin taloudellista tilannetta ja valvoo tilinpäätösten ja osavuosisikastausten raportointia. Valiokunta seuraa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta sekä lakien ja määräysten noudattamista ja käsittelee sisäisen tarkastuksen suunnitelmat ja raportit. Sisäisen tarkastuksen johtaja raportoi valiokunnalle sisäisen tarkastuksen tuloksista. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo tilinpäätös- ja talousraportoinnin prosessia. Lisäksi se

käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antamaan selvitykseen sisältyvän kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Tarkastusvaliokunta arvioi konserniyhtiöiden tilintarkastuksen ja sen järjestelyiden asianmukaisuutta ja tilintarkastuspalveluja sekä käsittelee tilintarkastajien raportit. Valiokunta myös tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen yhtiölle valittavista tilintarkastajista.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee yhtiökokoukselle tehtäviä esityksiä hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkitsemisestaan sekä päättää konsernin ylimmän johdon nimitys- ja palkkausasioista ja palkitsemisjärjestelmistä.

Johto

Hallituksen päätoiminen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja (pääjohtaja)

KONE Oyj:n hallitus nimittää hallituksen päätoimisen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan. Hallitus päättää päätoimisen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan palvelussuhteiden ehtoista, jotka on määriteltävä kirjallisissa johtajasopimuksissa. Hallituksen puheenjohtaja valmistelee hallituksessa päätettävät asiat toimitusjohtajan ja esikuntansa kanssa. Hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja vastaavat hallituksen asettamien tavoitteiden, suunnitelmien, linjausten ja päämäärien toteutumisesta KONE-konsernissa. Lisäksi toimitusjohtajan tehtävänä on vastata liiketoiminnan operatiivisesta johtamisesta KONE Oyj:n hallituksen hyväksymien strategisten suunnitelmien, budjettien, toimintasuunnitelmien sekä ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja esittelee hallitukselle liike-toimintaa koskevia asioita ja vastaa hallituksen päätösten toimeenpanosta.

Johtokunta

Johtokunta tukee toimitusjohtajaa yhtiön strategian toteuttamisessa. Johtokunta seuraa liiketoiminnan kehitystä, käynnistää toimia ja määrittelee toimintaperiaatteet ja menettelytavat hallituksen ja toimitusjohtajan antamien suuntaviivojen mukaisesti. Johtokunta kokoontuu säännöllisesti kuukausittain sekä tarpeen mukaan.

Valvontajärjestelmät

KONE Oyj:n hallitus on vahvistanut konsernissa noudatettavat sisäisen valvonnan,

riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen periaatteet.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että konsernin toiminta on tehokasta ja tulokSELLISTA, liiketoimintarisikien hallinta riittävää ja asianmukaista sekä tuotettava informaatio luotettavaa. Valvontajärjestelmän avulla myös seurataan määriteltyjen toimintaperiaatteiden ja annettujen ohjeiden noudattamista sekä mahdollisia lähipiiri liiketoimia.

Hallituksen tarkastusvaliokunta tarkastelee sisäisen valvonnan toimivuutta. Yhtiöllä on johdosta erillään oleva sisäinen tarkastus, jonka johtaja on hallituksen puheenjohtajan alainen. Sisäinen tarkastus vastaa sisäisen valvonnan ja liiketoimintarisikien hallinnan tarkastuksesta ja raportoi työnsä tulokset tarkastusvaliokunnalle.

Riskienhallinta

KONEen Riskienhallintatoiminto koordinoi ja kehittää riskien ja mahdollisuuksien systemaattista arviointia osana liiketoiminnan suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseja yhdessä strategiakehitystoiminnon kanssa.

Liiketoimintaa suunnitellessaan KONE arvioi jatkuvasti toimintaympäristönsä, operatiiviseen toimintaansa ja taloudelliseen asemaansa liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia rajoittaakseen tarpeetonta tai liiallista riskinottoa. Tämän lisäksi KONEen yksiköt ja toiminnot tunnistavat ja arvioivat systemaattisesti osana KONEen strategia- ja budjetointiprosesseja riskejä, jotka voivat uhata niiden tavoitteiden saavuttamista. Keskeisimmät riskit raportoidaan riskienhallintatoiminnolle, joka tukee riskienhallintaprosessia ja kerää yhteen riski-informaation johtokunnalle. Johtokunta nimeää tunnistetuille riskeille tietyt vastuuyksikön tai -toiminnon. Hallitus käy KONEen riskiportfolion läpi määrääjain johtokunnan arvion pohjalta.

KONEen riskienhallintatoiminto vastaa myös globaalien vakuutusohjelmien hallinnoinnista. Rahoitustoiminto hallinnoi keskitetysti taloudellisia riskejä KONEen rahoituspolitiikan mukaisesti.

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet

Oikea taloudellinen raportointi merkitsee vaatimusten noudattamisen ja KONEen sisäisen valvontaympäristön kannalta sitä, että yhtiön tilinpäätökset antavat oikean kuvan konsernin toiminnasta ja taloudellisesta asemasta ja että ne eivät sisällä tahallisia tai tahattomia virheitä tai puutteita sen enempää raportoitujen lukujen kuin raportoinnin laajuudenkaan suhteen. Vaatimusten noudattamista valvova järjestelmä rakentuu ja perustuu alla kuvattuun raportointiprosessiin ja -järjestelmään sekä yhtiön arvoihin, rehellisyyttä painottavaan yrityskulttuuriin ja korkeatasoisiin eettisiin vaatimuksiin. Järjestelmää tukee asianmukainen koulutus, myönteinen ja kurinalainen asenne työtä kohtaan sekä tehtäviinsä sopivien työntekijöiden rekrytointi ja urakehitys.

Konserninlaajuista taloushallintoa ja liikkeenjohtoa koordinoi konsernin taloushallinto (Global Finance and Control), ja sen käytännön toteutuksesta vastaa KONEen tytäryhtiöiden ja liiketoimintayksiköiden controller-verkosto. Hallitus, tarkastusvaliokunta, liiketoiminnasta ja taloudesta vastaava johto sekä sisäiset tarkastajat ja ulkoiset tilintarkastajat valvovat ja ohjaavat säännöllisesti sisäisen valvonnan prosesseja ja käytäntöjä.

Keskeinen ohjauksen ja valvonnan väline on KONEen johdon kuukausittainen suunnittelu- ja talousraportointiprosessi, jolla varmistetaan toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus. KONEen tilinpäätökset ja taloudelliset katsaukset perustuvat kuukausittaisen raportointiprosessin tuottamiin tietoihin. Prosessissa analysoidaan perusteellisesti liiketoiminnan tulos ja poikkeamat suunnitelmiin, edellisvuoden tulokseen ja uusimpiin ennusteisiin. Raportointiprosessi käsittää taloudellisen tiedon ohella tärkeimmät liiketoimintayksiköiden ja konsernitason liiketoiminnan mittarit. Näin taataan, että mahdolliset poikkeamat taloudellisista tai liiketoiminta-/prosessimittareiden tavoitearvoista tai toimintaperiaatteista tunnistetaan, kommunikoidaan ja niihin reagoidaan tehokkaalla ja yhdenmukaisella tavalla.

Taloudellisen valvonnan tehtävät on sisällytetty osaksi KONEen liiketoimintaprosesseja sekä johdon jatkuvaa liiketoiminnan valvontaa ja ohjausta. KONE on laatinut talousvalvontamallit (Financial Control Models) tilauksiin perustuvan liiketoiminnan, palveluliiketoiminnan sekä rahoitus- ja veroasioiden osa-alueilla, joissa määritellään keskeiset taloudellisen valvonnan tehtävät. Talousvalvontamallien tarkoituksena on toiminnan tuloksellisuuteen ja tehokkuuteen tähtäävä, selkeä ja tehokas valvontaprosessi. Talousvalvontamal-

lien avulla tuetaan ja valvotaan taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta. Malleissa on määritelty KONEen tytäryhtiöiden ja liiketoimintayksiköiden talousjohtajien ja controllereiden keskeiset valvontatehtävät (Key Control Tasks). Samoin määritellään keskeiset valvontamittarit (Key Control Indicators) ja niiden suhde valvontamallin tehtäviin. Mittareiden tarkoituksena on mitata ja tukea toiminnan tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Talousvalvontamallien ja mittareiden tehokkuutta arvioidaan yksiköissä määrääjain konsernin taloushallinnon valvonnassa.

Taloudellisen raportoinnin luotettavuuden valvonta perustuu KONEen määrittelmiin taloudellisen raportointiprosessin periaatteisiin ja ohjeistukseen. Johdon operatiivinen raportointi sekä ulkoinen raportointi perustuvat yhteiseen, konsernin yhdenmukaiseen viitekehykseen, joka sisältää raportoinnin prosessit, työkalut ja ohjeistuksen. Tilinpäätösstandardien tulkinta ja soveltaminen on keskitetty konsernin taloushallintoon, joka yhtiön tarkastusvaliokunnan valvomana ylläpitää KONEen laskentastandardeja (KONE Accounting Standards). Konsernin taloushallinto valvoo KONEen laskentastandardien ja -ohjeiden noudattamista konsernin yksiköissä. Budjetointi- ja raportointiprosessit ja niiden sisällöt määritellään KONEen raportointiperiaatteissa (KONE Accounting and Reporting Instructions). Näitä standardeja ja ohjeita ylläpitää ja päivittää keskitetysti konsernin taloushallinto, ja niitä sovelletaan yhtenäisesti koko konsernissa. Konsernilla on käytössä yhtenäinen raportointijärjestelmä.

KONEella on konserninlaajuinen toiminnanohjausjärjestelmä (ERP), joka on rakennettu KONEen laskentastandardien sekä raportointiperiaatteiden mukaisesti. KONEella on käytössä muutoksenhallintaprosessi, joka varmistaa, ettei toiminnanohjausjärjestelmän kirjaustapoja voi muuttaa ilman konsernin taloushallinnon hyväksyntää. KONEen raportointiprosessissa tiedonsiirrot eri järjestelmien välillä on pääosin automatisoitu. Tapahtumien käsittelyä automatisoidaan ja keskitetään jatkuvasti tehtäviinsä erikoistuneisiin sisäisiin palvelukeskuksiin.

Kirjanpito- ja raportointiprosessien tehokas sisäinen valvonta, liiketoimintaprosesseista ja -järjestelmistä aina tilinpäätöksiin saakka (record to report process), on tärkeää raportoinnin oikeellisuuden kannalta. Raportoinnin oikeellisuuden ja ennusteiden tarkkuuden kannalta keskeistä on tunnistaa olennainen liiketoimintaa koskeva tieto ja varmistaa sen laatu.

Tilintarkastus

Lakisääteisen tilintarkastuksen tavoitteena on antaa lausunto siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kon-

Lisätietoa

KONEen merkittävimpiä tietoon tulleita riskejä ja epävarmuustekijöitä on kuvattu toimintakertomuksessa. Rahoitusriskien hallintaa on lisäksi käsitelty tilinpäätöksen liitetiedoissa 2.4 ja 5.3.

sernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista sekä siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Lisäksi tilintarkastus käsittää yhtiön kirjanpidon ja hallinnon tarkastuksen. Tilintarkastaja arvioi, ovatko hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot yhdenmukaisia, sekä onko hallituksen toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on vähintään yksi ja enintään kolme tilintarkastajaa. Tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä.

Sisäpiiri

KONEella on voimassa Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohje, jota on täydennetty yhtiön hallituksen hyväksymällä sisäisellä sisäpiiriohjeella. Markkinoiden väärinkäytöasetuksen mukaisesti KONE Oyj:n johtohenkilöihin kuuluvat hallituksen jäsenet, hallituksen varajäsenet, toimitusjohtaja ja johtokunnan jäsenet. Johtohenkilöt saavat käydä kauppaa KONEen osakkeilla ja niihin oikeuttavilla arvopapereilla kuuden viikon ajan osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteiden julkistamisen jälkeen. KONE ei ylläpidä listaa pysyvistä sisäpiiriläisistä. KONE pitää listaa sisäpiiriläisistä liittyen osavuositarkastuksiin sekä tilinpäätökseen. Yhtiö pitää tarvittaessa myös hankekohtaista sisäpiirilueteloa, johon merkityt henkilöt eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereilla hankkeen voimassaoloaikana.

KONEen sisäpiirivastaavana toimii yhtiön hallituksen sihteeri.

Hallinnointi vuonna 2016

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 7. maaliskuuta 2016 Helsingissä.

Hallitus ja valiokunnat

Yhtiökokous valitsi KONEen hallitukseen kahdeksan jäsentä. Yhtiön hallituksen pää-

toimisena puheenjohtajana toimii Antti Herlin, varapuheenjohtajana Jussi Herlin ja jäsenenä Matti Alahuhta, Anne Brunila, Iiris Herlin, Ravi Kant, Juhani Kaskeala ja Sirpa Pietikäinen. Hallituksen kahdeksasta jäsenestä viisi on miehiä ja kolme naisia.

Hallituksen jäsenistä Anne Brunila, Iiris Herlin, Ravi Kant, Juhani Kaskeala ja Sirpa Pietikäinen ovat yhtiöstä riippumattomia. Antti Herliniä, Iiris Herliniä ja Jussi Herliniä lukuun ottamatta muut hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuonna 2016 hallitus kokoontui 7 kertaa. Jäsenten keskimääräinen läsnäolo prosentti oli 93 %. Hallituksen ja valiokuntien sihteerinä toimii Jukka Ala-Mello.

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Jussi Herlin puheenjohtajana sekä hallituksen jäsenet Anne Brunila, Antti Herlin ja Ravi Kant jäseninä. Tarkastusvalio-

kunnan jäsenistä Anne Brunila ja Ravi Kant ovat riippumattomia sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuonna 2016 tarkastusvaliokunta kokoontui 3 kertaa. Jäsenten keskimääräinen läsnäolo prosentti oli 92 %.

Sisäisen tarkastuksen johtajana toimii Caj Lövegren.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäseninä toimivat Antti Herlin puheenjohtajana sekä hallituksen jäsenet Matti Alahuhta, Jussi Herlin ja Juhani Kaskeala jäseninä. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsenistä Juhani Kaskeala on riippumaton sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista ja Matti Alahuhta on riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuonna 2016 nimitys- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui 2 kertaa. Jäsenten keskimääräinen läsnäolo prosentti oli 100 %.

Hallituksen ja valiokuntien kokousten lukumäärä ja jäsenten osallistuminen:

	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta
Antti Herlin	7/7	3/3	2/2
Jussi Herlin	7/7	3/3	2/2
Matti Alahuhta	5/7		2/2
Anne Brunila	6/7	2/3	
Iiris Herlin	6/7		
Ravi Kant	7/7	3/3	
Juhani Kaskeala	7/7		2/2
Sirpa Pietikäinen	7/7		

Hallituksen palkkiot ja muut edut

KONE Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti maaliskuussa 2016 seuraavat hallituksen jäsenten palkkiot (palkkio vuodessa euroa):

Hallituksen puheenjohtaja	54 000
Varapuheenjohtaja	44 000
Jäsen	33 000

Vuosipalkkiosta 40 prosenttia suoritettiin KONE Oyj:n B-sarjan osakkeina ja loput rahana. Lisäksi vahvistettiin maksettava 500 euron kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista kuitenkin siten, että muualla kuin Suomessa asuville valiokuntien jäsenille em. kokouspalkkio valiokuntien kokouksista on 2 000 euroa. Matkakulut ja päivärahat korvataan yhtiön matkustussäännön mukaisesti.

Hallituksen puheenjohtajan palkat ja muut edut

Hallituksen päätoimisen puheenjohtajan Antti Herlinin palkka muodostuu peruspalkasta ja hallituksen vuosittain päättämästä, konsernin tulokseen perustuvasta tulospalkkiosta. Tulospalkkion enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta. Antti Herlinin peruspalkka vuonna 2016 oli 468 488 euroa. Lisäksi hänelle on suoritusteisesti kertynyt 391 800 euroa bonusta vuodelta 2016 ja hänelle on maksettu työskentelystä hallituksen puheenjohtajana palkkioita 60 000 euroa. Antti Herlinin osakeomistus selviää taulukosta sivulla 79.

Hallituksen päätoimisen puheenjohtajan eläkeikä ja eläke määräytyvät eläkelakien mukaisesti. Ennenaikaisesta eläkkeestä ei ole tehty erillistä sopimusta.

Lisätietoa

Tämä selvitys on saatavilla yhtiön internet-sivuilta osoitteessa www.kone.com ja selvitys on annettu toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena.

Toimitusjohtaja

KONE Oyj:n toimitusjohtajana (pääjohtajana) toimii Henrik Ehrnrooth.

Toimitusjohtajan palkat ja muut edut

Toimitusjohtajan palkka muodostuu peruspalkasta ja hallituksen vuosittain päättämästä konsernin avaintavoitteisiin perustuvasta tulospalkkiosta, jonka enimmäismäärä on 100 prosenttia vuosipalkasta.

Henrik Ehrnroothin peruspalkka on 750 000 euroa vuodessa. Lisäksi hänelle on suoriteperusteisesti kertynyt 600 000 euroa bonusta vuodelta 2016. Henrik Ehrnroothin osakeomistus selviää alla olevasta taulukosta.

Henrik Ehrnrooth on mukana konsernin ylimmän johdon osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä. Kannustinjärjestelmän mukaan mahdollinen palkkio perustuu KONEen liikevaihdon ja liikevoiton kasvuun. Huhtikuussa 2016 vuodelta 2015 Henrik Ehrnroothille suoritettu palkkio oli 3 527 900 euroa koostuen 40 495 KONEen B-sarjan osakkeesta ja rahapalkkiosta järjestelmästä aiheutuvien verojen ja veroluonteisten maksujen kattamiseksi. Vuodelta 2016 kertynyt ja huhtikuussa 2017 maksettava palkkio on vastaavasti yhteensä 36 715 KONEen B-sarjan osaketta lisättyinä rahapalkkiolla järjestelmästä aiheutuvien verojen ja veroluonteisten maksujen kattamiseksi.

Henrik Ehrnroothin eläkeikä ja eläke määräytyvät eläkelakien mukaisesti. Ennenaikaisesta eläkkeestä ei ole tehty erillistä sopimusta. Irtisanomistilanteessa hänellä on oikeus enintään kahdeksantoista kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen, joka sisältää kuuden kuukauden irtisanomisajan palkan.

Johtokunta

KONEen johtokunnan muodostavat toimitusjohtajan lisäksi 13 johtokunnan jäsentä. KONE Oyj:n toimitusjohtajana (pääjohtajana) toimii Henrik Ehrnrooth. Johtokunnan muut jäsenet ovat Max Alfthan, Axel Berkling (1.10.2016 lähtien), Klaus Cawén, Ilkka Hara (8.8.2016 lähtien), Thomas Hinnerkov (1.9.2016 lähtien), William Johnson, Pekka Kempainen, Mikko Korte, Heikki Leppänen, Pierre Liataud, Tomio Pihkala, Kerttu Tuomas ja Larry Wash. Vuoden aikana johtokunnan jäseninä toimivat myös Neeraj Sharma (30.9.2016 saakka), Eriikka Söderström (31.7.2016 saakka) ja Noud Veeger (2.4.2016 saakka).

Johtokunnan palkat ja palkkiot

Johtokunnan jäsenten palkka muodostuu peruspalkasta sekä tulospalkkiosta, joka perustuu konsernin tulokseen ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tulospalkkion suuruudesta päättää nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, kuitenkin

niin, että tulospalkkio on enintään 50 prosenttia vuosipalkasta.

Johtokunnan jäsenten osakeomistus selviää alla olevasta taulukosta.

Johtokunnan jäsenet ovat mukana ylimmän johdon osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä. Kannustinjärjestelmän perusteella johtokunnan jäsenille luovutettiin huhtikuussa 2016 yhteensä 183 732 KONEen B-sarjan osaketta sekä rahapalkkio, jonka määrä vastaa järjestelmästä johtokunnan jäsenille aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Vuodelta 2016 kertynyt ja huhtikuussa 2017 maksettava vuoden 2016 palkkio on vastaavasti yhteensä 282 142 KONEen B-sarjan osaketta sekä verojen ja veroluonteisten maksujen määräinen rahapalkkio. Johtokunnan jäsenillä ei ole sopimusta varhennetusta eläkeiästä. Irtisanomiskorvaus on enintään viidentoista kuukauden palkkaa vastaava korvaus, joka sisältää kuuden kuukauden irtisanomisajan palkan.

Tilintarkastus

KONEen tilintarkastajina toimivat KHT Niina Vilske ja tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Pricewaterhouse-

Coopers-ketjun yhtiöille vuodelta 2016 maksetut tilintarkastuspalkkiot olivat 3,1 miljoonaa euroa ja muista asiantuntijapalveluista maksetut palkkiot 1,6 miljoonaa euroa.

Sisäpiiri

KONEen hallituksen jäsenten ja johdon jäsenten omistukset KONEessa 31.12.2016 ja niissä tilikaudella tapahtuneet muutokset selviävät alla olevasta taulukosta.

Lisätietoa

3.7.2016 alkaen kaikki KONEen hallituksen jäsenten ja johdon kaudat julkaistaan pörsstitiedotteina.

Lisätietoa

Hallitus, s. 80
Johtokunta, s. 81

KONEen hallituksen ja johdon osake- ja optio-omistus 31.12.2016 sekä omistuksissa tapahtuneet muutokset tilikaudella 1.1.–31.12.2016

	A-sarjan osake	Muutos	B-sarjan osake	Muutos
Alahuhta Matti			752 873	+ 326
Alfthan Max			20 038	+ 16 198
Berkling Axel			16 508	+ 5 554
Brunila Anne			1 913	+ 326
Cawén Klaus			305 462	+ 16 198
Ehrnrooth Henrik			238 001	+ 80 495
Hara Ilkka			336	0
Herlin Antti	70 561 608	0	45 184 977	+ 1 335 533
Herlin Iiris			133 920	+ 626
Herlin Jussi			108 050	+ 684
Hinnerkov Thomas			0	0
Johnson William			103 470	+ 16 198
Kant Ravi			1 073	+ 326
Kaskeala Juhani			1 897	+ 76
Kempainen Pekka			192 062	+ 16 198
Korte Mikko			16 508	+ 5 554
Leppänen Heikki			153 262	+ 16 198
Liataud Pierre			31 346	+ 16 198
Pietikäinen Sirpa			7 073	+ 326
Pihkala Tomio			40 758	+ 11 198
Tuomas Kerttu			179 462	+ 16 198
Wash Larry			31 346	-7 802

Noud Veeger omisti 73 884 KONEen B-sarjan osaketta 2.4.2016, Eriikka Söderström omisti 22 208 KONEen B-sarjan osaketta 31.7.2016 ja Neeraj Sharma omisti 42 601 KONEen B-sarjan osaketta 30.9.2016. Omistuksiin on sisällytetty myös hallituksen jäsenten ja johdon määräysvallassa olevien yhtiöiden ja alaikäisten lasten omistamat osakkeet.

Hallitus

Antti Herlin

Hallituksen puheenjohtaja

s. 1956, kauppatieteiden tohtori h.c., taiteen tohtori h.c., tekniikan tohtori h.c. Hallituksen jäsen vuodesta 1991. Työskennellyt KONE Oyj:n hallituksen puheenjohtajana vuodesta 2003. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n pääjohtajana 1996–2006 ja hallituksen varapuheenjohtajana 1996–2003.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen puheenjohtajuudet Security Trading Oy:ssä ja Holding Manutas Oy:ssä, hallituksen varapuheenjohtajuus Sanoma Oyj:ssä ja hallintoneuvoston varapuheenjohtajuus Keskinäisessä Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa.

Jussi Herlin

Hallituksen varapuheenjohtaja

s. 1984, kauppatieteiden maisteri Hallituksen jäsen vuodesta 2012. Senior Business Analyst KONEen strategiakehitystoiminnossa vuodesta 2016 alkaen. Työskenteli aiemmin konsulttina Accenturalla vuosina 2012–2014 ja KONE Oyj:n hallituksen varajäsenenä vuosina 2007–2012.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Security Trading Oy:ssä, Tiina ja Antti Herlinin säätiössä ja Teknoliateollisuus ry:ssä sekä hallintoneuvoston jäsenyys Suomen Messut Osuuskunnassa.

Matti Alahuhta

s. 1952, tekniikan tohtori, tekniikan tohtori h.c.

Hallituksen jäsen vuodesta 2003. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n toimitusjohtajana vuodesta 2005 ja pääjohtajana vuodesta 2006 vuoteen 2014, Nokia Oyj:n varatoimitusjohtajana 2004, Nokia Mobile Phonesin toimitusjohtajana 1998–2003 ja Nokia Telecommunications Oy:n toimitusjohtajana 1993–1998.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen puheenjohtajuus DevCo Partners Oy:ssä ja Outotec Oy:ssä sekä hallituksen jäsenyydet Volvo AB:ssä ja ABB Ltd:ssä.

Anne Brunila

s. 1957, kauppatieteiden tohtori, kauppatieteiden tohtori h.c.

Hallituksen jäsen vuodesta 2009. Hanken Svenska handelshögskolanin professori vuodesta 2014. Työskenteli aiemmin mm. Fortum-konsernin johtajana ja johtoryhmän jäsenenä 2009–2012 vastuualueenaan konsernin yhteiskuntasuhteet ja strategia, Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtajana 2006–2009, Valtionvarainministeriössä ylijohtajana 2003–2006 sekä eri asiantuntija- ja johtotehtävissä Suomen Pankissa 1992–2000 ja Euroopan komissiossa 2000–2002.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Stora Enso Oyj:ssä ja Sanoma Oyj:ssä sekä hallituksen puheenjohtajuus Aalto-korkeakoulusäätiössä.

Iiris Herlin

s. 1989, valtiotieteiden kandidaatti

Hallituksen jäsen vuodesta 2015. Hallituksen varajäsen vuosina 2013–2014. Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Security Trading Oy:ssä sekä Tiina ja Antti Herlinin säätiössä.

Ravi Kant

s. 1944, tekniikan kandidaatti, maisteri, kunnia-tohtori

Hallituksen jäsen vuodesta 2014. Työskenteli aiemmin useissa tehtävissä Tata Motorsissa vuodesta 1999 lähtien ja mm. pääjohtajana vuodesta 2005 vuoteen 2009 ja tämän jälkeen hallituksen varapuheenjohtajana vuoteen 2014. Aikaisemmin hän on työskennellyt johtajana Philips Intian kulutuselektroniikkayksikössä, markkinointijohtajana LML Ltd:ssä sekä Titan Watches Ltd:ssä.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen puheenjohtajuus Indian Institute of Management Rohtakissa ja Indian Institute of Information Technology Allahabadissa sekä hallituksen jäsenyydet Vedanta Ltd:ssä ja Hawkins Cookers Ltd:ssä.

Juhani Kaskeala

s. 1946, amiraali Hallituksen jäsen vuodesta 2009.

Admiral Consulting Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 2011. Toimi puolustusvoimien eri tehtävissä 1965–2009, viimeksi puolustusvoimain komentajana 2001–2009.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Oy Forcit Ab:ssä, Nixu Oyj:ssä sekä John Nurmisen säätiössä, Senior Advisor Blic Oy:ssä ja jäsenyys European Leadership Networkissä.

Sirpa Pietikäinen

s. 1959, kauppatieteiden maisteri

Hallituksen jäsen vuodesta 2006. Työskennellyt Euroopan parlamentin jäsenenä vuodesta 2008 ja neuvotteluteorioiden luennoitsijana ja konsulttina vuodesta 1999. Työskenteli aiemmin mm. kansanedustajana 1983–2003 ja ympäristöministerinä 1991–1995.

Keskeisiä luottamustoimia ovat puheenjohtajuus GLOBE EU:ssa ja Viherympäristöliitossa, varapuheenjohtajuus Marttaliiton hallituksessa, jäsenyys Alzheimer Europan johtokunnassa, Lammin säästöpankin hallituksessa, kirkon EU-neuvottelukunnassa ja Kansanvalistusseuran hallintoneuvostossa.

Jukka Ala-Mello

s. 1963, kauppatieteiden maisteri, KHT Hallituksen sihteeri vuodesta 2006.

Työskennellyt KONE Oyj:n johtajana sekä Security Trading Oy:n ja Holding Manutas Oy:n toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä vuodesta 2006. Työskenteli aiemmin PricewaterhouseCoopers Oy:ssä osakkaana ja KHT-tilintarkastajana 1993–2006 sekä Panostaja Oyj:ssä talouspäällikkönä 1990–1993.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen puheenjohtajuudet Panostaja Oyj:ssä ja OWH-Yhtiöt Oy:ssä.

Lisätietoa

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, s. 76

Lisätietoa

KONE Oyj:n julkisten sisäpiiriläisten omistukset ovat nähtävillä sivulla 79.

Johtokunta

Henrik Ehrnrooth

Toimitusjohtaja

s. 1969, kauppatieteiden maisteri.
KONE Oyj:n toimitusjohtaja 2014 alkaen. KONE Oyj:n johtokunnan jäsen. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n talousjohtajana vuosina 2009–2014, Goldman Sachsilla 1998–2009, viimeksi johtajana yrityksen investointipankkitoiminnassa. Lisäksi hän on työskennellyt useissa eri tehtävissä investointipankki UBS:lla vuosina 1994–1998. Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet UPM Kymmene Oyj:ssä, Foundation Board of the International Institute for Management Developmentissa (IMD, Sveitsi) ja Mannerheim-säätiössä.

Max Alfthan

Markkinointi ja viestintä

s. 1961, kauppatieteiden maisteri.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2014. Työskennellyt aiemmin Fiskarsin strategiajohtajana 2008–2014, Amer Sportsin viestintäjohtajana 2001–2008, Lowe Lintas & Partnersin toimitusjohtajana 1998–2001 sekä Sinebrychhoffin markkinointijohtajana 1989–1998.

Axel Berkling

Aasian ja Tyynenmeren alue (1. lokakuuta 2016 alkaen)

s. 1967, kauppatieteiden maisteri.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2016, ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 1998. Työskennellyt aiemmin mm. KONEen Saksan maajohtajana 2012–2016, sekä lukuisissa alueellisissa rooleissa 2007–2012, muun muassa KONEen palveluliiketoiminnan johtajana Saksassa. Ennen uraansa KONEella hän työskenteli mm. Nass Magnet GmbH:ssä toimitusjohtajana 1996–1998, ja Arthur Andersenilla vuosina 1992–1995.

Klaus Cawén

Yritysjärjestelyt ja strategiset allianssit, Venäjä, lakiasiat

s. 1957, oikeustieteen kandidaatti, LL.M.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 1991. KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 1983. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n lakiasiaintoimintajohdajana 1991–2001. Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Oy Karl Fazer Ab:ssa, East Office of Finnish Industries Oy:ssä, Outotec Oyj:ssä ja Toshiba Elevator and Building Systems Corporationissa (Japani).

Ilkka Hara

Talousjohtaja (8. elokuuta 2016 alkaen)

s. 1975, kauppatieteiden maisteri.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2016. Työskennellyt aiemmin Microsoftin puhelinliiketoiminnan talousjohtajana 2014–2016, Nokiasa eri johtotehtävissä 2004–2014. Ennen Nokiaa hän työskenteli ABN AMRO:ssa 2003–2004 ja Morgan Stanley:lla 2001–2003. Keskeisiin luottamustehtäviin kuuluu hallituksen jäsenyys Hartili Oy:ssä.

Thomas Hinnerkov

Keski- ja Pohjois-Eurooppa (1. syyskuuta 2016 alkaen)

s. 1971, kauppatieteiden maisteri.

KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2016. Työskennellyt aiemmin ISS:n Länsi-Euroopan aluejohtajana (2016) ja Aasian ja Tyynenmeren alueen aluejohtajana (2012–2016), sekä useissa muissa johtotehtävissä ISS:llä 2003–2012. Ennen ISS:ää hän työskenteli TEMA Kapital -yrityksessä 2002–2003, McKinsey & Company:lla 2001–2002 ja Gudme Raaschou Investment Bank:ssa 1995–2000.

William B. Johnson

Kiinan alue

s. 1958, MBA.

KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2012 ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2004. Työskenteli aiemmin mm. KONEen Kiinan maajohtajana vuodesta 2004, palveluliiketoiminnan johtajana Aasian ja Tyynenmeren alueella Carrier International -yhtiössä (United Technologies) vuosina 2002–2004, Australian maajohtajana Carrier Air Conditioning -osakeyhtiössä (United Technologies) 2001–2002, ja useissa eri johtotehtävissä Otis Elevator -yhtiössä ja Trammell Crow -yrityksessä.

Pekka Kempainen

Palvelut

s. 1954, tekniikan lisensiaatti.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2005. KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 1984. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n Aasian ja Tyynenmeren aluejohtajana 2004–2010, uusien hissien ja liukuportaiden johtajana 2001–2004, uusien hissien ja teknologian johtajana 1995–2001 ja tutkimuskeskuksen johtajana 1990–1994.

Mikko Korte

Operations Development

s. 1968, diplomi-insinööri.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2016. KONEen palveluksessa vuodesta 1995. Työskenteli aiemmin KONEen Amerikan osastoliiketoiminnan johtajana 2013–2015, Suomen ja Baltian toimintojen maajohtajana 2011–2013, Keski- ja Pohjois-Euroopan palveluliiketoiminnan johtajana 2007–2011, Skandinavian palveluliiketoiminnan johtajana 2004–2007 ja palveluiden tuotantopäällikkönä KONEen Suomen toiminnossa 1999–2004.

Heikki Leppänen

Laiteliiketoiminta

s. 1957, tekniikan lisensiaatti.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2005. KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 1982. Työskenteli aiemmin mm. KONE Oyj:n teknologiajohtajana 2004–2005 ja globaalien tutkimus- ja tuotekehityksen johtajana 2000–2004.

Pierre Liautaud

Länsi- ja Etelä-Eurooppa, Lähi-itä, Afrikka
s. 1958, maisteri, (Ecole Polytechnique, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications).

KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2011. Työskenteli aiemmin mm. Microsoftin Enterprise & Partner Groupin EMEA-alueen johtajana 2003–2006 ja Pohjois-Euroopan aluejohtajana 2006–2009, toimitusjohtajana @visoyhtiössä (Vivendi-Softbank, 1999–2001) ja

Activia Networksissa (2001–2003), sekä IBM Corporationissa 1982–1999 mm. Internet-divisioonan markkinointijohtajana (1998) ja Global Electronics Industry -toiminnan johtajana (1999).

Tomio Pihkala

Teknologiajohtaja

s. 1975, konetekniikan diplomi-insinööri.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen vuodesta 2013. KONEen palveluksessa vuodesta 2001. Työskenteli aiemmin KONE Oyj:n Operations Development -johtajana 2014–2015, turvallisuudesta, laadusta ja asennustoiminnasta vastaavana johtajana 2013–2014, Suomen tuotekehitysyksikön johtajana 2011–2013, Kiinan palveluliiketoiminnan johtajana 2009–2010 ja Kiinan tuotestrategiasta ja markkinoinnista vastaavana johtajana 2007–2008.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen jäsenyydet Toshiba Elevator and Building Systems Corporationissa ja Vexve Oy:ssä.

Kerttu Tuomas

Henkilöstö

s. 1957, kauppatieteiden kandidaatti.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2002. Työskenteli aiemmin mm. Elcoteq Network Oyj:n henkilöstöjohtajana 2000–2002, Masterfoods Oy:n (Mars) henkilöstöpäällikkönä 1994–1999 ja Mercuri Urval Oy:n konsulttina 1987–1993.

Keskeisiä luottamustoimia ovat hallituksen varapuheenjohtajuus Kemira Oyj:ssä, strategisen hallituksen jäsenyys CEMSissä, the Global Alliance In Management Education ja hallituksen jäsenyys Suomen Kansallisoppe-
rassa- ja baletissa.

Larry Wash

Amerikka

s. 1961, maisteri (sähkötekniikka), MBA.
KONE Oyj:n johtokunnan jäsen ja KONE Oyj:n palveluksessa vuodesta 2012. Työskenteli aiemmin mm. Ingersoll Randilla globaalien palveluiden johtajana Climate Solutions -sektorilla, Tranen Service and Contracting -liiketoiminnan johtajana Pohjois- ja Etelä-Amerikassa, ja useissa eri johtotehtävissä Xeroxilla ja Eastman Kodakilla.

Neeraj Sharma

Aasian ja Tyynenmeren alue (30. syyskuuta 2016 saakka)

s. 1960, laivanrakennuksen insinööri.

Eriikka Söderström

Talousjohtaja (31. heinäkuuta 2016 saakka)

s. 1968, kauppatieteiden maisteri.

Noud Veeger

Keski- ja Pohjois-Eurooppa (2. huhtikuuta 2016 saakka)

s. 1961, kauppatieteiden maisteri.

Voitonjakoehdotus, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset sekä tilinpäätösmerkintä

Voitonjakoehdotus

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2016 on 1 896 466 275,82 euroa, josta tilikauden voitto on 870 373 574,84 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävissä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 1,5475 euroa kutakin ulkona olevaa 76 208 712 A-sarjan osaketta kohden ja 1,55 euroa kutakin ulkona olevaa 437 076 029 B-sarjan osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 795 400 826,77 euroa. Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat 1 101 065 449,05 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Osinko ehdotetaan maksettavaksi 9.3.2017.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 26. tammikuuta 2017

Antti Herlin

Jussi Herlin

Matti Alahuhta

Anne Brunila

Iiris Herlin

Ravi Kant

Juhani Kaskeala

Sirpa Pietikäinen

Henrik Ehrnrooth,
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 26. päivänä tammikuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Pasi Karppinen
KHT

Niina Vilske
KHT

Tilintarkastuskertomus

KONE Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet KONE Oyj:n (y-tunnus 1927400-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laske-
kelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja
liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilin-
päätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liite-
tiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

	<p>Olennaisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 65 miljoonaa euroa
	<p>Konsernitarkastuksen laajuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konsernitarkastukseen sisältyi kaikki merkittävät yhtiöt, ja lisäksi osa pienemmistä yhtiöistä Euroopassa, Aasiassa, Lähi-Idässä ja Pohjois-Amerikassa kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista.
	<p>Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uuslaite- ja modernisointimyynnin tuloutus • Suurprojektien tuloutus • Jälkikustannusten jaksotus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden

osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyviä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	65 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohte	5 prosenttia liikevoitosta
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevoiton, koska käsitksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisimmin sitä arvioidessaan konsernin suoriutumista. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 5 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon KONE-konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Määrittelimme konserniyhtiöissä vaadittavan työn luonteen, jonka suoritti joko konsernitiimi tai paikallisen PwC-ketjun tilintarkastajat meidän antamiemme ohjeiden mukaisesti. Konserniyhtiöissä, joita

pidimme merkittävänä joko yksittäisen taloudellisen merkittävyytensä tai niiden erityisluonteen takia, suoritettiin tilintarkastus. Nämä tilintarkastukset kattoivat valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista. Muiden konserniyhtiöiden osalta suoritettiin tietyt erityisiä tarkastustoimenpiteitä tai analyttisiä tarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Uuslaite- ja modernisointimyyntin tuloutus

Katso liitetieto 2.1 tilinpäätöksestä

Konsernin liikevaihto muodostuu uuslaite-, modernisointi- ja huoltomyyntistä. Liikevaihtovirtojen erilaisesta luonteesta johtuen arvioimme niihin liittyvät riskit eritasoisiksi. Harkintamme mukaan tarkastuksemme painopistealueena oli uuslaite- ja modernisointimyynti huoltomyyntin tulouttamisen ollessa yksinkertaisempaa. Suurprojektien tuloutus on esitetty omana tilintarkastuksen kannalta keskeisenä seikkana.

Uuslaite- ja modernisointimyyntin liikevaihto kirjataan, kun konserni on siirtänyt tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut asiakkaalle myyntisopimuksen ja soveltuvien säännösten mukaisesti. Tilintarkastuksen painopistealueena oli myyntin tulouttaminen oikealla tilikaudella sen riskin kattamiseksi, että myynti olisi tuloutettu joko liian aikaisin tai liian myöhään.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Osana tarkastustoimenpiteitämme olemme muodostaneet käsitkymyynnin oikea-aikaiseen tulouttamiseen liittyvistä prosesseista ja kontrolleista, testanneet valittuja kontrolleja sekä suorittaneet liikevaihtoon kohdistuvaa aineistotarkastusta. Tarkastukseen sisältyi relevanttien tietojärjestelmään liittyvien kontrollien ja soveltuvien järjestelmätoiminnallisuuksien tarkastus.

Aineistotarkastustoimenpiteisiimme sisältyi

- valittujen myyntisopimusten tarkastusta, jolla varmistimme käytettyjen tuloutusperiaatteiden asianmukaisuuden
- tilikauden päättymisen lähetyillä kirjattujen myyntitapahtumien testausta otantaan perustuen
- liikevaihtoon kirjattujen muistiotositteiden tarkastusta otantaan perustuen
- liikevaihtoon liittyvien tase-erien testausta.

Olemme myös tarkastaneet otoksen tilikauden aikaisista liikevaihtokirjauksista.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa
<p>Suurprojektien tuloutus</p> <p>Katso liitetieto 2.1 tilinpäätöksestä</p> <p>Suurprojektit ovat räätälöityjä hissi- tai liukuporrasratkaisuja, jotka ovat usein kooltaan merkittäviä ja teknisesti monimutkaisia. Erityisluonteensa vuoksi tällaiset projektit ovat tyypillisesti pitkäaikaisia ja täyttävät pitkäaikaishankkeen määritelmän.</p> <p>Suurprojektien myyntituotot tuloutetaan niiden valmistusasteen perusteella. Valmistusastetta mitataan toteutuneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioituista kokonaiskustannuksista. Valmistusasteen mukainen tuloutus vaatii tulevien myyntien ja kustannusten tarkkaa ennustamista koko projektin kestoajalle. Ennusteet projektin kokonaistuotoista ja -kustannuksista sisältävät arvioita, sillä projektien laajuus voi muuttua ja kokonaiskustannukset riippuvat useista tekijöistä liittyen mm. materiaali- ja työvoimakustannuksiin.</p> <p>Tilintarkastustoimenpiteemme keskittyivät suurprojektien tuloutukseen, koska ne sisältävät johdon harkintaan perustuvia arvioita, jotka vaikuttavat tuloutettavan myynnin määrään ja projektien kannattavuuteen.</p>	<p>Suurprojektien tuloutuksen tarkastus sisälsi sekä kontrollien testausta että aineistotarkastustoimenpiteitä.</p> <p>Kontrollien testaus keskittyi konsernin tietojärjestelmään ja myynnin tuloutusta varmentaviin kontrolleihin.</p> <p>Suurprojektien liikevaihdon aineistotarkastuksemme keskittyi johdon projektiennusteissa käyttämien oletusten ja arvioiden tarkastamiseen muun muassa seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Täsmäytimme valittujen suurprojektien osalta johdon käyttämät kokonaistuottoarviot myyntisopimuksiin ottaen huomioon sopimukseen mahdollisesti tehdyt muutokset. • Tarkastimme valittujen suurprojektien kustannusarvioita muodostamalla käsityksen prosessista, jonka avulla johto määrittää kustannusarviot, sekä arvioimalla niitä projektilaskennassa käytetyn taustadokumentaation perusteella. • Arvioimme johdon käyttämien ennusteiden luotettavuutta vertaamalla aikaisempien vuosien ennusteita toteumiin projektitasolla. • Testasimme valmistusasteen oikeellisuutta vertaamalla projektien toteutuneita menoja arvioituihin kokonaiskustannuksiin.
<p>Jälkikustannusten jaksotus</p> <p>Katso liitetieto 3.4 tilinpäätöksestä</p> <p>Jälkikustannuksia jaksotetaan toimitettuihin ja kirjanpidossa tuloutettuihin uuslaite- ja modernisointimyyntisopimuksiin liittyen.</p> <p>Jälkikustannukset sisältävät pääasiassa materiaali- ja alihankintakustannuksia, joista ei ole vielä saatu laskua, sekä myös muita johdon harkinnan ja kokemuksen perusteella vielä odotettavissa olevia lisäkustannuksia. Luovutuksen jälkeisiä kustannuksia syntyy, kun jo asennettuihin hisseihin tai liukuportaisiin suoritetaan vielä jälkitoimenpiteitä. Jälkikustannusjaksotus määräytyy projektin arvioitujen kokonaiskustannusten perusteella, mikä sisältää johdon harkintaa.</p> <p>Jälkikustannusten jaksottaminen oikeasuuruksena oli tilintarkastuksen painopistealue johtuen johdon harkintaan perustuvasta arvionvaraisuudesta.</p>	<p>Keskustelimme johdon kanssa konsernin soveltamista jälkikustannusten laskentaperiaatteista ja menetelmistä ja varmistimme niiden olevan IFRS:n mukaisia.</p> <p>Jälkikustannusjaksotusten tarkastuksemme sisälsi sekä kontrollien testausta että kirjattuihin jaksotuksiin kohdistuvaa aineistotarkastusta.</p> <p>Kontrollien testauksemme kohdistui erityisesti konsernin tietojärjestelmään ja tähän liittyviin automaattikontrolleihin, joilla johto varmistuu siitä, että jälkikustannukset jaksotetaan.</p> <p>Aineistotarkastustoimenpiteemme kohdistuivat projektilaskennassa käytettyihin kustannusarvioihin. Vertasimme soveltuvin osin projektien kustannusarvioita hankintasopimuksiin, työvoimakustannuksiin tai muuhun taustadokumentaatioon. Täsmäytimme projektien toteutuneet kustannukset kirjanpitoon.</p>
<p>Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi raportoitava kertomuksessamme.</p>	

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän

täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviin tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituvaa yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikatsaukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on

lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 26. tammikuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Pasi Karppinen
KHT

Niina Vilske
KHT

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

KONE Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään 28. helmikuuta 2017 klo 11.00 Finlandia-talossa osoitteessa Mannerheimintie 13, Helsinki.

Yhtiökokoukseen voi osallistua osakkeenomistaja, joka on 16. helmikuuta 2017 merkittynä osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan yhtiölle viimeistään 23. helmikuuta 2017 klo 15.00 mennessä. Ilmoittautumisen voi tehdä internetin kautta osoitteessa www.kone.com/fi/Sijoittajat/Yhtiokokoukset, faksilla numeroon 0204 75 4523, puhelimitse numeroon 0207 70 6873 tai kirjallisesti osoitteeseen KONE Oyj, Osakerekisteri, PL 7, 02151 Espoo. Ilmoittautumisen on oltava perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimitamaan edellä mainittuun osoitteeseen ilmoittautumisajan loppuun mennessä.

Yhtiökokouksissa KONEen kullakin A-sarjan osakkeella on yksi ääni. Kymmenen B-sarjan osaketta oikeuttaa yhteen ääneen, kuitenkin siten, että kullakin osakkeenomistajalla on vähintään yksi ääni.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2016 maksetaan osinkoa 1,5475 euroa A-sarjan osakkeelta ja 1,55 euroa B-sarjan osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2. maaliskuuta 2017 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osingonmaksupäivä on 9. maaliskuuta 2017.

KONEen listatut arvopaperit

KONE Oyj:llä on kaksi osakelajia: listattu B-sarjan osake ja listaamaton A-sarjan osake. KONEen B-sarjan osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä ja rekisteröity Euroclear Finland Oy:hyn. Optio-oikeudet 2013 on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä 1. huhtikuuta 2015 alkaen. Optio-oikeudet 2014 on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä 1. huhtikuuta 2016 alkaen.

Lisätietoa

Hallituksen voitonjakoehdotus, s. 82
Osakkeet ja osakkeenomistajat, s. 59

Sijoittajasuhteet

Sijoittajasuhdepolitiikka

KONEen tavoitteena on tarjota likvidi ja houkutteleva sijoituskohde kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille. Sijoittajasuhteiden päätehtävänä on varmistaa, että markkinoilla on kaikkina aikoina käytössään oikeat ja riittävät tiedot KONEen osakkeen arvon määrittämiseksi. Kaiken kirjallisen materiaalin, kuten tilinpäätösten ja osavuositarkastusten, yritysraportin, pörssi- ja lehdistötiedotteiden ja internet-sivujen sekä sijoittaja- ja analytiikkotapaamisten tavoitteena on tämän tehtävän täyttäminen.

KONE noudattaa kaikessa viestinnässään arvopaperimarkkinalain, Nasdaq Helsingin Oy:n sääntöjen sekä muiden sovellettavien säännösten pörssiyhtiöihin kohdistuvia vaatimuksia täsmällisestä ja samanaikaisesta tiedon julkistamisesta.

Hiljainen jakso

KONEella on hiljainen jakso ennen tulospöytäkirjan julkistusta. KONEen edustajat eivät kommentoi taloudellisia asioita pääomamarkkinoille tai lehdistölle osavuositarkastuksen julkistamista edeltävän kolmen viikon aikana ja tilinpäätöksen julkistamista edeltävän neljän viikon aikana. Tämä koskee tapaamisia, puhelinkeskusteluja ja muita viestinnän muotoja.

Yhteystiedot

Sanna Kaje

Sijoittajasuhdejohtaja
Puh. 0204 75 4705
Sähköposti: investors@kone.com

KONE Oyj

Pääkonttori

Kartanontie 1
PL 8
00331 Helsinki
Puh. 0204 751
Faksi 0204 75 4309

Konsernihallinto

Keilasatama 3
PL 7
02150 Espoo
Puh. 0204 751
Faksi 0204 75 4496

www.kone.com

